

MỤC LỤC

NHỮNG VẤN ĐỀ VỀ PHƯƠNG PHÁP GIẢNG DẠY АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ МЕТОДИКИ ПРЕПОДАВАНИЯ

ВАЛЕНТИНА НИКОЛАЕВНА КЛИМОВА, НГУЕН ТХИ ТХУ ДАТ

Научно-методические вебинары как форма организации профессиональной поддержки вьетнамских русистов на портале «Образование на русском».....

4

НГУЕН ТХИ НЫИ НГУЕТ

Повышение у учащихся компетенции устной речи на русском языке посредством проектного обучения по модулю «туризм» на факультете иностранных языков при Тхайнгуенском университете

8

ЛЕ ТИЕН ЗУНГ

Направления обучения чтению на основе текстов в Интернете.....

15

VŨ THỊ LAN

Học tiếng Nga qua các bài hát tiếng Nga.....

23

NGUYỄN THỊ CỎ

Từ kinh nghiệm dạy về các tác giả văn học Nga cho sinh viên Việt Nam.....

28

DƯƠNG THỊ LIÊN

Sử dụng trò chơi ngôn ngữ trong giảng dạy tiếng Nga ở giai đoạn đầu cho sinh viên không chuyên ngữ.....

35

NHỮNG VẤN ĐỀ VỀ NGÔN NGỮ HỌC HIỆN ĐẠI ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ

NGUYỄN THỊ KIỆT

Chủ quan phủ định trong tiếng nói hiện đại..... 43

LIU XIA BINH

Phân biệt các đơn vị ngữ pháp «ngày hôm nay», «từ
ngày hôm nay», «từ ngày hôm nay», «ngày hôm nay» trong việc
dạy học tiếng Việt của người nước ngoài..... 49

NGUYỄN TUẤN KHOA

Đặc điểm của từ viết tắt tiếng Việt..... 57

LAI THỊ MINH NGUYỆT

Tìm hiểu về từ vay mượn tiếng Việt trong giáo trình tiếng Việt
cho người nước ngoài..... 61

THUỖNG ANH

Thuần túy học trong việc dạy tiếng Việt..... 70

ĐẶNG THỊ THU HƯƠNG

Bản dịch đầu tiên cuốn tiểu thuyết “ Phục sinh” của Lev Tolstoi sang
tiếng Việt: Những giá trị và hạn chế..... 76

HOÀNG THÚY TOÀN

Chúng tôi được đi học tiếng Việt từ hơn nửa thế kỷ..... 81

PHAN THỊ LÊ

Một mùa hè đáng nhớ 86

VU THẠNH LÔNG

Một số cảm xúc về Việt Nam 87

ВУ ВАН ЛИ	
Первый раз в России	89
НГУЕН ХОАНГ МИНЬ	
Первое посещение России	90
ДОАН ЛЕ ФЫОНГ ТХУ	
Мой первый летний курс	92
ВУ ХАЙ ЛОНГ	
Мой Артек.....	93
ЛИНЬ ТЬИ	
Незабываемая часть моей юности	95
КАМИЛЛА	
Август 2017 года я провела в замечательном лагере «Артек».....	96
БУЙ ТХАНЬ ХЫОНГ	
Замечательный Артек	98
БУЙ ХУНГ ШОН	
Лучшее лето в Артеке.....	99
НГУЕН ТХИ ТХАНЬ ЛАМ	
Превосходный Артек.....	99
ХАЙ АНЬ	
Буду по Артеку скучать.....	100

NHỮNG VẤN ĐỀ VỀ PHƯƠNG PHÁP GIẢNG DẠY АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ МЕТОДИКИ ПРЕПОДАВАНИЯ

НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ВЕБИНАРЫ КАК ФОРМА ОРГАНИЗАЦИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДДЕРЖКИ ВЬЕТНАМСКИХ РУСИСТОВ НА ПОРТАЛЕ «ОБРАЗОВАНИЕ НА РУССКОМ»

*Валентина Николаевна Климова - доцент, канд. филол. н-к,
Заместитель начальника методического отдела
по русскому языку, Гос.ИРЯ им. А.С. Пушкина,
Нгуен Тхи Тху Дат - канд. филол. н-к, Директор ХФИРЯП*

***Аннотация:** В статье описан опыт организации дистанционной профессиональной поддержки вьетнамских преподавателей-русистов, осуществляемой на интернет-портале «Образование на русском»*

***Ключевые слова:** дистанционная профессиональная поддержка, повышение квалификации, научно-методический вебинар, интернет-портал «Образование на русском».*

История обучения русскому языку во Вьетнаме насчитывает более семидесяти лет. И, вне всяких сомнений, на протяжении всего этого времени решалась задача совершенствования профессиональной компетенции преподавателей русского языка, «вьетнамские русисты постоянно стремились к повышению своей квалификации в соответствии с профессиональными требованиями» [2, с.7]. В разные периоды времени существовали разные возможности для организации повышения квалификации: в начале 80-х годов прошлого столетия ФПК Института Пушкина принимал на десятимесячные курсы повышения квалификации около ста восьмидесяти преподавателей из СРВ ежегодно, в начале 90-х в Институте можно было встретить, в лучшем случае, только вьетнамских аспирантов... В настоящее время, в ситуации развивающегося всеобъемлющего стратегического партнёрства между Вьетнамом и Россией, созданы условия для расширения сотрудничества в области образования, а значит - и в области организации непрерывного повышения квалификации преподавателей русского языка. Наряду с такими направлениями сотрудничества, как «проведение научных конференций,

научно-методических семинаров по актуальным проблемам изучения русского языка и литературы, а также организация курсов повышения квалификации в дистанционном формате для преподавателей русского языка» [3, с.4], можно с удовлетворением отметить возобновление традиционных очных форм обучения, несомненным преимуществом которых является то, что преподаватели получают возможность достаточно длительное время находиться в стране изучаемого языка и совершенствовать не только свою методическую компетенцию на занятиях с российскими коллегами, но и собственное владение русским языком. Однако невозможность охватить этой формой ПК всех без исключения преподавателей на постоянной основе создает потребность в поиске таких вариантов обучения, которые отвечали бы следующим требованиям: ориентация на вьетнамскую аудиторию, регулярность, интерактивность, общедоступность.

С нашей точки зрения, в наибольшей степени всем этим требованиям отвечают научно-методические вебинары на портале «Образование на русском». Вебинары по актуальным темам описания и методики преподавания РКИ проходят в течение учебного года, как правило, один или два раза в неделю. Участники вебинаров имеют возможность непосредственно общаться с лекторами - ведущими специалистами Государственного Института русского языка им. А.С. Пушкина, имеющими многолетний опыт профессиональной подготовки и повышения квалификации преподавателей РКИ. Взаимодействие лектора и аудитории обеспечено тем, что непосредственные участники вебинара могут задавать в чате вопросы лектору, а также общаться друг с другом. Обучающий потенциал вебинаров увеличивается благодаря возможности отсроченного неоднократного доступа пользователей к данному контенту: для тех, кто не смог лично принять участие в вебинаре или хотел бы повторно обратиться к его материалам, на портале существует *Архив вебинаров* (<https://webinar.pushkininstitute.ru/archive.php?type=webinar>). Важно отметить, что тематика вебинаров определяется по результатам консультаций с коллегами из российских и зарубежных образовательных организаций, кроме того, вебинары могут быть подготовлены специально по запросу организаций-партнеров Института Пушкина.

В 2017 году по инициативе Ханойского филиала Института русского языка им. А.С. Пушкина (ХФИРЯП) и по договоренности с руководством Гос.ИРЯ им. А.С. Пушкина об организации вебинаров для вьетнамских русистов, было подготовлено распоряжение Управления международного сотрудничества при Министерстве образования и подготовки кадров

Вьетнама об участии преподавателей русского языка в научно-методических вебинарах и онлайн-лекциях. ХФИРЯП получил заявления о включении в число участников онлайн-мероприятий от 150 русистов из 35 образовательных учреждений Вьетнама, сформировал список тем, которые вьетнамские преподаватели посчитали наиболее актуальными. Был составлен и согласован двумя организациями график проведения вебинаров, и в январе 2018 года на портале «Образование на русском» открылся первый цикл вебинаров, адресованных вьетнамским преподавателям. В первом полугодии 2018 года состоялось пятнадцать вебинаров, которые были объединены в четыре тематических блока: «Начальный этап обучения», «Информационно-коммуникационные технологии», «Тестирование», «Лингвострановедение».

Проблемам обучения на начальном этапе были посвящены вебинары Н.В. Виноградовой: «Начальный этап обучения РКИ. Обучение школьников»; «Основные психолого-педагогические принципы, используемые на начальном этапе обучения. Модель первого урока русского языка»; «Учебники и учебные пособия на начальном этапе обучения»; «Способы интенсификации обучения на начальном этапе»; «Использование аутентичных текстов на начальном этапе обучения».

Использование ИКТ в обучении РКИ было представлено в вебинарах М.Ю. Лебедевой: «Ресурсы портала «Образование на русском» для изучающих русский язык как иностранный/неродной»; «Современное программное обеспечение для обучения РКИ».

Наиболее полно была охвачена проблематика тестирования в вебинарах Т.Э. Корепановой: «Тестирование по русскому языку как иностранному по шестиуровневой системе. Сравнительная характеристика системы тестирования ТРКИ и СТИП (тестирование Института Пушкина). Описание уровней A1-B1»; «Требования к уровням B1-B2 в разных системах тестирования по русскому языку как иностранному»; «Что такое уровень свободного владения? Характеристика уровней C1 и C2»; «Проверка продуктивных видов речевой деятельности»; «Принципы конструирования тестовых модулей тренировочного и проверочного типов».

Е.Г. Ростова провела вебинары по лингвострановедению: «Что такое лингвострановедческие задания?»; «Лингвострановедческий анализ текста».

Еще один вебинар, который провела Н.Б. Битехтина, был посвящен обучению аудированию: «Трудности при аудировании русской речи: как помочь учащимся их преодолеть?». Этот вебинар открывает тематический блок вебинаров, в рамках которых будут обсуждаться проблемы обучения

различным видам речевой деятельности, - они включены в план онлайн-мероприятий следующего полугодия.

Следует отметить, что вьетнамские коллеги часто подключались и к вебинарам, которые выходили за рамки согласованного плана, в частности, это были вебинары М.М. Калиновской, посвященные обучению русскому языку делового общения.

Всего за первое полугодие 2018 года в научно-методических вебинарах Института Пушкина регулярно принимали участие более пятидесяти вьетнамских преподавателей русского языка. Преподаватели, для которых было неудобно время проведения вебинаров, могут просматривать видеозаписи в Архиве вебинаров на портале.

Нам представляется, что проведение вебинаров по актуальным темам методики РКИ, может стать инструментом организации непрерывной профессиональной поддержки вьетнамских русистов, поскольку данный формат позволяет преподавателям не только «закрывать» лакуны в знаниях, но и сформировать необходимые практические профессиональные навыки и умения в разных областях лингводидактики [1, с.254].

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Битехтина Н.Б., Климова В.Н. Формы профессиональной поддержки преподавателя РКИ на портале «Образование на русском». Международная научно-практическая интернет-конференция «Актуальные вопросы описания и преподавания русского языка как иностранного/неродного» (Москва, 27 ноября - 1 декабря 2017 г.): Сборник материалов/ Под общ. ред. Н.В. Кулибиной. М., 2018.

2. Нгуен Тхи Тху Дат, Ву Тхе Кхой. 70 лет преподаванию и изучению русского языка во Вьетнаме (1945-2015)// Русский язык за рубежом: Вьетнамская русистика, 2015, № 22.

3. Русецкая М.Н. Россия и Вьетнам: верность традициям и открытость новациям// Русский язык за рубежом: Вьетнамская русистика, 2015, № 22.

ПОВЫШЕНИЕ У УЧАЩИХСЯ КОМПЕТЕНЦИИ УСТНОЙ РЕЧИ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ ПОСРЕДСТВОМ ПРОЕКТНОГО ОБУЧЕНИЯ ПО МОДУЛЮ «ТУРИЗМ» НА ФАКУЛЬТЕТЕ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ ПРИ ТХАЙНГУЕНСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ

*Нгуен Тхи Ньи Нгуен - магистр лингв. н-к,
Тхайнгуенский университет*

***Аннотация:** Проектное обучение как интерактивный метод обучения, который включает учащихся в процесс преобразовательной деятельности от разработки идеи до ее осуществления. Таким образом, с помощью сочетания теории и практики проектное обучение способно развивать у учащихся все их компетенции через проектные деятельности и вне класса, и на занятиях. Никак невозможно отрицать положительные достоинства данного метода обучения. Однако, не все педагоги умеют рационально и эффективно применять его в процессе обучения для развития всех компетенций учащихся. В данной статье делается анализ результатов практического опроса о проектном обучении по модулю «Туризм» в учебной программе дисциплины «Устная речь русского языка продвинутого уровня» на Факультете иностранных языков при Тхайнгуенском Университете (ФИЯ при ТхУ) затем, чтобы предложить меры эффективного применения проектного обучения в практике для повышения способности говорить по-русски у учащихся.*

***Ключевые слова:** проектное обучение, компетенция устной речи, проектная деятельность, интерактивный метод обучения*

Теоретическая основа проектного обучения

Метод проектного обучения, который ещё называется «проектным методом» или «обучением на основе проекта», - не новое явление в педагогике. Возник он в начале XX века в американской школе, применялся и в дидактике России (особенно в 1920-30 годы). В последнее время этому методу уделяется пристальное внимание во многих странах мира. Проектный метод в образовании считается дидактическим средством активизации познавательной деятельности учащихся, развитие креативности и одновременно формирование определенных личностных качеств. Он включает в себя три важных элемента в процессе изучения учащихся: самостоятельность, деятельность, результативность.

По мнению В.В. Гузеева, «интерактивное обучение - способ познания, основанный на диалоговых формах взаимодействия участников образовательного процесса; обучение, погруженное в общение, в ходе которого у обучающихся формируются навыки совместной деятельности. Это метод, при котором «все обучают каждого и каждый обучает всех»¹. А.Ю. Прилепо указывает на то, что «интерактивные методы обучения - это взаимосвязанная совместная деятельность учащихся и учителя, при которой все участники образовательного процесса взаимодействуют друг с другом, обмениваются информацией, совместно решают проблемы, моделируют ситуации, оценивают действия друг друга и свое собственное поведение, погружаются в реальную атмосферу сотрудничества по совместному разрешению проблем».² Можно сказать, что проектное обучение является одной из форм интерактивного обучения, так как процесс проекта означает пребывание в режиме беседы, диалога с кем-либо. Как нам представляется, проектные деятельности ориентированы на более широкое взаимодействие студентов не только с преподавателем, но и друг с другом, а также на повышение активности студентов в процессе обучения.

Проектная технология в качестве интерактивного подхода предусматривает разнообразие учебного процесса и всегда ориентирована на самостоятельную деятельность учащихся (индивидуальную, парную, групповую)³, которую они выполняют в отведенное для этой работы время (от нескольких часов до нескольких недель, а иногда и месяцев). Тематика проектов определяется практической, профессионально-ориентированной значимостью рассматриваемого или решаемого вопроса, его актуальностью, новизной. При этом, по мнению О.В. Серовой, метод проектов эффективен в том случае, когда в учебном процессе ставится какая-либо исследовательская, творческая задача, для решения которой требуются интегрированные знания из различных областей, а также применение исследовательских методик⁴.

На основе практики проектное обучение может быть разделено на разные этапы. На первом этапе или на подготовительном этапе, после

¹ Гузеев В.В. *Основы образовательной технологии: дидактический инструментарий*. М.: Сентябрь, 2006. с.31

² Прилепо А.Ю. *Активные и интерактивные методы образования в подготовке преподавателей дошкольной педагогики и психологии*// Международный журнал экспериментального, 2009. №6.

³ Кашлев С.С. *Технология интерактивного обучения*. Мн.: Белорусский Верасень, 2005. с.83-94

⁴ Серова О. В. *Применение проектного метода в организации учебного процесса студентов*// Проблемы и перспективы развития образования: материалы Междунар. науч. конф. (г. Пермь, апрель 2011 г.).Т. II. Пермь: Меркурий, 2011. с.133

определения тематики и цели проекта, учителю и студентам следует вместе предлагать свои идеи, готовить материалы к проектной деятельности. На втором этапе студенты должны планировать для решения проблем с помощью и руководством учителя. В течение проекта требуются от студентов и деятельности ума, и активности практики. На следующем этапе будет проведена презентация выполненной работы одним из студентов от группы или всеми членами группы. После подготовки для презентации результатов своей деятельности студенты могут написать доклад. Последним этапом проектного обучения является оценивание продуктов студентов.

Состояние проектного обучения по модулю «Туризм» для развития компетенции устной речи на русском языке на ФИЯ при ТхУ

По учебной программе проект «Туризм» на ФИЯ при ТхУ делится на 30 занятий, и все эти занятия являются практическими. Что касается тем проекта, то выбраны вопросы: 1) *оформление программы тура*; 2) *встреча с туристами*; 3) *размещение туристов в гостинице*; 4) *известные достопримечательности*; 5) *местная кухня*. Преподаватель разделяет студентов на малые группы, состоящие максимально из 5 студентов. Затем студенты самостоятельно начинают искать решения вопросов. После оформления полученных результатов, с помощью преподавателя, они вместе друг с другом в группе делают анализ и обсуждение результатов исследования. В данном процессе преподаватель играет в роль руководителя, контролера. На следующем этапе студенты показывают свои продукты, т.е. презентации, или видео, сделанные студентами и связанные с одним из заданных преподавателем вопросов. В конце проекта, преподаватель делает замечания и оценивает их продукты на основе ряда оценочных критериев, например, результат должен быть оцениваемым на основе критерии компетентности устного общения как умения грамотно и логично строить высказывания, соблюдения языковой нормы в устной речи. На практике, некоторые учащиеся не владеют достаточным количеством речевых и языковых средств, чтобы вступить в речевое взаимодействие. Учащиеся не могут найти свое место в ходе коллективного сотрудничества. Кроме того, учащимся бывает крайне сложно выдержать длительное общение на русском языке. Все эти практические трудности или минусы оказывают отрицательное влияние на результат обучения данному проекту и возможность повышения компетенции устной речи на русском языке студентов.

Опрос о состоянии обучения проекту «Туризм» на ФИЯ при ТхУ

Целью данного опроса является определение состояния практического обучения проекта «Туризм» и фактов, связанных с качеством обучения проблемам на ФИЯ при ТхУ. Был проведён опрос о методе обучения, учебных материалах, цели и мотиве, отношении учащихся к изучению проекта «Туризм». По данным опроса анализируются элементы, оказывающие влияние на качество обучения. Кроме того, другой целью опроса является определение мер эффективного применения метода проектного обучения в дисциплинах устной речи русского языка.

Онлайн-опрос был проведён среди 5 преподавателей, преподававших проект «Туризм» и 30 студентов 3-его курса, изучающих русский язык в одной группе на ФИЯ при ТхУ. Для обеспечения точности опроса все вопросы были составлены с помощью Google Forms. После создания настройки опросного листа ссылка была направлена респондентам в их электронные почты. В опросном листе для преподавателей имеется 10 вопросов, в том числе 5 вопросов связаны с методом обучения, 5 вопросов - с контролем и оцениванием компетентности у учащихся. Были получены ответы от 5 респондентов-преподавателей, т.е. 100% опрошенных людей дали свои ответы. А опросный лист для студентов включает в себя 15 вопросов и был направлен на выяснение проблем, связанных с их целью, отношением, интересом и мотивом в изучении проекта «Туризм». Число ответов студентов тоже достигает 100%.

Для точного анализа состояния проектного обучения по модулю «Туризм», были заданы преподавателям следующие вопросы:

1-ая таблица. *Как по-вашему, какие умения учащихся является важными в проектном обучении по модулю «Туризм»?*

Вариант ответов	Число	Пропорция
аудирование	0	0%
говорение	5	100%
чтение	1	20%
письмо	3	60%
презентация	5	100%
другое	2	40%

2-ая таблица. *Какие деятельности обучения вы часто используете на занятиях проекта «Туризм»?*

Вариант ответов	Число	Пропорция
парная деятельность	0	0%
групповая деятельность	5	100%
игра	2	40%
обсуждение	3	60%
презентация	5	100%
показ картин и видео	3	60%
другое	1	20%

По данным первой таблицы, легко заметить, что в проектном обучении самую высокую оценку уделяют преподаватели умениям говорения и презентации, занимавшим 100% мнений преподавателей. А второе место занимает письмо среди других умений. Что касается вопроса во второй таблице больше всего используются групповая деятельность и презентация как формы обучения на занятиях проекта «Туризм». Таким образом, применялись разнообразные формы обучения для развития умения говорения и презентации у студентов.

А когда студенты получили вопросы, связанные с их интересом к данному проекту, 40% из опрошенных студентов ответили, что их интересует проект «Туризм». Однако 30% ответов приходится на группу 9 студентов, ответивших, что их не интересуют данный проект. Остальные студенты, занимавшие 30% чисел респондентов, имеют другие мнения. См. данные в третьей таблице:

3-ая таблица. *Интересует ли вас проект «Туризм»?*

Вариант ответов	Число	Пропорция
интересует	12	40%
не интересует	9	30%
другое мнение	9	30%

Из третьей таблицы видно, что касается формы обучения, стимулировавших студентов к изучению данного проекта, большинство студентов (занимая 80%) любит показ картин и видео, 70% из числа опрошенных любят игру, 60% - групповую деятельность и презентацию. Опрос ещё показал, что среди опрошенных студентов насчитывается только

30%, которые любят парную деятельность и обсуждение. Все эти данные представлены в четвёртой таблице, в которой студенты могут выбрать многие варианты для ответа.

4-ая таблица. *Какие формы обучения на занятиях проекта «Туризм» вам нравятся?*

Вариант ответов	Число	Пропорция
парная деятельность	9	30%
групповая деятельность	18	60%
игра	21	70%
обсуждение	9	40%
презентация	18	60%
показ картин и видео	24	80%
другое	7	23%

Очевидно, что проект «Туризм», принадлежащий межпредметному проекту, т.е. одновременно развивающий разные умения и навыки русской речи как говорения, обсуждения, письма, презентации, стимулирует студентов к активному изучению и применению своих знаний и умений для решения проблем, связанных с туризмом на русском языке.

После применения проекта «Туризм» в обучении русскому языку в течение 30 научных занятий для развития устной речи и сравнения результатов двух теста по говорению с равным уровнем, исследовательские данные показали, что число студентов после изучения проекта, достигавших отметок с семерки до десятки, явно растет по сравнению с учебным периодом до прохождения проекта. Рассмотрим тестовые результаты учащихся в нижеследующей таблице:

6-ая таблица. *Тестовые результаты по говорению учащихся перед проектом и после проекта*

Отметки по десятибальному шкалу	Перед проектом		После проекта	
	Число студентов	Пропорция	Число студентов	Пропорция
8.5 - 10 (отлично)	1	3.3%	3	10.0%
7.0-8.4 (хорошо)	8	26.7%	14	46.7%
5.0-6.4 (удовлетворительно)	16	53.3%	10	33.3%
меньше 5.0 (неудовлетворительно)	5	16.7%	3	10.0%

Отметим, что речевые ошибки в условиях коммуникации не только возможны, но и нормальны. Однако важнее всего, что цель проектного обучения, заключающаяся в активной устной практике учащихся, действительно, была достигнута.

Вывод

Очевидно, что активное использование метода проектного обучения для студентов-руссистов на ФИЯ при ТхУ на продвинутом уровне пользования русским языком будет способствовать повышению речевого уровня и мотивации студентов в изучении, формировании коммуникативных навыков, повышении самостоятельности, общем интеллектуальном развитии. Чтобы проектное обучение давало большие возможности для активной устной практики учащихся, тематики, используемые в обучении, должны быть подходящими содержанию проекта и связанными с профессиональной ориентацией.

При использовании проектной технологии для повышения компетентности устной речи каждый обучающийся должен практиковаться в русской речи для того, чтобы приобретать коммуникативные навыки и умения; учиться уверенно представить перед толпой свои презентации на русском языке.

Использование проектной технологии предусматривает хорошо продуманное, обоснованное сочетание методов, форм и средств обучения. Для этого преподаватель должен: 1) владеть исследовательскими, поисковыми методами; 2) владеть умениями организовать исследовательскую работу обучающихся; 3) уметь организовать и проводить дискуссии, не навязывая свою точку зрения; 4) направлять обучающихся на поиск решения поставленной проблемы; 5) уметь интегрировать знания из различных областей для решения проблематики выбранных проектов; 6) создать языковую среду и создать условия для формирования потребности в использовании русского языка как средства реального общения в процессе решения данной проблемы; 7) При обсуждении на уроках информации по данному проекту преподаватель, естественно, должен подсказывать нужную лексику русского языка.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Гейхман Л. К. Интерактивное обучение общению. Подход и модель/ Л. К. Гейхман. Пермь: Изд. Пермского государственн(ого) университета, 2002.

2. Гузеев В.В. Основы образовательной технологии: дидактический инструментарий/ В.В. Гузеев. М.: Сентябрь, 2006.
3. Кашлев С.С. Технология интерактивного обучения. Мн.: Белорусский Верасень, 2005.
4. Панина Т.С. Современные способы активизации обучения: учебное пособие. М., 2008.
5. Прилепо А.Ю. Активные и интерактивные методы образования в подготовке преподавателей дошкольной педагогики и психологии// Международный журнал экспериментального образования. 2009.
6. Серова О. В. Применение проектного метода в организации учебного процесса студентов//Проблемы и перспективы развития образования: материалы Междунар. науч. конф. (г. Пермь, апрель 2011 г.).Т. II. Пермь: Меркурий, 2011.

НАПРАВЛЕНИЯ ОБУЧЕНИЯ ЧТЕНИЮ НА ОСНОВЕ ТЕКСТОВ В ИНТЕРНЕТЕ

Ле Тиен Зунг - канд. пед. н-к,
Гуэский университет иностранных языков

***Аннотация:** Направление обучения чтению на основе текстов в Интернете рассматривается в статье как важнейший вид в особом режиме, независимо от времени и места индивидуальной деятельности при обучении русскому языку вне языковой среды. Автор делится опытом построения учебного курса на основе аутентичных текстов из сети Интернет.*

***Ключевые слова:** обучение чтению, тексты в Интернете, аутентичные материалы, дистанционное обучение (ДО), сетевая технология, рекламные и информационные тексты, коммуникативные задачи обучения.*

В настоящее время во Вьетнаме происходят большие изменения в оценке роли каждого иностранного языка. Русский язык продолжает оставаться одним из популярных иностранных языков в вузах Вьетнама, в том числе и в Гуэском Институте иностранных языков. Проблемы, с которыми сталкиваются преподаватели русского языка: студенты изучают русский язык вне языковой среды, в учебном процессе используются быстро устаревающие учебные материалы, содержание популярных учебников со временем теряет актуальность, со студентами не работают специалисты из России. Часто

единственная надежная связь с Россией, с российской культурой, литературой, актуальной жизнью осуществляется по сети Интернет.

Чтение в последнее время рассматривается как один из важнейших видов речевой деятельности, принципиально важный (в силу ряда причин):

1) чтение дает реальные возможности использования изучаемого языка вне языковой среды;

2) овладение чтением вполне достижимо в условиях вузовского или курсового обучения;

3) чтение обладает большой общеобразовательной и социокультурной значимостью, важно для интеллектуального развития учащихся, расширения их знаний и поддержки межкультурной коммуникации;

4) чтение характеризуется большей устойчивостью навыков и умений по сравнению с другими видами речевой деятельности (так, например, умения устной речи очень неустойчивы);

5) чтение такой вид речевой деятельности, который можно активно развивать самостоятельно, вне рамок аудиторных занятий, без необходимости пребывания в языковой среде (см. работы Н.В. Кулибиной, А.Н. Щукина и др.).

В практике преподавания для обучения чтению используются различные тексты, начиная от учебных текстов, составленных с учетом трудностей восприятия, дозирующих лексику и грамматику, и аутентичных текстов, которые привлекаются по мере овладения учащимся изучаемым языком. В «Словаре методических терминов» аутентичными материалами называются письменные и устные тексты, являющиеся реальным продуктом носителей языка и не предназначенные для учебных целей, не адаптированные для нужд учащихся с учетом их уровня владения языком.

Выделяются следующие группы аутентичных текстов:

- газетно-публицистические - для знакомства учащихся с языком средств массовой информации с целью получения информации страноведческого характера;

- деловые - для обучения составлению и пониманию различного рода деловых документов (заявление, анкета) и для специалистов - ведение деловых переговоров, деловая переписка и документация на изучаемом языке;

- научные - для знакомства с научным стилем речи, чтения научной и научно-технической литературы;

- разговорные;

- художественные.

Все эти тексты обладают свойствами, характерными для любого текста: информативностью, структурно-смысловым единством, цельностью, связностью, многомерностью, наличием подтекста, коммуникативной направленностью, диалогичностью, ориентированностью на определенного читателя и др.

В последнее время в методической литературе особое внимание уделяется привлечению на начальном этапе обучения не только учебных текстов в качестве средства и источника обучения, но и небольших аутентичных текстов. «Чтение представляет вне условий непосредственного контакта с носителями языка оптимальные возможности взаимодействия реципиента и информации. Это выражается, во-первых, в привлечении всех анализаторов: зрительного, слухового, речемоторного; во-вторых, в возможности неоднократного обращения к печатному тексту; в-третьих, в возможностях самого текста, в его смысловой избыточности, достигаемой не только языковыми средствами, но и неязыковыми, такими, как цифровые данные, иллюстрации, фотографии, схемы, сопровождающие текст. Таким образом, возможно использование коротких аутентичных текстов (реклама, анонсы новинок, подростковая корреспонденция из рубрики «Знакомства», программы телепередач и т.п.), которые по своей направленности (привлечь внимание и сосредоточить его на чем-либо, доступно и наглядно «показать товар лицом», кратко информировать о чем-либо) изобилуют показателями смысловой избыточности. При таком подходе возможно обращение к аутентичным текстам уже на начальном этапе обучения...».

Следует особое внимание уделить значению взаимосвязанного обучения различным видам речевой деятельности. «Установление общих и различительных механизмов для этих видов речевой деятельности позволяет определить наиболее благоприятные условия (в частности, вид речевой деятельности) для их формирования, выявить формы работы, которые служат одновременному развитию двух и более видов речевой деятельности и т.д., что в конечном счете, дает возможность получить не только более высокие результаты обучения, но и сократить сроки их достижения»¹. Так, например, общей для процесса чтения и слушания является закономерность единства восприятия и понимания речевого сообщения. Суть рецептивных видов - восприятие и понимание смыслового содержания сообщения чужой мысли, переданного в устной или письменной форме. Общность характера приема и переработки сообщения наблюдается в их протекании, в котором есть отдельные фазы:

- 1) восприятие поступающей извне речевой информации;
- 2) ее смысловая переработка.

Информация, хранящаяся в текстах, складывается из нескольких составляющих:

- актуальная информация, сведения о фактах, объектах действительности;
- эмотивно-побудительная, передача в тексте чувств, переживаний, эмоциональных состояний;
- оценочная информация, отражение в тексте ценностных ориентиров, морально-этических, эстетических критериев;
- концептуальная, связанная с авторским замыслом, идеей того или иного текста.

Особую роль при анализе как художественного, так и информационного текста имеет подтекст. По мнению лингвистов и методистов, наличие подтекста является характерной чертой практически любого текста. «В этом смысле подтекстом как скрытой авторской модальностью обладает любой текст, даже строго «однозначный», научный или официально-деловой, в которых скрытые смыслы, безусловно, присутствуют и составляют значительную часть их информационного потенциала».

Рекламный или информационный тексты, входящие в систему текстов массовой коммуникации (они составляют значительную массу текстов, функционирующих в Интернете), например, включают различные компоненты, отражающие национальную культуру:

- традиции, устойчивые элементы культуры;
- бытовую культуру, тесно связанную с традициями;
- повседневное поведение;
- национальную картину мира, отражающую специфику восприятия окружающего мира;
- художественную культуру, отражающую реалии, образы данной культуры.

На начальном этапе обучения (он соотносится с постпороговым уровнем) с помощью чтения учащиеся должны решать, в частности, следующие коммуникативные задачи:

- понимать основное содержание и некоторые детали связного и несложного художественного текста повествовательного или описательного характера;

- извлекать нужную информацию из оригинальных текстов - объявлений, расписаний, меню;

- понимать основное содержание публицистических текстов из газет и журналов (в том числе спортивные и политические новости).

Эти коммуникативные задачи сформулированы на основе анализа коммуникативных потребностей обучения. Выделяются, например, следующие две группы коммуникативных потребностей иностранных студентов - гуманитарного профиля в учебно-профессиональной сфере общения на начальном этапе обучения:

1. Потребности в рецептивной переработке информации: а) при чтении и слушании учебных текстов с разными целевыми установками, б) при восприятии и понимании на слух учебных лекций, при непосредственном общении друг с другом; в) при восприятии и понимании основной информации, извлекаемой из учебной и научной литературы по специальности.

2. Потребности в формировании и развитии репродуктивно-продуктивной и собственно продуктивной речи. Так, например, сюда относятся потребности в монологическом высказывании: передать в устной форме содержание прочитанного, построить собственное высказывание на основе прочитанного или прослушанного и др.

Качество чтения как вида речевой деятельности на начальном этапе должно характеризоваться:

- 1) пониманием основного содержания несложного текста;
- 2) затруднениями в понимании сложных синтаксических структур и стилистических особенностей, способов связи элементов текста;
- 3) замедленным темпом чтения (предусматривается и повторное чтение);
- 4) незнанием ряда лексико-семантических структур и др.

При определении уровня владения чтением на первый план обычно выдвигают следующие показатели:

- объем текста;
- время затраченное на чтение;
- точность понимания;
- глубину понимания.

Одна из главных задач обучения чтению - контроль конкретных умений при работе с текстом. Многие преподаватели знают, что учащиеся часто не умеют выполнять различные коммуникативно важные действия:

- выделение основной информации;
- членение текста на смысловые фрагменты;
- компрессию текста (компактную передачу главной информации);
- переработку текста (конструирование его из отдельных фрагментов, изменение содержательных фрагментов текста и др.)

В решении этих задач в практике обучения уже давно применяются различные действия (стратегии обработки текста) алгоритмического характера, в частности, обучающие компьютерные программы.

В научно-методической литературе описаны некоторые типы компьютерных программ, которые используются при обучении чтению на основе текстов массовой коммуникации. Наиболее перспективной нам представляется идея и реализация автоматизированного курса, посвященного обучению чтению. Методическая концепция автоматизированного курса основывается на том, что определенные типы упражнений при обучении чтению могут быть формализованы и алгоритмизированы, что позволяет наполнять их различными текстовыми массивами в зависимости от целей и задач обучения. В основе текстотеки могут использоваться тексты Интернета, которые по определенным алгоритмам могут переноситься в обучающую систему.

Важно подчеркнуть, что эта задача обучения чтению обеспечивается тем, что текстовые массивы и алгоритмы упражнений функционируют и хранятся в памяти компьютера в независимых блоках. В основу текстотеки для упражнений в компьютерной системе могут быть положены любые тексты из учебников русского, английского (любого иностранного) языка, тексты различной жанровой направленности (газетные, научные, литературные и др.), в том числе и из ресурсов Интернета. Эта принципиальную особенность (разделение текстовой и алгоритмической части) обусловило, прежде всего, своеобразие данной системы, основанной на ресурсах Интернета.

При организации процесса обучения чтению мы ориентировались на следующие конечные умения, которые должны быть сформированы при обучении чтению:

Притекстовый этап:

Изучающее чтение

1. Умения, связанные с формированием коммуникативной установки на чтение с использованием механизмов вероятностного прогнозирования:

- умение ориентироваться в смысловой организации текста по заголовку;
- умение ориентироваться в смысловой организации текста по опорным словам, выделенным фразам, иллюстративным показам;
- умения, связанные с установкой на восприятие общего содержания текста;
- умения обнаруживать способы изложения (коммуникативные регистры), определять смысловые связи между предложениями.

2. Умения, связанные с пониманием текста на уровне значения:

- умение выделять отдельные смысловые элементы;
- умения выделять основную мысль текста;
- умения обобщать, устанавливать иерархию фактов, выделять главную и дополнительную информацию, соотносить целое и части и др.

Ознакомительное чтение:

- умения, связанные с коммуникативной установкой на ознакомительное чтение;
- умения, связанные с оценкой информации, выделением наиболее существенных фактов;
- умения, связанные с ориентировкой в смысловой организации текста по заголовку или названию с целью извлечения информации.

Послетекстовый этап:

Ознакомительно-изучающее и изучающее чтение:

1. Умения, связанные с анализом типа коммуникативной организации текста:

- умение выделять, определять семантическую структуру текста;
- умение структурировать смысловое содержание;
- умение производить компрессию текста на основе знания его смысловой структуры.

2. Умения, нацеленные на понимание общего содержания текста:

- умения подбирать нужную информацию и компрессировать общую информацию;
- умение сокращать избыточную информацию.

3. Умения, связанные с пониманием фактического содержания прочитанного текста.

4. Умения, связанные с продуцированием извлеченного из текста содержания, которые реализуются с помощью комбинированных актов:

- умение воспроизвести содержание прочитанного в сжатом виде;

- умение построить подобное сообщение на конкретную тему на основе информации, полученной из текста;
- умение передать основную информацию своими словами;
- умение построить собственное суждение в форме, близкой к оригиналу;
- умение обобщить и синтезировать содержание прочитанного в форме устного или письменного монологического сообщения;
- умение обобщить, оценить различные точки зрения, изложенные в тексте и др.

Основными принципами отбора материалов для компьютерных курсов, основанных на ресурсах Интернета, являлись отражение важных событий, происходящих в России и во Вьетнаме, совпадение тематики новых учебных материалов и программы обучения. Адаптация осуществляется, как правило, только путем сокращения предъявляемого материала, снабжения его дополнительными комментариями и толкованиями.

Пробное обучение проводилось в Гуэском университете на факультете русского языка. В конце учебного года было проведено тестирование в экспериментальной и контрольной группах.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Азимов Э.Г. Русский язык в Интернете (методический и лингвистический аспекты)//Лингводидактический поиск на рубеже веков. М., 2000.
2. Азимов Э.Г., Щукин Н.Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) М.: изд-во Икар, 2009.
3. Азимов Э.Г., Щукин Н.Н. Словарь методических терминов. СПб., 1999.
4. Кулибина Н.В. Зачем, что и как читать на уроке? СПб., 2001.
5. Щукин А.Н. История преподавания русского языка как иностранного в очерках и извлечениях. М., 2005.

HỌC TIẾNG NGA QUA CÁC BÀI HÁT TIẾNG NGA

**ThS. Vũ Thị Lan - Giảng viên,
Tổ tiếng Nga, Khoa Cơ bản, Học viên Hải quân**

Tóm tắt: Trên thực tế, ngoài cách học ngoại ngữ truyền thống qua các giờ học, qua sách vở còn có rất nhiều cách khác như học qua phim ảnh, thơ ca, thành ngữ, tục ngữ, bài hát, đọc sách báo... Dưới là trình bày của tác giả về một phương pháp tương đối đơn giản với mọi người, nhưng mang lại hiệu quả không nhỏ cho người học tiếng Nga, đó là: “**Học Tiếng Nga qua các bài hát Tiếng Nga**”.

Từ khóa: học Tiếng Nga, qua các bài hát, các bài hát Tiếng Nga

I. Dẫn nhập

Tiếng Nga, một trong những ngoại ngữ được giảng dạy nhiều trong những năm 80 của thế kỷ trước tại các trường phổ thông, cao đẳng, đại học ở Việt Nam. Nhưng do ảnh hưởng của Liên Xô (cũ) đã sụp đổ vào năm 1991, tiếng Nga đã không còn dạy và học nhiều như trước nữa. Tuy nhiên trong những năm gần đây tiếng Nga như một ngoại ngữ dần dần khôi phục lại vị thế của mình đã bị mất trước kia ở nước ngoài. Số lượng người nước ngoài muốn sở hữu nó một cách “tuyệt vời và hùng mạnh” ngày càng tăng lên. Ở Việt Nam cũng không nằm ngoài điều đó. Và điều đặc biệt là những năm gần đây số lượng khách du lịch từ Nga và từ các nước nói tiếng Nga đến Việt Nam tăng lên nhanh chóng, cụ thể là đến các thành phố biển để nghỉ dưỡng như Đà Nẵng, Hội An, Nha Trang, Phan Thiết, Vũng Tàu, Phú Quốc. Số lượng khách sạn, nhà hàng, quầy bar và các dịch vụ phục vụ khách du lịch ở những điểm này cũng không ngừng tăng. Điều này thu hút một khối lượng lớn nhân viên, những người phục vụ trong những ngành dịch vụ du lịch. Chính vì vậy, trong những năm qua Trường Cao Đẳng Văn hóa Nghệ thuật và Du lịch Nha Trang (cũ), nay là Đại học Khánh Hòa và trường Đại học Nha Trang đã đào tạo Tiếng Nga cho sinh viên ngành quản trị khách sạn nhà hàng và ngành Việt Nam học. Tuy đã có mục tiêu học tập tiếng Nga, nhưng những người học tiếng Nga đều phàn nàn rằng tiếng Nga rất khó, rất phức tạp cả về ngữ âm và ngữ pháp. Điều đó dẫn đến việc phải đổi mới phương pháp dạy và học tiếng Nga như thế nào để mang lại hiệu quả tích cực. Có nhiều phương pháp để dạy và học tiếng Nga, nhưng để sử dụng những phương pháp đó có hiệu quả cho tất cả mọi người thì không phải là điều đơn giản, vì mỗi người đều khác nhau. Với mong muốn thay đổi không khí trong những giờ học, làm cho giờ học bớt khô khan, kém hấp dẫn trở thành giờ học vui nhộn, sinh

động, cuốn hút học viên tác giả mạnh dạn chia sẻ bài viết **“Học tiếng Nga qua các bài hát tiếng Nga”**.

II. Nội dung

Điều gì có thể tốt hơn khi ta hát được những bài hát của các nghệ sĩ yêu thích của mình! Tại sao bạn nên học tiếng Nga qua bài hát? Sử dụng âm nhạc Nga để học tiếng Nga thực sự hữu ích, tuy nhiên những bài hát không hoàn toàn có thể thay thế sách giáo khoa và những khóa học bình thường được. Âm nhạc Nga tốt hơn là sử dụng trong các giờ học tiếng Nga hay sử dụng trong thời gian rảnh rỗi của mình để kết hợp giải trí với những điều có lợi trong việc học Tiếng Nga. Học hát những bài hát tiếng Nga sẽ mang lại cho bạn những hiệu quả sau:

1. Tăng vốn từ vựng và vốn cấu trúc ngữ pháp của bạn. Bạn sẽ ngạc nhiên nhận ra rằng vốn từ vựng của mình là phong phú hơn nhiều so với sự mong đợi. Ở đây bạn có cơ hội để thêm vốn từ vựng của mình: bản thân mình tự viết ra những từ và những cụm từ mới, tự tìm hiểu chúng. Bằng cách này, nhờ vào tiết tấu, giai điệu của bài hát và lời của nó sẽ được ghi nhớ dễ dàng hơn so với các từ vựng từ các sách giáo khoa.

Ví dụ như bạn đã biết từ “дом” - ngôi nhà, “пóза” - hoa hồng, “окно” - cửa sổ... khi bạn học bài hát «Миллион алых роз» - “Triệu đóa hồng thắm” thì bạn sẽ phát triển được phần từ vựng “домик” - ngôi nhà nhỏ, cụm từ “алые розы” sau số từ “миллион” thì biến đổi thành “алых роз”, sau giới từ “из” thì từ “окно” biến đổi thành “окна” chứ không phải là “о́кна”...

Hay trong bài hát “Миленький ты мой” bạn sẽ học thêm được 2 từ “миленький” và “милый” đồng nghĩa với từ “дорогой”. Hay động từ “взять” học cách chia thì hiện tại hay thức mệnh lệnh của nó thì khó nhớ, nhưng học bài hát này giúp bạn dễ nhớ hơn, không những thế bạn còn học được một cấu trúc phức tạp hơn nữa “Возьми меня собой!” - Hãy mang (đưa) em đi cùng anh!

2. Hoàn thiện cách phát âm. Khi nghe phát âm chuẩn, chúng ta bắt chước nó và biến nó thành của mình. Vì vậy, nếu yêu thích nghệ sĩ, ca sĩ của mình, ta có thể lặp đi lặp lại lời của bài hát sau ca sĩ, có thể là mỗi ngày ta học được một chút như thế cũng tốt, và dần dần ta sẽ luyện được nhiều. Các nghệ sĩ như Alla Pugatova, Vitas, Alsu, Sergay Lazarev... có thể là những “giáo viên” ngữ âm rất tốt cho bạn.

3. Học tiếng Nga ở bất cứ nơi đâu. Lời bài hát và nhạc dễ dàng tìm thấy trên Internet. Trong thời đại công nghệ thông tin như hiện nay, chúng ta có thể truy cập miễn phí wifi khắp nơi: trường học, quán cà phê... Vì vậy nó là một trong những kỹ thuật học mang lại lợi ích kinh tế nhất của việc nâng cao tiếng Nga. Bên cạnh các tài liệu này, bạn có thể dễ dàng lưu trên điện thoại hoặc máy tính bảng của bạn, và làm việc với chúng trên đường, trên xe bus, công viên, sân trường. Tìm bài hát, tải

nhạc và tìm kiếm lời bài hát một cách dễ dàng trên các trang web: http://pesni-tut.com/genres/russian_pop_music.html

4. Làm quen với nền văn hóa, lịch sử, đất nước và con người Nga. Các bài hát luôn luôn phản ánh tâm lý của các sự kiện nhất định trong nước, tâm trạng của con người. Chắc các bạn ai cũng biết đến bài hát “Ca-chiu-sa”:

*"Đào vừa ra hoa, cành táo gió đưa vàng trắng tà
Ngoài dòng sông, màn sương trắng buồng lững lờ
Từ bến sông thoáng bóng ai in trên màn sương mờ
Cất cao lời ca, làm rung cỏ cây ven bờ..."*

Bài hát có cốt truyện được dựng nên bằng chất liệu thực của cuộc sống. Ca khúc trữ tình, nhưng là chất trữ tình dữ dội của cái thời mà xung quanh đang ngập tràn những dự cảm đáng sợ về một cuộc chiến khốc liệt. Đề tài chiến tranh, nhưng chất trữ tình vẫn là chủ đạo. Tình yêu giữa các cô gái với những người lính, chia tay và chờ đợi - đó là điều tất yếu phải có trong mọi cuộc chiến. Thời bấy giờ đã có những bài ca về đề tài này, nhưng thường là buồn. Còn Ca-chiu-sa thì ngược lại, những lời thơ giản dị trong sáng, rành mạch rõ ràng, đem đến cho người hát và người nghe niềm hy vọng sáng suốt. Ngoài ra, lại có một “nàng Ca-chiu-sa” khác, không chờ đợi dịu dàng mà sẵn sàng nã đạn vào đối phương. Câu chuyện về một thứ vũ khí mới thời ấy của Liên Xô, pháo phản lực được mang tên Ca-chiu-sa hẳn chúng ta đều biết. Ca-chiu-sa đến với Việt Nam từ năm 1955, với sự giới thiệu và biên dịch lời của nghệ sĩ trẻ Nguyễn Anh Cường. Trong rất nhiều buổi giao lưu với các chiến sĩ biên phòng Việt Nam, lời hát này được các chiến sĩ cùng hòa giọng, với nhiều xúc động. Ca-chiu-sa, cô thôn nữ Nga, dường như đã là người thân đối với người lính Việt.

Hay là bài hát “Два берега”, “Миллион алых роз”, “Подмосковные вечера”, “Я спросил у ясеня”, “Вечер на рейде», «Дорогой длинною»...

III. Học nghe các bài hát như thế nào để phát triển tiếng Nga

Có 3 điểm then chốt đó là:

1. Đọc lời bài hát, bạn phát triển vốn từ vựng của bạn! Những bài hát hay chứa rất nhiều từ hữu ích và cụm từ mà bạn có thể sử dụng trong một cuộc trò chuyện.

2. Nghe bài hát và hát theo, bạn sẽ phát triển kỹ năng nói của bạn! Đây là một quá trình rất tự nhiên và thoải mái của sự phát triển lời nói của mình bằng tiếng Nga. Theo thời gian, bạn sẽ học được cách suy nghĩ bằng tiếng Nga.

3. Tất nhiên, thính giác của bạn sẽ được phát triển, và bạn bắt đầu nghe hiểu tiếng Nga tốt hơn!

IV. Cách xử lý (làm việc với) các bài hát tiếng Nga như thế nào?

Để đạt được kết quả tốt, tôi xin giới thiệu các thủ thuật sau đây:

1. Vài lần chú ý lắng nghe bài hát và đọc lời bài hát. Tốt nhất là 5-7 lần hoặc nhiều hơn nếu bạn muốn.

2. Trong thời gian viết ra tất cả các từ và cụm từ quen thuộc và dịch chúng. Hãy tự mình thử dịch toàn bộ bài hát. Đôi khi điều này thực sự khó khăn, nhưng nó lại giúp bạn phát triển khả năng dịch. Sau đó bạn có thể so sánh với bản dịch mà bạn có thể tìm kiếm qua Internet).

3. Học bài hát và hát cùng với ca sĩ thực hiện trên file 5-7 lần.

4. Cố gắng tìm nhạc bài hát, và tự hát một mình.

5. Mỗi khi bạn nghe ca khúc này ở đâu đó, hãy cố gắng hát theo.

Hãy làm việc theo cách này với tất cả các bài hát mà bạn thích. Nó thực sự thú vị và rất có hiệu quả cho sự phát triển của tiếng Nga của bạn.

V. Kết luận

Tóm lại, trên cơ sở phân tích những hiệu quả của việc học hát những bài hát tiếng Nga mang lại cho người học như: Tăng vốn từ vựng và các cấu trúc ngữ pháp của người học, hoàn thiện cách phát âm cho người học, có thể học tiếng Nga mọi lúc mọi nơi, làm quen với một nền văn hóa nước Nga lâu đời. Tác giả đã đưa ra cách làm việc với những bài hát tiếng Nga để mang lại những hiệu quả như mong muốn cho người học.

VI. Danh mục các bài hát cho người mới bắt đầu học tiếng Nga

Dưới đây tác giả xin giới thiệu một số bài hát tiếng Nga cho những người mới bắt đầu học tiếng Nga (kèm theo đường link. Video có phụ đề bằng tiếng Nga)

1. Русский алфавит (<https://www.youtube.com/watch?v=eg5z-ugxBQI>)

2. Чему учат в школе?

(<https://www.youtube.com/watch?v=Tx6Abg7r33A&list=RDbaWyAU16kbc&index=17>)

3. Улыбка (<https://www.youtube.com/watch?v=-QcQV5ROjP4>)

4. Маленькой ёлочке холодно зимой. (<https://www.youtube.com/watch?v=P-l6hBScGgw>)

5. Мы желаем счастья вам (<https://www.youtube.com/watch?v=oUcShyPS1lY>)

6. Миллион алых роз (<https://youtu.be/xJnnNXgpNQQ>)

7. Миленький ты мой (<https://www.youtube.com/watch?v=J2jVntEkVz0>)

8. Подмосковные вечера (<https://www.youtube.com/watch?v=ceTyfmeKCFQ>)

9. Катюша (<https://www.youtube.com/watch?v=4rhp7Q7Ceq8>)

10. Два берега (<https://www.youtube.com/watch?v=Ui092EcWHvM>)
11. Ой, мороз, мороз! (<https://www.youtube.com/watch?v=qpWYBx6Yjcg>)
12. Я спросил у ясеня (<https://www.youtube.com/watch?v=24G6Uxt6X8>)
13. Опера № 2 (<https://www.youtube.com/watch?v=cfGsD20hB0M>)
14. Вдоль по улице метелица метёт
(<https://www.youtube.com/watch?v=XWD720jAz40>)
15. Дорогой длиною (https://www.youtube.com/watch?v=CmRynue6_MA)
16. Только этого мало (<http://www.youtube.com/watch?v=Qvd13mkbPo4>)
17. Пять причин (<https://www.youtube.com/watch?v=24chrWS6TEY>)
18. Давай наливай! (<http://youtu.be/IIxXyFsmzog>)
19. Птица стастья. (<http://youtu.be/hVIfbsQfXzY>)
20. Калинка (<https://www.youtube.com/watch?v=FAT3G-1mdBw>)

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Балыхина Т.М. Методика преподавания русского языка как неродного (нового). М.: РУДН, 2010.
2. До Динь Тонг, Зыонг Дык Нием, До Ка Шон, Методика обучения русскому языку во Вьетнамской школе, курс лекций - первая часть. Ханой, 2007.
3. Костомаров В.Г., Митрофанов О.Д. Методическое руководство для преподавателей русского языка иностранцам. М.: Русский язык, 1984.
4. Лысакова И.П. Методика обучения русскому языку. М., 2004.
5. <http://skyeng.ru/articles/10-sovetov-kak-luchshe-izuchat-anglijskij-yazyk>
6. <http://englex.ru/6-websites-for-learning-english-with-songs/>
7. <http://enjoyenglish-blog.com/pesni-na-anglijskom/kak-uchit-anglijskij-po-pesnyam.html>

TỪ KINH NGHIỆM DẠY VỀ CÁC TÁC GIẢ VĂN HỌC NGA CHO SINH VIÊN VIỆT NAM

**TS. Nguyễn Thị Cơ, Khoa Ngôn ngữ & Văn hóa Nga,
Đại học ngoại ngữ - ĐHQG Hà Nội**

Tóm tắt: Trong bài báo tác giả đề cập đến phương cách dạy tác giả văn học Nga ở Việt Nam, trong đó tập trung hướng dẫn sinh viên cách tự học, tự tìm hiểu thân thể, sự nghiệp các tác giả. Trên cơ sở đó giúp họ hiểu đúng, hiểu sâu hơn chủ đề, tư tưởng tác phẩm đồng thời khơi gợi ở họ hứng thú học văn học làm cho giờ học trở nên sống động, thực sự bổ ích đối với họ.

Từ khóa: Thân thể, sự nghiệp, đề tài, chủ đề, tác phẩm, học nhóm, trang thiết bị hiện đại.

1. Đặt vấn đề

Dạy văn học nói chung và dạy văn học Nga nói riêng là vấn đề khó đòi hỏi người thầy luôn phải suy nghĩ và tìm tòi những đường hướng giúp học sinh, sinh viên tháo gỡ khó khăn, giảm bớt “nỗi sợ hãi” khi học môn học này. Để sinh viên không sợ, mà còn chọn môn văn học Nga ở khoa Ngôn ngữ và văn hóa Nga tôi đã không ngừng đổi mới phương cách và tích lũy kinh nghiệm cũng như vận dụng triệt để trang thiết bị hiện đại vào giảng dạy. Dạy văn học không đơn thuần là dạy kiến thức mà còn truyền cảm hứng nghệ thuật tới sinh viên, giúp họ có thái độ tích cực với bản thân và xã hội từ thực tế sống động của các tác giả văn học Nga. Chính vì lẽ đó dạy học tác giả văn học Nga đóng vai trò quan trọng không chỉ khơi gợi ở sinh viên tình yêu đối với văn học, mà còn với văn hóa và con người Nga. Trong bài báo này tôi muốn đề cập đến cách thức dạy học tác giả văn học Nga ở khoa Ngôn ngữ và văn hóa Nga tại Đại học ngoại ngữ - ĐHQGHN mà tôi đã và đang sử dụng với ước muốn chia sẻ với các đồng nghiệp những gì đã và đang làm trên tinh thần trao đổi và tri nhận những kinh nghiệm quý báu cho bản thân nhằm làm giàu và phong phú hơn phương pháp luận của mình.

2. Nội dung

2.1. Tầm quan trọng của việc dạy về các tác giả văn học Nga

2.1.1 Cơ sở lý luận

Theo các nhà lý luận và phê bình văn học tác giả và tác phẩm có mối liên hệ chặt chẽ với nhau, do vậy dạy văn học ở trường phổ thông được triển khai song song giữa dạy tác giả và tác phẩm, hay nói cách khác là chủ thể sáng tạo và sản phẩm sáng tạo. Mối quan hệ giữa tác giả và tác phẩm là mối quan hệ khăng khít

mang tính biện chứng, bởi lẽ tiểu sử các tác giả đóng vai trò quan trọng trong việc hiểu đúng, hiểu sâu chủ đề tư tưởng, những vấn đề được phản ánh cũng như tính cách nhân vật trong tác phẩm. Tác phẩm văn học là thế giới nội tâm của nhà văn, mà ở đó nhà văn thể hiện tư tưởng, thái độ, tình cảm đối với cuộc sống, thể hiện khát vọng chân-thiện-mỹ của mình. Mỗi nhà văn đều sinh ra trong một hoàn cảnh gia đình, có lối sống truyền thống riêng và sống trong một bối cảnh lịch sử-xã hội nhất định. Môi trường gia đình xã hội với hệ chính trị, kinh tế, văn hóa ảnh hưởng trực tiếp đến tư tưởng, tình cảm của nhà văn. Và điều này được tác giả phản ánh trong các tác phẩm. Để sinh viên khám phá được cái hay, cái đẹp của một tác phẩm cụ thể, thế giới quan của tác giả về thời cuộc, về xã hội, con người trong một giai đoạn lịch sử nhất định thì giáo viên cần phải giúp họ học tác giả một cách toàn diện, khách quan trên cơ sở khoa học biện chứng trong những giờ học văn học nói chung và văn học Nga nói riêng. Khi dạy về tác giả Lev Tolstôï, để giúp sinh viên hiểu đúng, sâu chủ đề tư tưởng, những vấn đề mang tính thời đại trong những tác phẩm lớn của ông như *“Chiến tranh và hòa bình”*, *“Phục sinh”* và nhiều truyện ngắn trong giai đoạn những năm 90 của thế kỷ 19, đặc biệt là truyện ngắn *“Sau đêm vũ hội”*, giáo viên cần nhấn mạnh, tập trung sự chú ý vào quan điểm sống, nhân sinh quan, học thuyết, triết lý sống của nhà văn: *“bạo lực không chống lại bạo lực”*, *“hoàn thiện nhân cách bằng cách tự đấu tranh với những thói hư tật xấu của bản thân và sự tha thứ”*. Từ những kiến thức được học về Lev Tolstôï sinh viên sẽ dễ dàng hơn và có thể tự tìm thấy câu trả lời cho câu hỏi: *Tại sao nhân vật chính lại suy nghĩ và hành động như vậy? Chủ đề tư tưởng của tác phẩm là gì?* v.v. Những hiểu biết cơ bản này thực sự hữu ích tạo hứng thú cho họ khi học các tác phẩm và giúp cho việc học văn học được dễ dàng hơn.

2.1.2. Cơ sở thực tế

Kiến thức về tác giả có vai trò quan trọng trong dạy văn học nói chung và các tác phẩm văn học nói riêng. Tuy nhiên, dạy và học văn học ở phổ thông Việt Nam đang gặp nhiều khó khăn - rất nhiều học sinh phổ thông sợ khi phải học môn học này. Để vượt qua các kỳ thi, đánh giá xếp loại theo mong muốn, nhiều học sinh phổ thông chọn cách học văn thông dụng: *chép tài liệu tham khảo, học thuộc bài giảng của thầy, dựa vào những bài văn mẫu hay dàn ý thầy cô cho sẵn mà viết lại*, bởi vì trong các kỳ thi, kiến thức về tác phẩm văn học, về những vấn đề cụ thể luôn là trọng tâm nên học sinh chỉ chú tâm vào những vấn đề đó mà quên học kiến thức về tác giả. Và một thực trạng đáng buồn trong dạy văn học đang tồn tại: một học sinh phổ thông không thể giới thiệu về một tác giả, một tác phẩm văn học lớn của đất nước, có những nhầm lẫn giữa tác giả này với tác giả khác, đặc biệt hiện tượng *“râu ông nọ cắm cằm bà kia”* là không hiếm gặp trong các bài thi tốt nghiệp phổ thông. Chính vì lẽ đó việc dạy học văn học Nga không thể dựa vào

nền kiến thức và kỹ năng cơ bản của văn học Việt nam. Thực tế giảng dạy ở khoa Ngôn ngữ và văn hóa Nga những năm gần đây đã giúp tôi thấu hiểu về thực trạng này. Hơn nữa do phương cách dạy và học đại học khác nhiều so với phổ thông, đặc biệt trong thời đại khoa học 4.0, việc ứng dụng khoa học công nghệ vào dạy và học càng trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết đòi hỏi mỗi giáo viên phải luôn cập nhật kiến thức cũng như phương cách giảng dạy để đáp ứng nhu cầu đòi hỏi của xã hội.

Từ những đòi hỏi của thực tiễn trong nhiều năm giảng dạy văn học Nga tôi luôn cập nhật những phương pháp, thủ pháp dạy học đa dạng, cách thức tiếp cận tác giả, tác phẩm khác nhau cùng với ứng dụng công nghệ thông tin vào việc dạy và học văn học Nga nhằm thay đổi phương cách tri nhận kiến thức của sinh viên. Để thay đổi cách thức học văn học Nga nói chung và tác giả nói riêng, trong giờ học đầu tiên tôi dành nhiều thời gian cho tổ chức dạy và học, giới thiệu chương trình cũng như cách thức kiểm tra đánh giá và thi để sinh viên hiểu và thực hiện cũng như đặt mục tiêu phấn đấu trong học môn học này. Trong giờ học đầu tiên do đặc thù của môn học nên tôi dành thời gian để giới thiệu khái quát về dòng văn học Nga thế kỷ 19: những đặc trưng, khuynh hướng, thủ pháp nghệ thuật tiêu biểu, những nhà văn, thơ nổi tiếng trong nền văn học Nga giúp sinh viên có hiểu biết tổng quan về dòng văn học Nga trong thế kỷ này đồng thời liên tưởng đến văn học Việt nam đầu thế kỷ 20. Đó cũng là cách khởi động việc dạy và học văn học Nga không theo phương cách truyền thống. Theo phương cách dạy học truyền thống *người thầy đóng vai trò quan trọng, là trung tâm, là người truyền dạy kiến thức*: thầy đọc bài giảng, sinh viên thụ nhận kiến thức thụ động: nghe, chép bài, học thuộc kiến thức thầy cho để trả thi. Điều này vẫn còn khá phổ biến ở các cấp học phổ thông. Do vậy kiến thức của trò phụ thuộc rất nhiều vào năng lực của thầy. Còn theo cách dạy học mới: sinh viên làm chủ - là trung tâm của quá trình dạy và học, theo biểu đồ: *sách giáo khoa/ tài liệu - sinh viên - giảng viên/ giáo viên*. Cách dạy học này tôi đã ứng dụng cách đây 14 năm, giai đoạn đầu cho sinh viên lớp chất lượng cao, sau đó áp dụng cho toàn bộ sinh viên các lớp do tôi dạy. Cách dạy học của tôi giai đoạn đầu gặp rất nhiều khó khăn nhưng sau đó được đại đa số sinh viên ủng hộ và đánh giá cao và bản thân tôi thấy mình cần phải luôn cập nhật và đổi mới để những giờ học văn học không còn là nỗi “sợ hãi” cho sinh viên.

2.2. Cách thức tổ chức dạy về tác giả văn học Nga

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và cách mạng 4.0 chủ thể của quá trình dạy học là sinh viên. Nhằm giúp sinh viên học tốt tác giả văn học Nga tôi đã tổ chức cho sinh viên học theo nhóm, soạn thảo bài tập nhóm bằng hệ thống powerpoint và thuyết trình trước lớp. Để học nhóm đạt hiệu quả và tích cực hóa hoạt động học

nhóm với phương châm: “*nhóm học cùng tiến - không để ai đó ở lại phía sau*” thì việc phân nhóm cũng đảm bảo sự đa dạng về học lực: giỏi, khá, trung bình. Theo đó nhóm trưởng được trao cho những sinh viên giỏi hoặc khá nhưng có tinh thần, trách nhiệm cao trong học tập. Việc tổ chức dạy học theo hình thức này giáo viên đóng vai trò là người định hướng, người phối hợp và giúp đỡ sinh viên tháo gỡ khó khăn trong hoạt động tự học của họ. Để hoàn thành sứ mệnh của mình giáo viên cần soạn thảo những bài tập nhóm với những câu hỏi mang tính gợi mở cách thức tiếp cận từng vấn đề cụ thể. Với những câu hỏi của mình, giáo viên hướng các nhóm tập trung sự chú ý làm rõ thân thể, sự nghiệp sáng tác của các tác giả: những sự kiện, biến cố, tình tiết quan trọng, điển hình, tiêu biểu có ảnh hưởng lớn đến sáng tác, quan điểm sáng tác, định hướng sáng tác, đề tài, chủ đề được các tác giả đề cập và phản ánh trong các tác phẩm, thủ pháp nghệ thuật được sử dụng. Và để hoàn thành bài tập nhóm sinh viên cần đọc sách, giáo trình, tìm kiếm, chọn lọc thông tin trên mạng và biên soạn bài thuyết trình sau giờ học.

Trong học phần tác giả giáo viên hướng dẫn sinh viên không chia tách cuộc đời và sự nghiệp làm 2 phần. Nếu chia tách 2 phần riêng rẽ thì nhiều kiến thức sẽ bị trùng lặp và những dữ kiện quan trọng sẽ không được xem xét một cách toàn diện và logic, bởi lẽ những sự kiện quan trọng trong cuộc đời cũng như những sự kiện lịch sử-xã hội có ảnh hưởng lớn tới khuynh hướng, đề tài, thể giới quan cũng như sự nghiệp sáng tác của các tác giả. Ví dụ: Cuộc sống gian lao, phiêu bạt để kiếm sống, để tồn tại đã không thể giết chết mong ước trở thành nhà văn của Macxim Gorki, tiếp thêm cho ông nhiều nghị lực sống để chống chọi với những gian nguy, cơ cực, và giúp ông trưởng thành từ trường học đường đời. Đam mê đọc sách cũng như kinh nghiệm học hỏi ở trường đời đã giúp ông từ cậu bé mồ côi, kẻ nghèo hèn trong xã hội trở thành nhà văn đa tài và uyên bác của nền văn học Nga. Trong nhiều tác phẩm của mình Gorki đã miêu tả bức tranh toàn cảnh nghèo nàn và lạc hậu của nước Nga, cuộc sống khốn khó của nhân dân Nga, trong đó có ông cũng như quan điểm sống tích cực của ông, đặc biệt trong bộ ba tiểu thuyết: “*Thời niên thiếu*”, “*Sống giữa mọi người*”, “*Những trường đại học tổng hợp của tôi*”. Do vậy có thể nói, không nắm vững tiểu sử tác giả và hoàn cảnh ra đời của từng tác phẩm thì không thể hiểu đúng, đánh giá đúng về tác phẩm cũng như tác giả.

Tất cả những định hướng trên của giáo viên giúp các nhóm học tập xác định cách tiếp cận và hoàn thành bài tập nhóm một cách tốt nhất. Trong hoạt động nhóm sinh viên có thể tham gia tích cực vào lựa chọn, thiết kế, biên soạn nội dung bài thuyết trình ngoài giờ học một cách thích hợp nhất với từng thành viên. Mỗi sinh viên đều có điều kiện thể hiện sáng tạo, tự chủ trong lựa chọn tài liệu, đưa ra và bảo vệ quan điểm của mình. Trong quá trình hoàn thành bài thuyết trình tất cả

sinh viên học được cách lựa chọn, khái quát, tổng hợp và tóm tắt những thông tin, sự kiện quan trọng. Hoạt động nhóm giúp sinh viên có cơ hội chia sẻ những ý tưởng, ý kiến, thông tin, mỗi người có cơ hội thể hiện điểm mạnh của mình và học hỏi rất nhiều từ những người bạn trong nhóm. Trên cơ sở đó họ củng cố mối quan hệ bè bạn đồng thời cũng tạo cho mình kỹ năng làm việc nhóm, khả năng tự chịu trách nhiệm của mỗi người vì công việc chung.

Để việc dạy về tác giả không nhàm chán giáo viên cần khuyến khích sinh viên sử dụng trang thiết bị hiện đại vào biên soạn bài thuyết trình: tìm kiếm những thông tin, hình ảnh sinh động, những clip hoặc phim ảnh trên Internet để minh họa cho từng giai đoạn cuộc đời, sự nghiệp của tác giả, những đoạn trích từ phim truyện, những bài thơ được người Nga hay các nghệ sỹ đọc mẫu trong phần trình bày của nhóm trước lớp.

Trong giờ học trên lớp các nhóm học tập trình bày bài tập của họ bằng hệ thống powerpoint, giáo viên cùng những sinh viên khác nghe và theo dõi trên màn hình. Những đại diện - thành viên của nhóm trình bày nội dung bài tập, tự do nói lên ý kiến, lập luận của nhóm về vấn đề của họ. Tuy nhiên, nếu trong phần trình bày của họ quá dài, quá sa đà, nhiều thông tin không cần thiết, chưa trúng, đúng như giáo viên mong đợi và đặt ra, khi đó giáo viên đưa ra những câu hỏi nhằm hướng sự chú ý của họ vào làm rõ những nội dung chính, cốt lõi của vấn đề, giúp sinh viên biết cách khái quát, tóm tắt một vấn đề cụ thể (điều mà họ chưa từng làm từ trước cho đến nay) làm cho bài thuyết trình của họ được ngắn gọn, cô đọng và súc tích hơn. Sau phần trình bày của nhóm học tập, giáo viên yêu cầu từng thành viên tóm tắt ngắn gọn lại nội dung, sự kiện chính trong phần bài tập của họ. Sau đó giáo viên yêu cầu những sinh viên khác nhóm nhắc lại những nội dung, sự kiện chính trong bài tập đó đồng thời bổ sung những thông tin, dữ kiện còn thiếu (nếu có). Và nhằm tạo hứng thú hơn cho sinh viên khi học các tác giả giáo viên kể cho họ nghe những giai thoại về tác giả có mối liên hệ chặt chẽ và là tiền đề, cơ sở cho những sáng tác quan trọng của họ.

Về phần giáo viên, trong quá trình dạy tác giả sử dụng triệt để trang thiết bị hiện đại, những hình ảnh sống động, nhưng rất đời thường của các nhà văn (thơ) trong từng giai đoạn cụ thể cùng những tư liệu về đời sống hay tài liệu phê bình, đặc biệt là phim ảnh (phim tư liệu) hay phim truyện dựa theo cốt truyện của nhà văn (thơ). Nhưng trước khi chiếu cho sinh viên xem giáo viên đưa ra một số câu hỏi khác nhau để trong quá trình xem phim họ không chỉ chăm chú theo dõi hình ảnh mà còn phải chú ý lắng nghe, suy nghĩ để ghi nhớ những sự kiện, những dữ liệu quan trọng...VD:

- Có điều gì mới trong cuộc đời, sự nghiệp của nhà văn (thơ) mà anh (chị) biết được sau khi xem bộ phim này?

- Có cảnh (pha) nào trong phim, theo bạn, khắc họa đầy đủ và rõ nhất tính cách của nhà văn (thơ)?

- Điều gì làm anh (chị) ấn tượng nhất sau khi xem bộ phim này? v. v.

Sau khi xem phim, sinh viên tích cực bàn luận và trả lời các câu hỏi do giáo viên đưa ra. Và những gì họ nghe, nhìn thấy giúp họ không chỉ hiểu, cảm nhận mà còn tăng khả năng ghi nhớ những thông tin bổ ích về các tác giả văn học Nga. Trong quá trình học tiểu sử về các tác giả văn học có những khuynh hướng, bút pháp được thể hiện rõ nét trong các tác phẩm tiêu biểu, giáo viên có thể đưa ra những câu hỏi giúp sinh viên có thể so sánh đối chiếu với nền văn học Việt Nam. Và qua đó giúp họ có cái nhìn tổng quan về trào lưu, khuynh hướng của văn học nói chung, và hiểu sâu hơn về nền văn học Nga và Việt Nam nói riêng.

2.3. Đánh giá các hoạt động của sinh viên

Đánh giá và bàn luận về những gì đã làm của sinh viên đóng vai trò quan trọng trong hoạt động học văn học, đặc biệt là học nhóm. Sau mỗi phần trình bày của một nhóm học tập về một tác giả sinh viên các nhóm khác nhận xét, đưa ra ý kiến về nội dung, hình thức cũng như cách thức biểu đạt của từng thành viên trong nhóm và sau đó cho điểm bài tập nhóm từ đạt đến xuất sắc. Và để việc đánh giá của sinh viên được khách quan, giáo viên cần đóng vai trò là trọng tài phân giải và quyết định cuối cùng. Điểm xuất sắc được dành cho các nhóm trong phần trình bày văn bản cũng như thuyết trình nội dung đầy đủ, hình thức đẹp: có nhiều tranh ảnh, clip minh họa, phù hợp với nội dung, hơn nữa các thành viên còn trả lời tốt những câu hỏi do giáo viên đặt ra, khẩu ngữ và biểu đạt tốt. Điểm tốt dành cho nhóm hoàn thành tương đối tốt bài tập cả về nội dung cũng như trình bày trước lớp, và trả lời được câu của giáo viên. Điểm khá dành cho nhóm hoàn thành bài tập được giao, nhưng nội dung bài quá dài, trình bày còn phụ thuộc vào văn bản, chưa trả lời tốt được câu hỏi do giáo viên đặt ra. Bài tập nhóm nào chưa đạt loại khá giáo viên cho sinh viên về làm lại và trình bày vào giờ học sau. Điểm dành cho các thành viên trong nhóm cũng không hoàn toàn như nhau. Trong nhóm có người nắm vững được nội dung kiến thức, cốt lõi của vấn đề nên trả lời lưu loát những câu hỏi của giáo viên thì được điểm cao hơn các thành viên khác. Việc cho điểm khách quan như vậy cũng góp phần khích lệ tính tích cực, sự siêng năng trong học tập của sinh viên.

3. Kết luận

Dạy về tác giả là phần không thể thiếu được trong dạy văn học nói chung, đặc biệt là văn học Nga, bởi lẽ không nắm được tiểu sử tác giả, hoàn cảnh ra đời của tác phẩm, thì không thể đánh giá đúng được tác phẩm đó. Điều đó phụ thuộc vào quá trình dạy và học cũng như mối tương tác hiệu quả giữa thầy và trò. Từ những kinh nghiệm và tình yêu văn học Nga tôi đã không ngừng đổi mới phương

cách dạy học tác giả văn học Nga, sử dụng triệt để trang thiết bị hiện đại vào dạy học nhằm nâng cao tinh thần tự chủ trong học tập của sinh viên với ước vọng tạo cho họ hứng thú tìm hiểu về tác giả, chủ đề tư tưởng tác phẩm tiêu biểu nhằm làm cho những giờ học thật sự sống động, cảm xúc và bổ ích. Và thông qua những giờ học tác giả giáo viên không chỉ khơi gợi ở sinh viên mong muốn khám phá, tìm hiểu cái hay, cái đẹp từ những trang sách, mà còn khích lệ ở họ tinh thần phản biện và trách nhiệm trong học tập. Với những gì trị nhận được: kiến thức và kỹ năng sinh viên có thể ứng dụng vào những môn học khác đồng thời tích cực hóa hoạt động học: tự học, học nhóm của sinh viên trong và ngoài giờ học không trong môi trường tiếng như ở Việt nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Импаргалки по методике преподавания русской литературы - методика преподавания русской литературы как наука. Add.coolreferat.com/docs/index -2293.
2. Методика преподавания литературы, под редакцией профессора З.Я. Реза. М.: «Просвещение», 1985.
3. Нгуен Тхи Ко, Обучение чтению художественных текстов вьетнамских студентов - русистов на продвинутом этапе, Кан.дис.пед.наук, Ханой, 2007.
4. Нгуен Тхи Ко, Обучение студентов-русистов умению работать в группе на занятиях по русской литературе и страноведению. Русский язык зарубежом - Вьетнамская русистика, 2015, №22.
5. Новые методы в обучении русской литературе. Festival. 1 september. Ru/articles/524666.
6. <https://baomoi.com/ve-phuong-phap-day-hoc-tac-pham-van-chuong/c/9297501.ep>.

SỬ DỤNG TRÒ CHƠI NGÔN NGỮ TRONG GIẢNG DẠY TIẾNG NGA Ở GIAI ĐOẠN ĐẦU CHO SINH VIÊN KHÔNG CHUYÊN NGỮ

*ThS. Dương Thị Liên - Giảng viên,
Bộ môn tiếng Nga, ĐH Sư phạm Hà Nội*

Tóm tắt:

- **Mục đích nghiên cứu:** Nghiên cứu tác dụng của các trò chơi ngôn ngữ khác nhau trong việc giảng dạy tiếng Nga để chứng minh rằng sử dụng trò chơi là một hình thức đổi mới phương pháp dạy học hiệu quả, mang đến không khí vui vẻ, thư giãn trong giờ học, đồng thời tạo hứng thú học tiếng Nga cho sinh viên.

- **Phương pháp nghiên cứu chính:** Sử dụng một số trò chơi ngôn ngữ đơn giản phù hợp với trình độ của sinh viên không chuyên ngữ mới học tiếng Nga giai đoạn đầu. Nội dung của các trò chơi phù hợp với chương trình học, độ khó tăng dần theo cấp độ với mục đích kiểm tra kiến thức ngữ pháp, từ vựng và phát triển kỹ năng giao tiếp tiếng Nga của sinh viên. Đối tượng nghiên cứu là các lớp tiếng Nga không chuyên ngữ của trường Đại học Sư phạm Hà Nội. Trình độ: Cơ bản (Элементарный уровень). Các trò chơi được tiến hành theo hình thức chơi cá nhân và chơi tập thể.

- **Kết quả nghiên cứu:** Bình thường khi mới học tiếng Nga, sinh viên thường có cảm giác e dè, không dám nói vì sợ mắc lỗi sai. Không khí trong lớp học vì thế thường trầm lắng, căng thẳng. Để ghi nhớ từ vựng và ngữ pháp một cách máy móc là một việc khó và buồn tẻ. Tuy nhiên sau khi áp dụng trò chơi xen kẽ giữa các tiết học, hiệu quả học tập tăng lên rõ rệt. Sinh viên học tiếng Nga với tinh thần vui vẻ, tự nguyện và hào hứng. Không khí lớp học sôi nổi. Sinh viên không những dễ dàng ghi nhớ các từ mới hơn mà còn biết sử dụng các cấu trúc câu, mạnh dạn giao tiếp bằng tiếng Nga.

- **Kết luận:** Song song với việc giảng dạy lý thuyết, có thể áp dụng các trò chơi ngôn ngữ để giúp sinh viên thực hành tiếng Nga một cách hiệu quả. Ngoài các hình thức kiểm tra kiến thức thông thường, có thể sử dụng trò chơi để kiểm tra trình độ hiểu bài của sinh viên mà vẫn tạo không khí vui vẻ trong lớp học.

Từ khóa: trò chơi ngôn ngữ, chơi tập thể, giai đoạn đầu, đổi mới phương pháp dạy học, hứng thú học, hiệu quả, kiểm tra từ vựng, ngữ pháp, kỹ năng giao tiếp.

Tiếng Nga là một ngôn ngữ không phổ biến ở Việt Nam, vì vậy khi mới bắt đầu học đa số các sinh viên cảm thấy bỡ ngỡ, lạ lẫm. Chính vì vậy không khí trong lớp học thường căng thẳng, buồn tẻ và sinh viên có tâm lý e dè, ngại ngần khi phải nói hoặc phát biểu. Việc sử dụng các trò chơi trong giảng dạy ngoại ngữ là một trong những phương pháp hữu hiệu có thể làm tăng động cơ học tập cho sinh viên. Chúng khích lệ sinh viên duy trì việc học và làm tăng sự hứng thú của họ với việc học. Ngoài ra, chúng còn giúp cho giáo viên tạo ra những ngữ cảnh mà ở đó ngôn ngữ thực hành rất hữu dụng và dễ hiểu với người học.

Thực tế, trong dạy và học ngoại ngữ, sinh viên sẽ học hiệu quả hơn nếu họ được học trong bầu không khí học tập vui vẻ, thư giãn và có nhiều cơ hội được giao tiếp trong bối cảnh của thế giới thực. Người học muốn tham gia vào trò chơi thì họ phải hiểu người khác đang nói gì hay đã viết gì, và họ phải nói ra hoặc viết ra được những điều để trình bày quan điểm riêng của họ hay để trình bày thông tin cho người khác hiểu. Các trò chơi ngôn ngữ có thể được sử dụng để phát triển cả bốn kỹ năng cho sinh viên: Nghe, Nói, Đọc và Viết. Bên cạnh đó còn có những trò chơi phát triển vốn từ vựng và cải thiện cách phát âm. Các trò chơi còn được áp dụng cho các sinh viên ở các lớp có trình độ khác nhau.

Trò chơi ngôn ngữ là một hình thức hoạt động giải trí, có tác động nhất định đến người chơi về mặt giáo dục và nhận thức. Trước hết chúng ta cùng tìm hiểu hiệu quả sư phạm của trò chơi ngôn ngữ là gì?

- Thứ nhất, các trò chơi mô phỏng những tình huống cạnh tranh có trong thực tế cuộc sống.

- Thứ hai, trò chơi tạo điều kiện cho các học sinh khả năng hợp tác và hỗ trợ lẫn nhau.

- Thứ ba, trò chơi cổ vũ tinh thần tập thể và sự đoàn kết.

- Thứ tư, mặc dù trò chơi có luật lệ nhưng đó là môi trường để phát triển tư duy, trí tưởng tượng.

- Thứ năm, trò chơi phù hợp với nguyên tắc thống nhất về nhận thức và phản ứng. Khi tham gia vào trò chơi, học sinh không những được cười đùa vui vẻ, được giải trí, mà còn được mở mang kiến thức, phát triển kỹ năng, cảm thấy vui vì sự hiểu biết của mình đã mang lại chiến thắng cho đội.

- Thứ sáu, trong khi chơi, học sinh có thể biểu hiện những phẩm chất và kỹ năng tích cực mà trong cuộc sống hàng ngày không có cơ hội thể hiện.

Các trò chơi ngôn ngữ tiếng Nga phải đạt được các mục tiêu sau:

1. Khuyến khích sự yêu thích và quan tâm đối với tiếng Nga.
2. Nâng cao tri thức, góp phần vào sự phát triển trí tuệ của cá nhân.

3. Phát triển khẩu ngữ và kỹ năng diễn đạt mạch lạc, khả năng tư duy logic, thông minh, phát triển trí tưởng tượng, dạy học sinh sử dụng tiếng Nga như một phương tiện thu thập kiến thức về các lĩnh vực.

4. Giáo dục tính cách thông qua sự phát triển đam mê đối với kiến thức và một loạt các trò chơi thông minh. Hình thức sinh hoạt tập thể giáo dục ý thức trách nhiệm và ý thức thực hiện nguyên tắc dân chủ, phát triển kỹ năng làm việc nhóm.

Trên cơ sở này, trò chơi phải đạt được các nhiệm vụ sau:

- Hình thành các hoạt động trí tuệ (phân tích, tổng hợp, so sánh, phân loại).
- Phát triển trí tưởng tượng và tư duy logic. Phát triển tư duy sáng tạo, khả năng sáng tác và thiết kế kỹ năng.
- Phát triển ngôn ngữ (khả năng thuyết trình, xây dựng lập luận, khả năng thuyết phục mọi người tin vào ý kiến của mình ...).
- Hình thành khả năng suy nghĩ và xây dựng kế hoạch hành động, thực hiện các giải pháp, đoán kết quả và kiểm tra chúng chặt chẽ tuân theo các quy tắc trò chơi.

Như vậy, chúng ta thấy rằng, trò chơi trí tuệ nhằm mục đích phát triển nhận thức ở sinh viên, được liên kết chặt chẽ với quá trình giáo dục. Hình thành đam mê và sự quan tâm là một phương tiện quan trọng để nâng cao chất lượng học tập. Để hình thành kỹ năng tự trau dồi kiến thức ở sinh viên, trước hết phải thúc đẩy sự say mê và yêu thích của họ đối với việc học, cho họ thấy sự cần thiết của kiến thức. Trò chơi ngôn ngữ kích thích sinh viên học hỏi, tìm tòi, qua đó các em hiểu bài nhanh hơn và dễ nhớ hơn. Trong mỗi lớp học đều tồn tại những sinh viên “vô hình và im lặng”, thích thu mình vào vỏ ốc. Tinh thần đồng đội, mong muốn giành chiến thắng về cho tập thể có thể khuyến khích những sinh viên nhút nhát, tạo cho họ cơ hội thể hiện bản thân một cách bất ngờ, qua đó lộ ra những khả năng tiềm ẩn của họ. Trò chơi có vai trò đặc biệt quan trọng với những sinh viên yếu. Các sinh viên sẽ tự chia thành đội, bao gồm cả những người học khá và yếu kém, tự phân công nhiệm vụ và lên kế hoạch dưới sự giám sát của giáo viên. Cần phải xây dựng trò chơi sao cho mỗi người đều có thể thể hiện khả năng của mình.

Mỗi trò chơi đều có quy tắc riêng, cuối cùng phải có người chiến thắng. Cố gắng sao cho phần lớn người chơi đều được giải. Hiệu quả trò chơi sẽ cao hơn nếu chúng được thực hiện thường xuyên theo hệ thống. Có thể sử dụng trò chơi ở các giai đoạn khác nhau trong chương trình học.

Giới thiệu một số trò chơi ngôn ngữ sử dụng trong giờ học tiếng Nga

Trong quá trình giảng dạy tiếng Nga giai đoạn đầu cho sinh viên trường Đại học Sư phạm Hà Nội tôi có biên soạn và áp dụng vào thực tế một số trò chơi từ mức độ dễ đến khó, phù hợp với chương trình học và trình độ cơ bản của sinh viên. Nhận xét chung của tôi là 100% sinh viên đều hào hứng tham gia các trò chơi kể cả các

sinh viên nhút nhát, và hiệu quả mà các trò chơi mang lại là tinh thần học tập được nâng cao, không khí học tập trong lớp vui vẻ. Sinh viên dễ dàng tự động ghi nhớ kiến thức mà không bị ép buộc. Thông qua sự quan sát của mình, tôi có thể nhận ra những điểm mạnh, điểm yếu của sinh viên cũng như những chỗ hỏng cần được bổ sung trong quá trình tiếp thu kiến thức của họ. Sau đây là một số trò chơi phổ biến mà tôi thường áp dụng trong các tiết học tiếng Nga.

1. Trò chơi nói từ theo chữ cái đầu tiên

- Mục đích: Kiểm tra vốn từ vựng, kích thích trí nhớ của học sinh.
- Mức độ: Dễ
- Hình thức chơi: tập thể.
- Quy tắc chơi: Có thể chia lớp ra làm 3 đội chơi (mỗi đội khoảng 10 sinh viên). Giáo viên phát cho mỗi đội một tấm phiếu có ghi một chữ cái. Giả sử đội 1 có chữ cái A. Lần lượt mỗi bạn của đội 1 phải nói ra một từ bắt đầu bằng chữ cái A như *автобус, ананас, арбуз...* (10 bạn tương ứng 10 từ). Tiếp tục đến lượt đội 2 có chữ cái Б thì các bạn ở đội 2 phải nói ra các từ bắt đầu bằng chữ Б: *бабушка, баба, буква...* Đội 3 có chữ cái В: *волк, вы, вечер...* Đội nào không nói đủ được 10 từ thì đội đó thua cuộc.

2. Trò chơi nghe ngữ điệu đoán loại câu

- Mục đích: Kiểm tra khả năng nhận biết ngữ điệu và nhận biết dạng câu.
- Mức độ: Dễ
- Cách chơi: chơi tập thể.
- Quy tắc chơi: giáo viên nói một câu và yêu cầu sinh viên đoán đó là loại câu gì.

Ví dụ: + Это ваша сумка? (**Вопросительное предложение**)

+ Это ваша сумка. (**Повествовательное**)

+ Какой красивый город! (**Восклицательное**)

+ Какой город красивый? (**Вопросительное предложение**)

+ Дай мне книгу. (**Побудительное**)

3. Trò chơi sáng tạo từ:

- Mục đích: Kiểm tra vốn từ vựng, kích thích trí nhớ của học sinh.
- Mức độ: Trung bình
- Hình thức chơi: tập thể.
- Quy tắc chơi: Chia lớp ra làm 2 đội. Giáo viên viết một từ lên bảng.

Ví dụ: từ АУДИТОРИЯ. Yêu cầu sinh viên đọc ra các từ có chữ cái đầu tiên là một trong những chữ có trong từ trên (ví dụ: *автобус, урок, дом, институт, текст, облако, рот, игра, яблоко*). Trong một thời gian nhất định (do giáo viên quy định), nhóm nào nghĩ ra được nhiều từ nhất thì nhóm đó thắng.

4. Trò chơi nối tiếp từ:

- Mục đích: Kiểm tra từ vựng, khuyến khích trí sáng tạo của học sinh.
- Mức độ: Trung bình
- Hình thức chơi: Sinh viên đứng thành vòng tròn.
- Quy tắc chơi: Bạn đầu tiên nghĩ ra một từ. Bạn thứ hai phải nói được từ tiếp theo có chữ cái đầu tiên bắt đầu bằng chữ cái cuối cùng của từ kia. Và cứ thế tiếp tục cho đến khi bạn nào không nghĩ ra được từ nào nữa thì bạn đó thua.

Ví dụ: книга - автобус- сумка - ананас - стол - лампа ...

5. Trò chơi xếp từ thành nhóm

- Mục đích: Kiểm tra từ vựng theo chủ đề.
- Mức độ: Trung bình
- Cách chơi: chơi tập thể. Chia lớp thành 2 đội để đối nhau.
- Quy tắc chơi: Đội 1 nói ra ba từ và yêu cầu các bạn đội 2 nêu ra một từ tiếng Nga để khái quát chủ đề của 3 từ đó. Đến lượt đội 2 đối và đội 1 trả lời. Cho đến khi đội nào không trả lời được thì đội đó thua.

Ví dụ: + Đội 1 nói 3 từ: *учитель, врач, инженер*. Đội 2 phải nói được: **профессия**

- + брат, сестра, папа (**семья**)
- + кот, утка, тигр (**животное**)

6. Trò chơi đoán tiếp từ

- Mục đích: Kiểm tra từ vựng theo chủ đề.
- Mức độ: Trung bình
- Cách chơi: chơi tập thể. Chia lớp thành 2 đội để đối nhau.
- Quy tắc chơi: Tương tự như trò chơi ở trên, đội 1 nói ra hai từ. Các bạn đội 2 phải đoán được ý của đội 1 đang nói về chủ đề nào và nói tiếp thêm ba từ nữa cùng chủ đề đó. 2 đội lần lượt đối nhau cho đến khi đội nào không trả lời được thì đội đó thua.

Ví dụ: + Đội 1 đưa ra từ **футбол, волейбол**, đội 2 phải nói tiếp được 3 từ cùng nhóm chủ đề thể thao là, ví dụ: **теннис, баскетбол, бадминтон**.

7. Tìm từ khác nhóm với các từ còn lại:

- Mục đích: Kiểm tra từ vựng theo chủ đề.
- Mức độ: Trung bình
- Cách chơi: giáo viên là người quản trò. Giáo viên cho một dãy từ khoảng 3-4 từ và yêu cầu học sinh tìm ra một từ khác với các từ còn lại.

Ví dụ: 1. Молоко, сок, хлеб. (**молоко и сок** - это напитки, а **хлеб** едят)

2. Машина, лошадь, трамвай. (**машина и трамвай** - механические предметы, а **лошадь** - живое существо.)

3. Шапка, платок, сапоги. Все предметы - виды одежды, но **шапку и платок** надевают на голову, а **сапоги** - на ноги.

4. Дождь, снег, река. *Все предметы - явления природы, но дождь и снег идут с неба, а река течет по земле.*

8. Trò chơi «Числа в словах»

- Mục đích: Kiểm tra trí nhớ về số đếm và từ vựng.

- Mức độ: Trung bình

- Quy tắc chơi: Thay thế số đếm sang dạng chữ và tìm ra từ mới tạo được.

Ví dụ: Пи100лет, ко100чка, 7я, госп1, и100рия, с3ж, о5, 3ллер, во100к, ви3на, по2л, 100лица, па3от, 100рона, р1на, ли100к, 40а, 100лб, 1очка, ли100пад, ст3жка, 1очество, 100ляр, Э100ния, 100рож, мо100вая, 100л, ла100чка, 100янка, пу100та, Ро100в.

Отвeты: пистолет, косточка, семья, господин, история, стриж, опять, триллер, восток, витрина, подвал, столица, патриот, сторона, родина, листок, сорока, столб, одиночка, листопад, стрижка, одиночество, столяр, Эстония, сторож, мостовая, стол, ласточка, стоянка, пустота, Ростов.

9. Trò chơi đặt câu

- Mục đích: Kiểm tra khả năng đặt câu, phát triển tư duy logic, sáng tạo của học sinh.

- Cách chơi: chơi tập thể. Chia lớp thành 2 hoặc 3 đội.

- Quy tắc chơi: Giáo viên phát cho mỗi đội những tấm phiếu nhỏ, trên mỗi phiếu ghi một từ khác nhau (số lượng phiếu và nội dung của các phiếu của mỗi đội là như nhau). Yêu cầu sinh viên sắp xếp các từ trong các phiếu thành câu sao cho đúng ngữ pháp. Đội nào tìm ra được nhiều câu nhất thì đội đó thắng.

Ví dụ: Với các tấm phiếu ghi các từ: ЛЮБЛЮ, ЧИТАТЬ, Я, РУССКУЮ, ЛИТЕРАТУРУ, học sinh phải tìm ra được câu: **Я люблю читать русскую литературу.**

10. Trò chơi đoán từ qua miêu tả:

- Mục đích: Kiểm tra khả năng hiểu từ, kỹ năng miêu tả, phát triển tư duy sáng tạo của học sinh.

- Mức độ: Khó

- Cách chơi: chơi theo cặp đôi.

- Quy tắc chơi: Mỗi cặp chơi có 2 bạn, trong đó 1 bạn bị bịt mắt bằng khăn để không nhìn thấy gì. Giáo viên viết một dãy khoảng 10 từ lên bảng, ví dụ như: ШКОЛА - ДОМ - ВРАЧ - СОБАКА - ПАРК... Yêu cầu một học sinh miêu tả nghĩa của từng từ mà không được dịch từ đó sang tiếng Việt. Học sinh A phải miêu tả ngắn gọn mạch lạc để không mất nhiều thời gian, đồng thời sao cho dễ hiểu để học sinh B bị bịt mắt có thể đoán trúng đó là từ gì.

Ví dụ: - Học sinh A: Это место, где школьники учатся.

- Học sinh B: ШКОЛА

- Học sinh A: Это место, где мы живём вместе с родными.
- Học sinh B: **ДОМ**
- Học sinh A: Он работает в больнице и лечит людей.
- Học sinh B: **ВРАЧ**
- Học sinh A: Это домашнее животное, друг человека.
- Học sinh B: **СОБАКА**

Trong khoảng thời gian nhất định theo luật chơi, đôi bạn nào đoán đúng được nhiều từ nhất thì đôi đó thắng.

11. Trò chơi thêm bớt chữ cái tạo thành từ mới

- Mục đích: Kiểm tra vốn từ vựng, khuyến khích trí sáng tạo của học sinh.
- Mức độ: Khó
- Cách chơi: chơi theo nhóm. Có thể chia lớp thành 2 - 3 nhóm để thi.
- Quy tắc chơi: giáo viên viết một dãy từ lên bảng theo cột. Yêu cầu sinh viên viết thêm một chữ cái hoặc bớt đi một chữ cái ở vị trí bất kỳ để tạo thành một từ khác có nghĩa. Ví dụ: từ РУЧКА - РУКА; ШАР - ШАРФ. Nhóm nào viết đúng nhất và được nhiều từ nhất thì nhóm đó thắng.

Ví dụ: краска - каска; порт - спорт; стол - ствол; склон - слон; клад - склад; полк - пол; шар - шарф; тепло - тело; усы - бусы; беда - еда; утки - сутки; экран - кран; укус - укус.

12. Trò chơi đố vui

- Mục đích: Kiểm tra khả năng nghe hiểu và phát triển tư duy logic, sáng tạo của học sinh.
- Mức độ: Khó
- Quy tắc chơi: giáo viên đưa ra câu đố và yêu cầu sinh viên giải đáp. Bạn nào giải được nhiều câu đố nhất thì bạn đó thắng.

Ví dụ: 1. Что можно видеть с закрытыми глазами? (**Сон**)

2. Ты за ней - она от тебя, ты от неё она за тобой. (**Тень**)

3. Какой месяц короче всех? (**Май**)

4. Какой болезнью на земле никто не болел? (**Морской**)

5. Кто говорит на всех языках? (**Эхо**)

6. Какой год продолжается всего один день? (**Новый год**)

7. Внучка с дедом в Новый Год

Всем подарки раздает. (**Снегурочка и Дед Мороз**)

8. Сын моего отца, а мне не брат. Кто это? (**Я сам**)

9. Сколько букв в азбуке? (**Шесть букв**)

10. Чем кончается как день, так и ночь? (**Мягким знаком**)

13. Trò chơi giải ô chữ theo chủ đề

- Mục đích: Kiểm tra từ vựng theo chủ đề.

- Mức độ: Từ dễ đến khó (gồm các chủ đề khác nhau nằm trong chương trình học)

- Quy tắc chơi: giáo viên đưa ra ô chữ theo chủ đề và kèm theo các gợi ý.

Ví dụ: Кроссворд «Профессия»

Такие разные профессии Впиши в кроссворд название профессий и раскрась картинки. Какие ещё профессии ты знаешь? Напиши, кем ты хочешь стать, когда вырастешь?	Ответы: 1. Повар 2. Врач 3. Художник 4. Шофёр 5. Учитель 6. Космонавт 7. Дрессировщица 8. Строитель 9. Маляр
--	--

Việc học ngoại ngữ là một quá trình đòi hỏi sinh viên phải nỗ lực liên tục và trò chơi ngôn ngữ tạo ra môi trường học tập vui vẻ và thư giãn giúp tăng cường và duy trì hứng thú học tập cho họ. Đồng thời làm tăng động cơ học tập, khiến sinh viên tham gia tích cực vào các hoạt động học tập. Các trò chơi thực hành ngôn ngữ rất có ích đối với sinh viên, đặc biệt đối với sinh viên năm thứ nhất, những người còn ít vốn từ vựng tiếng Nga. Để việc sử dụng các trò chơi ngôn ngữ mang lại hiệu quả cao trong dạy và học tiếng Nga, giáo viên nên xem việc sử dụng trò chơi là một phần không thể thiếu trong giờ học, liên tục tổ chức các trò chơi để sinh viên tham gia trên lớp, tạo bầu không khí học vui vẻ, thư giãn, nhiệt huyết, và mang tính hợp tác. Ngoài ra, giáo viên nên chú trọng việc lựa chọn những trò chơi phù hợp với trình độ của sinh viên. Trò chơi sẽ trở nên khó thực hiện nếu những yêu cầu, hay chủ đề của nó không phù hợp hoặc nằm ngoài khả năng của sinh viên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Азарина Л. Е. Центр международного образования МГУ имени М.В. Ломоносова. Игры на уроках РКИ. Вестник ЦМО МГУ, 2009, №3. Практикум.
2. <http://festival.1september.ru/articles/214087/>
3. <http://www.igraza.ru>

NHỮNG VẤN ĐỀ VỀ NGÔN NGỮ HỌC HIỆN ĐẠI ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ

СУБЪЕКТИВНОЕ ОТРИЦАНИЕ В СОВРЕМЕННОЙ РАЗГОВОРНОЙ РЕЧИ

*Нгуен Тхи Киеу Ви - канд. филол. н-к,
Факультет русской филологии,
Институт общественных и гуманитарных наук г. Хошимина*

Аннотация: В статье автор исследует субъективное отрицание в современной разговорной речи. Особое внимание уделяется семантике субъективного отрицания в разговорном стиле речи, значение которого эксплицирует в первую очередь отрицательным словом нет, его разговорными вариантами и его синонимами/ аналогами при отрицательном ответе на вопрос.

Ключевые слова: объективное отрицание, субъективное отрицание, эмоциональные оттенки, нет, экспрессия.

В повседневной жизни постоянно возникают вопросы, на которые очень хочется ответить отказом. Но мы слишком часто пытаемся увернуться от слова «нет» именно в тех случаях, когда следует использовать именно его. Просто не хотим потом чувствовать себя виноватыми, и никого не обидеть. В восточной культуре говорить со своей откровенностью «Я отказываюсь» легко «теряет лицо у собеседника», его обижает, так что надо избежать. Мы считаем, что если бы мы отказывали от кого-то, мы бы потеряли его дружбу и любовь.

По мнению В.Н. Бондаренко, в языке отрицание выполняет важную функцию в плане соотношения содержания и формы, а точнее, структуры предложения и выражаемой им мысли, так как отрицание относится к числу основных конституирующих свойств предложения⁵. Под отрицанием понимается языковое выражение (наличия) негативных связей между понятиями отрицательного суждения, в свою очередь отражающего отрицательные (негативные) связи действительности⁶.

⁵ Бондаренко В.Н. Отрицание как логико-грамматическая категория. М.: Наука, 1983.

⁶ Там же: с. 57

В.В. Виноградов пишет: «Современному русскому языку не чужды модальные значения отрицательных частиц», и «в разных оттенках степени экспрессивного усиления, присущих отрицанию, сказывается модальная окраска отрицательного высказывания»⁷. Здесь отрицание рассматривается не как объективная категория, а чисто субъективная, оценочная категория. Отрицательные частицы якобы выражают не только собственно отрицательное значение, но и различные субъективные значения - нерешительности, колебания, неопределенности, эмоциональные оттенки типа восхищения, удивления и т.п.⁸

В действительности же отрицание выражает отсутствие, несуществование не только связей, но и самых предметов, явлений и их признаков. И это отражает содержание объективного отрицания. По мнению Л.В. Савельевой, языковая категория отрицания носит объективно-субъективный характер⁹. В ее диссертации «Развитие синтаксических форм отрицания в русском языке донационального периода» отражается противопоставление логического отрицания языковому в терминах **объективное и субъективное отрицание** при обосновании концепции отрицания как модальности высказывания¹⁰. Негативная модальность высказывания - это модальность коммуникативного уровня. Начало развития *субъективного* отрицания, или *отрицательной модальности*, Лидия Владимировна Савельева связывает с древнерусским периодом, так как в древнеславянский период «не обнаружено никаких следов оппозиции объективного и субъективного отрицания»¹¹. Маркером субъективного отрицания становится слово *не* и его генетические дериваты *ни, нет, нельзя, негде, некому* и др.

В русском языке есть много показателей отрицания с максимально широкой сочетаемостью, но только в диалоге субъективное отношение говорящего реализует яркий субъективный компонент семантики слова *нет*. Семантика субъективного отрицания - это значение экспрессивного несогласия, возражения, протеста в современном русском языке, которое эксплицирует в первую очередь отрицательным словом *нет*, его

⁷ Виноградов В.В. *Русский язык* (Грамматическое учение о слове). 4-е изд. М.: Русский язык, 2001. С. 550

⁸ *Грамматика современного русского литературного языка* / Под ред. Н.Ю. Шведовой. М., 1970. С. 64.

⁹ Савельева Л.В. *Развитие синтаксических форм отрицания в русском языке донационального периода*: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук. Л., 1989а. С. 7.

¹⁰ Там же

¹¹ Там же: с. 16

разговорными вариантами (нетушки, не-а/ неа) и его синонимами/ аналогами (ничуть, нисколько, ни капельки, ни за что, ни-ни/ ни-ни-ни и т.д.) при отрицательном ответе на вопрос. В разговорном стиле речи отрицание может иметь разную силу экспрессии и в целом более эмоционально и экспрессивно, чем утверждение. -Принцесса: Папа, я так устала от этих туристов.// - Король: Доченька, ты же знаешь наши финансовые проблемы. Вся надежда на туризм, но и на богатого жениха, конечно.// -Принцесса: **Нетуш!** Я выйду замуж только по любви (из фильма «Новые приключения Аладдина»). В «Русской Грамматике» слово *нет* в собственно отрицательных предложениях типа *Нет времени; Нет друзей* заключает в себе значение отрицания наличия, существования. Такие предложения вступают в соотношения с предложениями с обязательным отрицанием (не существует, не имеется чего-н.)¹²; они равнозначны: - *Сейчас время сильных женщин. Как вам кажется, похожи они на вашу Людмилу?*// - *К сожалению, в большинстве своем **нет*** (Известия. 16.10.2012). В значении бытийном, экзистенциальном (объективном по сути) слово *нет* играет роль сказуемого безличного предложения: «не имеется в наличии, отсутствует, не существует»¹³, выражение чего-то несуществующего, отсутствующего в самой действительности в данный момент. - *Из Саратова есть кто-нибудь?*// - *Жалко! В третьей партии ни одного земляка **нет**. Ладно, спите пока;* - *Куда мог пойти Елин? Земляки у него в других батареях есть?*// - *Кажется, **нет**...* (Ю. Поляков. Сто дней до приказа). Отличительная черта «*нет*-предикатива» - это способность быть главным членом безличного предложения и управлять родительным падежом существительного. Предикатив *нет* (*нету*) требует заполнения: - *Это я, Петр. Я к Станиславу Леопольдовичу.*// - **Нету** тут таких; - **Нету** никакой опасности, детонька, **нету** никакой, яхонтовая! (Е. Клюев. Книга теней); - *Погоди. Сухой паёк получили?*// - *Трофимович пошел и все **нету**. Может, с кладовщиком разговаривает?* (Ю. Поляков. Сто дней до приказа).

В функции частицы или нечленимого предложения (слово-предложение) слово *нет* употребляется при отрицании, отрицательном ответе на вопрос, решительном отказе. Это субъективное значение связано с отношением субъекта говорящего к действительности. - *Вам вопросов никаких не задавали? На допрос не вызывали?*// - **Нет**, мне никто никаких вопросов не задает. (Известия. 03.04.2013); - *Вы что-то вспомнили?*// - **Нет**, -

¹² Русская грамматика / Под ред. Н.Ю. Шведовой. М., 1980. С. 404

¹³ Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Толковый словарь русского языка. М., 1993. С. 424.

решиительно сказала Эмма Ивановна. - Ничего (Е. Клюев. Книга теней). *Нет* может находиться в начале, в конце, в середине высказывания: - *Что же вы - намерены привлечь Пермякова к суду, да?// - Нет!* (М. Горький. Жизнь Клим Самгина); - *Я не путаю, Чернецкий? Нет? Слава богу...* (Ю. Поляков. Сто дней до приказа); - *Да что с вами, вы в обморок падаете?// - О нет, нет, уверяю вас, нет...* (Ф. Достоевский. Идиот). Именно в диалоге субъективное отношение говорящего реализует яркий субъективный компонент семантики слова *нет*, его разговорных вариантов и его синонимов: - *Господи..., значит, совсем не вовремя. Мне, наверное, лучше позднее перезвонить, извините.// - Нет уж, сейчас говорите, если что-нибудь срочное* (Е. Клюев. Книга теней); - *Любимые предметы есть?// - Не-а.* (Улыбается) (Кампус. 04.2013); - *А другие машины тебя не устраивают, что ли? - искренне удивился Швед.// - Не-а, - вздохнул Ефим.* - *Ну, нравятся мне «Бехи», что делать?* (В. Васильев. Время инверсий); - *Скажи, а тебе Нурико нравится?// - Ни капли! Я её вчера впервые увидел. К тому же, она не в моём вкусе* (Таинственная игра); - *Вы... издеваетесь? - спросил он растерянно.// - Ничуть, - вздохнул Завулон.* (В. Васильев. Время инверсий); - *Вы не удивлены?// - Ничуть! Вы очень молодо выглядите для своих лет* (Е. Клюев. Книга теней); - *Сейчас у вас квартира в Париже и квартире в Москве. Насколько созвучны эти города// - Нисколько.* (Известия. 12.03.2013); - *Вы шутите?// - Нисколько.* (В. Токарева. Тихая музыка за стеной); - *Полиция просит убрать тело скорее. Хоронить будем в Москве?// - Ни за что! Здесь. И сама останусь здесь. Навсегда.* (М. Горький. Жизнь Клим Самгина); - *Оставьте! Я сейчас уйду... Ах, боже мой, да оставьте же...// - Никаких пунктов! Ни за что! Я - не могу, не допущу...* (М. Горький. Жизнь Клим Самгина).

Такие выражения *ни-ни, ни-ни-ни! (ни, ни, ни!)* с восклицательной интонацией выражают категорический запрет, усиленное отрицание, имеют значение 'ни в коем случае, вовсе нет', что одновременно «означает полное отсутствие какой-то деятельности; нежелание, неумение что-нибудь делать»: - *Значит, не признаваться и выносить не давать.// - Ни-ни за что! Ни-ни-ни!* (Ф. Достоевский. Идиот); - *Как жаль, что вы немного выпили, Лебедев! А то бы я вас спросил.// - Ни-ни-ни, ни в одном глазу!* (Ф. Достоевский. Идиот). Субъективное отрицание может быть выражено словом *отнюдь*, синонимичным слову *нет*. Говоря *отнюдь*, мы имеем в виду безоговорочное отрицание - «никоим образом нет»; в сочетании с *нет* слово *отнюдь* усиливает экспрессивную силу отрицания: - *И... не смейтесь над ним; вот это самое главное.// - О, отнюдь нет!* (Ф. Достоевский. Идиот). В современном русском языке слово *отнюдь* употребляется в экспрессивно

окрашенной речи: - *И что же - мы все были знакомы друг с другом?// - Отнюдь. Вы не были знакомы ни с кем из упомянутых людей* (Е. Клюев. Книга теней). Не только в новой роли самостоятельного отрицания, но и в относительно старой роли - наречия меры и степени при отрицании - слово *отнюдь* входит в словарь современного языка, выражая с экспрессивной силой противопоставление в отрицательном ответе¹⁴.

В публичной коммуникации (особенно в электронных СМИ) большую роль стала играть молодежь, молодое поколение со свойственной ему радикальностью вообще и в публичном речевом поведении в частности. Для выражения экспрессивного несогласия разговорная интернет-речь вырабатывает дополнительные средства - графические (скобки; звездочки** для выражения эмоций и названия действий. Например, реакция на похвалу может быть такой «Ой, Спасибо! *гордицо*»; смайлы ^^' Смайлик используется для усиления, особенно если вместе со словом в звездочках (**). Например, на оскорбление ответ может быть таким «Самь такой! >.< *обиделся*»), восклицательный знак «!» [выражение] - отрицание фразы, например: «!волнует» - «не волнует», и во фразах: ЯТ!П - Я такое не пью. Добавляют Ъ/Ь в конце слова («нетЬ»), допустим:

Всегда "НЕТЬ"!

Все о "НЕТЬ" и "НЕ БУДУ"

Вот и мой малый дорос до стадии "неть". Теперь на все вопросы он отвечает только "неть". Иногда просто бесит! Ладно еще, когда безобидно. Но сегодня был финиш.

Пошли в парк с ним гулять. По дороге домой попросился "ка-ка", но стоило мне снять штаны - "неть". И так повторялось через каждые два мерта примерно час... Причем сам плакал на всю улицу всем сообщая, что Костя сделал "фу"! А мне его было так жалко! Но лекцию "О вреде вечного неть" все равно прочитала... И когда этот период пройдет, а? А то нервы-то не железные... (<http://www.babyblog.ru/community/post/education/441137>) о. у нас тоже всё неть да неть, "маму любишь?" - неть!!! Обидно, блин...

xxx: Ну и почему же ты так не любишь ириски?// ууу: Однажды в школе, на выпускном вечере, она так склеила мне зубы, что я не смогла сказать "нет" =((Bash.im);

xxx: что ревешь-то?// ууу: У меня муж - считает меня дурой (// xxx: поссорились? не грусти, помирись! слово ссориться произошло от слова sorry)// ууу: Нет :'-(

¹⁴ Савельева Л.В. Умирает ли слово отнюдь? // Русская речь. 1980. № 1. С. 149

Исследование употребления языка как средства выражения отрицания вообще, и субъективного отрицания в частности в коммуникации, конечно, важно и нужно не только для филологов, но и для изучающих иностранные языки, так как конечной целью учащихся в изучении иностранных языков сегодня являются не только овладение знанием о языке - о системе фонетики или словообразования, лексики или грамматики, но и способность использования изучаемого языка в общении.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Бондаренко В.Н. Отрицание как логико-грамматическая категория. М.: Наука, 1983.
 2. Брайтман П. Как сказать *нет* без чувства вины: Говорите *нет* и почувствуйте себя хорошим человеком/Пер. с англ. М.: Рипол Классик, 2004.
 3. Виноградов В.В. Русский язык (Грамматическое учение о слове). 4-е изд. М.: Русский язык, 2001.
 4. Грамматика современного русского литературного языка/Под ред. Н.Ю. Шведовой. М., 1970.
 5. Милованова М.С. Объективное и субъективное в слове//Русская словесность. 2007. № 5.
 6. Милованова М.С. Субъективные смысловые поля в современном русском языке (к постановке проблемы)//Филологическое образование в современных исследованиях: лингвистический и методический аспекты. Материалы Международной научно-практической конференции «Славянская культура: истоки, традиции, взаимодействие: XVI Кирилло-Мефодиевские чтения». М.; Ярославль: Ремдер, 2015.
 7. Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Толковый словарь русского языка. М., 1993.
 8. Русская грамматика / Под ред. Н.Ю. Шведовой. М., 1980. Т. 1.
 9. Русская грамматика / Под ред. Н.Ю. Шведовой. М., 1980. Т. 2.
 10. Савельева Л.В. Умирает ли слово *отнюдь*?//Русская речь. 1980. № 1.
- Савельева Л.В. Развитие синтаксических форм отрицания в русском языке донационального периода: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук. Л., 1989а.

**РАЗГРАНИЧЕНИЕ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ
«ДЕНЬ ОТО ДНЯ», «ИЗО ДНЯ В ДЕНЬ», «СО ДНЯ НА ДЕНЬ»,
«ДЕНЬ ЗА ДНЕМ» В ЦЕЛЯХ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАНЦЕВ
ФРАЗЕОЛОГИИ РУССКОГО ЯЗЫКА**

*Льву Хоа Бинь - доцент, канд. филол. н-к,
Государственная политическая академия Хо Ши Мина (ГПА)*

***Аннотация.** В статье рассматриваются фразеологизмы с обстоятельственной семантикой, в которых существительное день употребляется дважды: день ото дня; изо дня в день; со дня на день; день за днем. В основу разграничения типов указанных фразеологизмов положен принцип целостности их семантики, а также структурной и смысловой соотнесенности их компонентов. Исследование, быть может, помогает иностранным учащимся разобраться в одном из трудных явлений фразеологии русского языка.*

***Ключевые слова:** устойчивое словосочетание, фразеологизм, фразеологическая единица, день ото дня, изо дня в день, со дня на день, день за днем.*

В лексике русского языка существует ряд устойчивых словосочетаний, которые называются фразеологизмами. Многие из них образуются путём повторения одного и того же слова с предлогами в различных падежах. К такого типа предложно-падежным фразеологизмам со значением времени относятся и именные фразеологизмы, имеющие слово *день* в своем составе: *день ото дня; изо дня в день; со дня на день; день за днем*. Особенность названных фразеологических единиц (далее ФЕ) заключается в том, что «в конкретном предложении такие информативно нечленимые словосочетания всегда представляют один целостный компонент его семантической структуры» [4: 138]. Данные ФЕ по своему значению выражают временную характеристику действия, признака или состояния, а по своей синтаксической функции в предложении выполняют роль обстоятельства времени. Например: *Кто самый важный человек на свете? Конечно же, мама! День ото дня мамы делают нашу жизнь уютной и счастливой* (И. Зартайская. Сюрприз для мамы); *И изо дня в день у нас в ресторане и светло, и только было, и всегда неизменно оркестр румынский играл* (И. Смелев. Человек из ресторана); *Поисковая партия была решена, и со дня на день мы должны были ехать на*

Север (В. Каверин. Два капитана); *День за днем мы вдвоем все зажигаем, День за днем мы вдвоем вместе мечтаем!* (Ю. Ласкер. День за днем).

Подобные фразеологизмы трудно понять многим, особенно иностранцам, изучающим русский язык, поскольку каждый из них представляет собой «лексически неделимое, устойчивое в своем составе и структуре, целостное по значению словосочетание, воспроизводимое в виде готовой речевой единицы» [3: 468]. Исследуемые ФЕ относятся к разделительному времени, которое охватывает три более конкретных значений, а именно: 1) собственно-разделительное; 2) усилительно-разделительное; 3) модально-разделительное. Следовательно, представляется значимым замечание М. В. Всеволодовой о том, что «во избежание неточного понимания названных выше значений необходимо несколько подробнее остановиться на характеристике самого действия» [1: 5]. Итак, объектом исследования данной статьи являются целостные, синтаксически связанные структуры, общая семантика которых не вытекает непосредственно из суммы значений составляющих их слов, а выводится из структурной схемы в целом.

Под другим аспектом, при работе над фразеологическим словарем русского языка, А. И. Молотков вполне справедливо замечает, что «изучение фразеологии составляет необходимое звено в усвоении языка, в повышении культуры речи. Правильное и уместное использование фразеологизмов придает речи неповторимое своеобразие, особую выразительность, меткость, образность» [7: 5]. Чтобы достичь этой цели, по нашему мнению, в процессе обучения иностранцев фразеологии русского языка необходимо выявить общую характеристику фразеологизмов данного разряда и разграничить значение и употребление каждого из них.

В решении поставленных задач рассмотрим предложения, обстоятельства времени которых выражаются ФЕ вышеназванного разряда. Все языковые примеры, приведенные в статье, проиллюстрированы цитатами из художественных произведений русской литературы XIX - XX вв. Вместе с тем в этой же статье также использованы данные лингвистических словарей и книг.

1. Фразеологическая единица *день ото дня*

В функции обстоятельства времени ФЕ *день ото дня* означает «с каждым днем, постепенно» [5: 387]. Например: *К тому же день ото дня учёные обнаруживают новые составляющие сока и мякоти этого растения* (И. Прокопенко. Алоэ); *Государыня, первую инструкцию взяв, хотела издать другую; но по препятствиям, оказываемым князем Вяземским, день ото дня отлагала* (Г. Державин. Записки); *Улица оголялась день ото дня*

с вялым и бездутным цинизмом (Б. Лавренев. Седьмой спутник); *И хотя его железный организм легко перенес мучительно сделанную ампутацию и раны быстро затягивались, он заметно слабел и, несмотря на все меры, день ото дня худел и чахнул у всех на глазах* (Б. Полевой. Повесть о настоящем человеке); *Ненависть к нему росла день ото дня, и наконец случилось так, что его собрались тайно казнить* (Г. Турский. История франков); *Мозг у него день ото дня пух, размягчался, туманился* (В. Курочкин. Последняя весна); *Но день ото дня он видел, как остов корабля преобразается, и красота его линий, высокого носа, созданного чтобы разрезать высокие волны, постепенно захватила лодочника* (С. Грин. Ловушка для бога).

Следует отметить, что в предложениях с ФЕ *день ото дня* постепенное усиление (уменьшение) интенсивности процесса действия проявляется ярче, особенно в тех случаях, когда в предложениях употребляется сравнительная степень прилагательного или наречия. Именно поэтому в роли сказуемого выступает, как правило, глагол *становиться*: *А течь день ото дня сильнее становится: Вода так бьет, как из ведра. «Эй», Мельник, не зевай! Пора, Пора тебе тебе за ум хватиться!* (И. Крылов. Мельник); *Матушка поминутно плакала; здоровье ее становилось день ото дня хуже; она видимо чахла, а между тем мы с нею работали с утра до ночи* (Ф. Достоевский. Бедные люди); *Старец плакал от радости, видя, что дочь его день ото дня становится лучше и милее* (Н. Карамзин. Наталья, боярская дочь); *После всех этих несчастий я начала болеть, и мне становилось хуже день ото дня* (Н. Степанова. Самые сильные заговоры от сибирской целительницы); *Лесная летопись день ото дня толще становится, стараются и дедушка, и внучок* (Т. Казанок. Лешик Лёшик и Леся).

При указании на постепенное усиление (уменьшение) интенсивности процесса действия обычно также употребляются слова *все, больше, более, менее*: *Мама в короткие перерывы между преподаваниями в двух институтах укороткой вздыхала, глядя на меня, что дочка расчёт день ото дня всё длинее, худее, некрасивее* (А. Парабеллум. Королева мужского царства); *А как стала первого ноября зима, так ни одной оттепели не было, и стужа день ото дня все больше и больше свирепеет* (М. Салтыков-Щедрин. Пошехонская старина); *Всем, кажется, очень неудобно и даже не безопасно жить при нынешней распущенной прислуге, на которую нет надёжной управы и которая день ото дня ещё всё более и более становится небрежнее, дерзче и бесчестнее* (Н. Лесков. Домашняя челядь); *Не страшнее на вид, но не менее опасное знамение времени составляет у нас день ото дня*

увеличивающаяся роскошь и страсть к удовольствиям, наслаждениям и развлечениям всякого рода (В. Мордасов. Азбука духовной жизни).

Среди названий временных единиц существительные *час*, *год* обычно находят свое выражение в данной модели *Им. п. + от + Род. п.*: *Разговор друзей делался час от часу занимательнее* (В. Нарезный, Аристион); *Зимою Огонёк под Рощей тлился; Как видно, тут он был дорожными забыт. Час от часу Огонь слабее становился* (И. Крылов, Роща и Огонь); *Лиза час от часу более нравилась Алексею* (А. Пушкин, Барышня-крестьянка); *Мне становилось час от часу лучше, и через несколько месяцев я был уже почти здоров* (С. Аксаков, Детские годы Багрова-внука); *И точно, небо час от часу всё сильнее нахмуривалось* (Д. Григорович, Переселенцы); *А бедный Пруд год от году все глож* (И. Крылов. Пруд и река); *Год от году (жена) потихонечку брала надо мною верх, а теперь я, может, и взноровился бы, да поздно* (М. Шолохов. Слово о Родине); *А он все тот же. Только год от года У ног его на площади Москвы Все больше собирается народа И все звучнее влажный шум листвы* (С. Маршак. Пушкин); *Целый день ты бьешь, Арагва, В сизых скалах снежный путь, Точишь узкое ущелье, Хочешь камни захлестнуть, Катишь бойко год от году Лыдисто-пенистую круть* (В. Рождественский. Арагва); *Вот она, по имени Россия. Прибавляет силы год от году, Вся красуясь в славе молодой, И живут в содружестве народы Под ее державною звездой* (А. Прокофьев. Поют друзья).

2. Фразеологическая единица *изо дня в день*

В функции обстоятельства времени ФЕ *изо дня в день* означает «ежедневно, беспрестанно». Значит, *изо дня в день* делать одно и то же [5: 387].

Группа типа *изо дня в день* сочетается главным образом с глаголами несовершенного вида, обозначающими повторяющееся действие: *Мужчины уходили один за другим, изо дня в день, все на фронт* (Ч. Айтматов. Материнское море); *А на завтра охотник опять уже на работе и опять осматривает ловушки - и так изо дня в день, подряд в течение нескольких месяцев* (В. Арсеньев. Охота на соболя); *Слишком два десятка лет изо дня в день он наблюдал однообразное вращение тяжкого колеса суровых буден* (М. Горький. Большая любовь); *И Весельчаков стал изо дня в день систематически заниматься разведкой, фиксировать температуры различных глубин* (А. Чаковский. У нас уже утро); *Доктор Колетов бывал у Стабровских каждый день; он должен был изо дня в день незаметно следить за Дидей* (Мамин-Сибиряк. Хлеб); *Сегодня примешь 30 больных, а завтра, глядишь, привалило их 35, послезавтра 40, и так изо дня в день, из года в год,*

а смертность в городе не уменьшается, и больные не перестают ходить (А. Чехов. Палата № 6); И женщины подобного типа изо дня в день делают одно и то же, без вариации, и чувствуют себя счастливыми! (К. Волгина. Хочешь быть счастливой - будь ею).

Как показывают примеры, действие непрерывно повторяется каждый день, в течение долгого времени.

В аспекте использования фразеологизмов в речи существует необходимость в разграничении рассматриваемых ФЕ *день ото дня* и *изо дня в день*. В книге «Трудности русского языка» [6: 112] говорилось о том, что словосочетание *день ото дня*, означающее «с каждым днем, постепенно», не совпадает по значению со словосочетанием *изо дня в день*, означающим «каждый день, ежедневно, беспрестанно». Неправильно поэтому: «З. Т. Мосунова решила стать участковым врачом. И восемь лет - день ото дня [следует: *изо дня в день*] - не было у нее большей заботы, чем здоровье тех, кто жил на территории ее врачебного участника» («Медицинская газета», 22 марта 1966 г.).

Слово *день* в модели *из (о) + Род. п. + в + Вин. п.* может заменяться и другими названиями временных единиц: *год* (*изо дня в день* в течение всего года) и *век* (постоянно, в течение длительного срока), реже - *час*, *месяц*. Например: *Из года в год охотились они здесь одни* (Г. Марков. Строговы); *Из года в год он вёл метеорологические наблюдения* (В. Вересаев. В юные годы); *Чьи в землю вросли захудалые хаты, Чьи из году в год пустовали дворы* (М. Исаковский. Дума о Ленине); *По-моему, это очень однообразная жизнь. Программа одна и та же, из года в год твердить то же самое, и так десятки лет, до пенсии, - скучно!* (Л. Ковалева. Вся моя жизнь); *Из года в год на протяжении десятилетий вода заливают ярмарку, портит здания, мостовые, эти ежегодные потоны приносят огромные убытки людям, и все знают, что потоны эти не устроятся сами собою* (М. Горький. В людях); *Сколько влюблённых из века в век ходило по Тверскому бульвару! Теперь идём мы* (Ю. Казаков. Голубое и зелёное); *Из века в век на диковинного зверя велась жесточайшая охота* (Н. Оско. Встретимся? На той стороне дождя); *Таким образом, каббала из века в век передавалась устно из поколения в поколение, пока не дошла до нас в письменном виде* (А. Луковкина. Нумерология для всех); *Из века в век здесь крестьянствовали, подымали хлеба на нивах, держали коров* (М. Кузнецова. Литературные вечера).

3. Фразеологическая единица *со дня на день*

В функции обстоятельства времени ФЕ *со дня на день* означает «в самое ближайшее время, в ближайшие дни. О чём-либо ожидаемом, что

должно произойти, наступить» (7: 141). Например: *Я продолжал работать здесь, не прекращая верить в то, что меня со дня на день выпустят, но теперь я понимаю, что надеяться можно только на себя* (В. Охременко. На краю сознания); *Сегодня мы выступаем, и уже завтра окажемся на передовой - там, где со дня на день ударит враг* (В. Пожидаев. Империя Маглендол); *Уже двадцать девятое, завтра - последний день месяца, и цифры поступят со дня на день* (Е. Орел. Черно-белый Чернобыль); *Но вот старая и больная крыса, которая явно собиралась издохнуть со дня на день, в прошлом вдруг ожила* (А. Величко. Третья попытка); *Они ничего не сделали в этом смысле, а я тем временем откладывал писание со дня на день, чтобы иметь возможность сказать ему что-нибудь по этому поводу* (П. Чадаев. Письма).

В группе сказуемого в рассматриваемой ФЕ выступают, как правило, глаголы *мочь, прийтись* и др. или глаголы совершенного вида будущего времени: *придет, приедет, пойдет, позвонит, явится* и. т. д.; прилагательные *должен, готов*, наречия *нужно, надо*: *Борька, со дня на день к вам могут нагрянуть гости* (А. Гайдар. Школа); *И со дня на день могут арестовать* (Е. Сухов. Камера абсурда); *Твой будущий муж приедет со дня на день, и мне не хотелось бы, чтобы он слышал досужие разговоры* (И. Шахова. Если ты позовёшь...); *По телефону я объясняю ему, что приеду со дня на день, а он говорит: «Дядя, би-би»* (А. Колесников. Веселые и грустные истории про Машу и Ваню); *Ноябрь, холодно, со дня на день пойдут дожди, кругом стада зоогомов* (А. Шохов. Страна Зоогомов); *Со дня на день ваше дело должно решиться* (С. Фомичёв. Сон ястреба); *Со дня на день на свет должна была появиться ещё одна племянница или племянник* (В. Александер. Скандальная страсть); *Всемирная социалистическая революция готова разразиться со дня на день* (А. Солженицын. Красное колесо); *Надежда Александровна, прочитав письмо, поняла: Вахрушева надо ждать со дня на день* (С. Панкратов); *Со дня на день нужно было ожидать времени, когда призовут... всех мужчин возраста Саши* (М. Бекетова).

ФЕ *со дня на день* имеет значение непосредственной близости ожидаемого события, поэтому в сочетании с этой ФЕ очень часто выступает глагол *ждать*, а также и глаголы *ожидать, ожидатьсь*: *Но, увы, ни думать, ни собирать новые войска было некогда - он ждал нападения со дня на день, ждал отовсюду* (В. Дьяков. В году 1238 от Рождества Христова); *Со дня на день ждем инженерную летучку-склад...* (В. Некрасов. В окопах Сталинграда); *Она знала, что старуху ждут со дня на день* (Л. Толстой. Анна Каренина); *Дрожащие в страхе перед зимой деревья напоминали даме её*

саму: она со дня на день ожидает смерти... Ну сколько можно жить?! (Е. Арсеньева. Последний кошмар «зловещей красавицы»); И меньше всех она сама, поскольку ожидала появления жениха со дня на день (Е. Дворецкая. Сокровище Харальда); Быстро преодолев сопротивление польской армии, гитлеровцы в короткий срок добились победы. Уже 6 октября боевые операции в Польше были закончены. Весь мир со дня на день ожидал, когда же Англия и Франция начнут военные действия (А. Яколев. Цель жизни); Вернулся с дурными вестями - со дня на день ожидалось прибытие имперских войск (А. Мустунина. Проклятый).

Названия временных единиц: секунда, минута, час могут выступать в модели с + Род. п. + на + Вин. п. Например: Начался ночной бой. Он торопил в обратный путь. С секунды на секунду на этот двор и меж дубов начали бы подать снаряды (А. Толстой. По галиции); У меня такой образ мыслей, что я должен с минуты на минуту ждать, что явятся жандармы, отвезут меня в Петербург и посадят меня в крепость (Н. Чернышевский, Дневник); Многие думали, что катастрофа неизбежна, и с минуты на минуту ждали её (В. Саянов, Небо и земля); Можно ожидать с минуты на минуту нового нападения. Поэтому за морем надо следить в оба и быть готовым к открытию огня (А. Степанов, Порт-Артур); С часу на час Сергей ожидал телеграммы (А. Гайдар. Военная тайна); С часу на час должно было и нам ожидать нападения Пугачёва (А. Пушкин. Капитанская дочка); В полку с часа на час ожидали приказа к наступлению (А. Толстой. Сестры); Вся семья Королевых, с часу на час поджидавшая своего Володю, бросилась к окнам (А. Чехов. Мальчики); Войско его с часу на час умножалось неимоверно (А. Пушкин. История Пугачёва).

4. Фразеологическая единица день за днём

В функции обстоятельства времени ФЕ день за днём означает «каждый день в течение долгого времени» [2. 312].

Группа типа день за днем сочетается в основном с глаголами, обозначающими непрерывное действие: День за днём с утра до вечера длилась битва с зимой (Н. Тихонов. Весна); Это хорошо, что (Люда) далеко загадывает, проговорил Владимир, - а так прожить день за днём - скучно. Только небо коптит (С. Антонов. В Тихой станице); Фабрика день за днём превращала крошки и испорченный сахар в сироп, вырабатывала слабо сваренную карамель (Ляшко. Сладкая каторга); Постепенно, день за днём правые полосы листа первоначального черновика испещрялись целым рядом пометок, поправок, ссылок и т. д. (Д. И. Ульянов. Воспоминание о Владимире Ильиче); День за днем крепло уважение Ивана Степановича к

Антону (В. Кочетов. Журбины). Но возможны, конечно, и сочетания другого типа: *День за днем Куда мы идем, зачем мы живем, И где на земле волшебные города, И почему светит в неба звезда?* (М. Загот. День за днем); *День за днем покидает наш дом, Покидает наш дом день за днем. Не забудь, что ни дня не вернуть, Не забудь, Не забудь* (С. Осиашвили. Жизнь); *День за днем идут года - Зори новых поколений, Но никто и никогда Не забудет имя Ленин* (Л. Ошанин. Ленин всегда с тобой); *День за днем за птицей удачи Идешь ты с заветной мечтой, День за днем, улыбки не пряча, И ангел-хранитель с тобой.* (М. Загот. День за днем); *А завтра снова мир залить вставало солнце ало. И день за днём ужасно злить меня вот это стало* (В. Маяковский. Необычайное приключение).

В этой модели *Им. п. + за + Твор. п.* выступают также другие названия временных единиц: *час, месяц, год, век, реже - минута: Он сидел час за часом, а лист бумаги перед ним был девствен и чист, как в самом начале* (В. Солоухин. Мать-мачеха); *И час за часом край все шире, уже он день и два в окне, Уже мы едем в той стране, Где говорят: - У нас в Сибири...* (А. Твардовский. За далью - даль, Две дали); *Час за часом она делала перерывы и прислушивалась к себе* (Настасья Доброва. Счастливые женщины ходят медленно!); *И он работал месяц за месяцем, год за годом, увлечённо, самозабвенно* (А. Осипов. Наш товарищ Алёша); *Он вспоминал свою жизнь год за годом и решил, что жизнь прожита неплохо* (Н. Островский. Как закалялась сталь); *Анохин ни разу не был в родном гнезде, откладывая поездку туда год за годом, а потом затянула служба, явилась своя семья и свои заботы* (Мамин-Сибиряк. Ранние всходы); *Не звездный блеск, не зори огневые, но век за веком, тысячи веков в неё смотрелись тучи низовые и реже - копны белых облаков* (В. Солоухин. Нерута); *Пускай бегут и после нас, сменяясь, век за веком, - Мир умирает каждый раз с умершим человеком* (С. Маршак. Пускай бегут и после нас...).

По нашим наблюдениям, в редких случаях слова *час, день и год* в данной модели может иметь форму множественного числа: *Старику захотелось важных, серьезных мыслей; хотелось ему не просто думать, а размышлять. И он размышлял о том, хорошо бы, ввиду близкой смерти, ради души, прекратить эту праздность, которая так незаметно и бесследно поглощает дни за днями, годы за годами* (А. Чехов. Печенег); *Года за годами наворачивали они (люди) землю, прорывая кротовые ходы шахт* (В. Лидин. Урал).

Из всего изложенного выше можно прийти к выводу, что анализ ФЕ *день ото дня; изо дня в день; со дня на день; день за днем* со стороны

значения, формы и употребления, быть может, помогает иностранным учащимся разобраться в одном из трудных явлений фразеологии русского языка.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Всеволодова М. В., Потапова Г. Б. Способы выражения временных отношений. М., 1973.
2. Проспект активного словаря русского языка/Отв. ред. академик Ю. Д. Апресян. М., 2010.
3. Розенталь Д. Э., Теленкова М. А. Справочник лингвистических терминов. М., 1972.
4. Русская грамматика. М., 1980. Т. II. Синтаксис.
5. Словарь русского языка. М., 1981. Т. 1.
6. Трудности русского языка: Словарь-справочник журналиста/Под ред. Л. И. Рахмановой. М., 1974.
7. Фразеологический словарь русского языка/Под ред. А. И. Молоткова. М., 1986.

ĐẶC ĐIỂM CỦA TỪ VIẾT TẮT TIẾNG NGA

**ThS. Nguyễn Tuấn Khoa - Giảng viên,
Chủ nhiệm bộ môn Ngoại ngữ, Trường Sĩ quan Không quân**

Tóm tắt: Từ viết tắt (sau đây được ghi là TVT) không chỉ cần thiết mà thực sự đã trở thành nhu cầu của con người trong hoạt động giao tiếp để có thể tăng cường lưu lượng thông tin trong phạm vi không gian và thời gian hạn chế do hoàn cảnh thực tiễn đặt ra (chẳng hạn, diện tích hạn chế, thời gian hạn chế hoặc sự lặp lại nhiều lần của từ hay cụm từ trong một văn bản v.v.). Phải khẳng định rằng, cũng như mọi ngôn ngữ khác, TVT là thành phần không thể thiếu trong tiếng Nga hiện đại. Tuy nhiên, những người học tập và nghiên cứu tiếng Nga thường không dễ dàng để hiểu và đọc đúng các TVT trong tiếng Nga. Vì vậy, mục tiêu của bài báo là chỉ ra một số đặc điểm về cách cấu tạo và cách đọc các TVT tiếng Nga. Những vấn đề được đề cập trong bài báo này chỉ là một trong số rất nhiều vấn đề về đặc điểm của TVT trong tiếng Nga cần được tiếp tục được nghiên cứu và làm rõ.

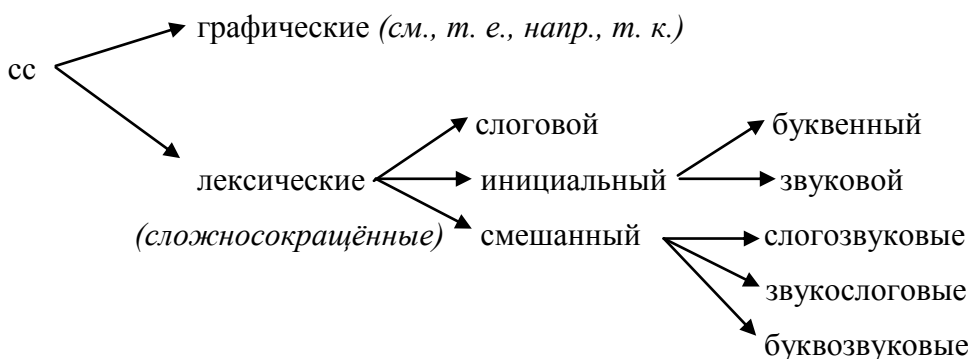
Từ khóa: từ viết tắt tiếng Nga, đặc điểm từ viết tắt, trường Sĩ quan Không quân, giải mã từ viết tắt, khái niệm từ viết tắt.

Các cuộc cách mạng khoa học kỹ thuật đã tạo lực đẩy lớn cho sự phát triển của các ngành khoa học kỹ thuật đồng thời cũng làm phong phú thêm các thành phần ngôn ngữ, trong đó có tiếng Nga. Một trong số những thành phần mới của ngôn ngữ ra đời trong giai đoạn này là các TVT. Trước kia TVT chủ yếu chỉ được sử dụng trong ngôn ngữ viết (văn phong khoa học, chính luận, hành chính - công vụ), giờ đây TVT được sử dụng mọi lúc mọi nơi, ngay cả trong ngôn ngữ thường nhật của người dân. Vấn đề TVT trong tiếng Nga là một vấn đề còn khá mới, ít được nghiên cứu, vì vậy trong bài viết này tôi chỉ nêu ra một số đặc điểm chung và thường gặp trong TVT tiếng Nga. Hy vọng rằng những vấn đề được trình bày trong bài viết này sẽ giúp cho những ai quan tâm đến vấn đề TVT trong tiếng Nga có thêm một góc nhìn mới.

Trong tiếng Nga có những nguyên tắc cơ bản trong cách cấu tạo và phát âm TVT mà những người không sử dụng tiếng Nga như ngôn ngữ bản địa thông thường không nắm được các quy tắc này nên khi gặp các TVT trong các văn bản (đặc biệt là trong các tài liệu kỹ thuật tiếng Nga) sẽ rất khó khăn trong việc giải mã TVT hoặc đọc TVT sao cho đúng. Và như vậy, việc thu nhận thông tin trong trường hợp này sẽ mất thời gian vì phải tìm hiểu hoặc nghiêm trọng hơn có thể hiểu sai nội dung được thông tin.

Thực vậy, nghiên cứu sâu về TVT trong tiếng Nga là một vấn đề phức tạp và chưa có nhiều công trình nghiên cứu về vấn đề này. Vì vậy, đến nay chưa có một khái niệm chung nhất về TVT trong tiếng Nga. TVT trong tiếng Nga được phân chia thành hai dạng lớn là kí hiệu (графические) và dạng cụm TVT (лексические). Trong đó, dạng cụm TVT tiếp tục được phân chia thành các dạng nhỏ hơn tùy theo các đặc điểm về cấu tạo và cách phát âm của nó.

Bảng phân loại các TVT cơ bản trong tiếng Nga¹⁵

¹⁵ Nguyễn Tuấn Khoa, luận văn thạc sĩ: Phương pháp giảng dạy từ viết tắt tiếng Nga cho học viên trường Sĩ quan Không quân, ĐHNN-ĐHQG HN, 2010, trang 32

Việc phân loại các dạng TVT như trên là dựa vào các đặc điểm sau:

1. *Графические* (TVT dưới dạng kí hiệu) dùng để viết tắt các từ chỉ: chức vụ, địa danh, khoảng thời gian, số lượng, thành phố, làng xã, đường phố...

Ví dụ: г. [город] - thành phố

с. [село] - làng

т. е. [то есть] - có nghĩa là

т. к. [так как] - bởi vì

т. д. [так далее] - vân vân

т. п. [тому подобное] - vân vân

пр. [правый] - bên phải

лев. [левый] - bên trái

см. [смотри] - hãy nhìn

стр. [страница] - trang

напр. (например) - ví dụ ...

- TVT dưới dạng kí hiệu có đặc điểm là chỉ có dạng văn bản chứ không tồn tại ở dạng âm, khi đọc phải đọc dạng đầy đủ của từ. Sau phần viết tắt phải có dấu chấm và luôn được viết bằng chữ viết thường.

Ví dụ: khi viết tắt là г. chúng ta phải đọc là [город] chứ không đọc [гэ].

2. *Лексические* hay *сложносокращённые* (cụm TVT) có đặc điểm lớn nhất là “cấu tạo lại”, sau khi được cấu tạo lại hình thức và cấu âm của nó hoàn toàn khác so với cụm từ nguyên gốc. Loại TVT này lại được chia thành: слоговой, инициальный, смешанный.

a. Слоговой (tạm dịch “TVT bằng âm tiết”) được cấu tạo bằng cách cắt bỏ một số âm tiết trong từ sau đó ghép các âm tiết còn lại với nhau. Các âm tiết được giữ lại thường ở đầu từ nhưng đôi khi là âm tiết ở giữa từ hoặc cuối từ. TVT dạng này được *đọc theo các âm được ghép lại* và thực tế các TVT này được sử dụng như một từ mới trong tiếng Nga.

Ví dụ: комсомол [комсомол] (коммунистический союз молодёжи)

универмаг [универмаг] (универсальный магазин)

рация [рация] (радиолокационная станция)...

b. Инициализм hoặc аббревиатура (TVT bằng chữ cái đầu). Căn cứ vào cách đọc TVT bằng chữ cái đầu lại chia ra hai loại là буквенный và звуковой.

- Буквенный (tạm dịch “TVT bằng chữ cái đầu”) được cấu tạo bằng cách ghép các chữ cái đầu của các từ trong cụm từ. TVT loại này thường là danh từ có tính chất định danh, tức là chỉ tên vật hoặc hiện tượng. Cách đọc TVT loại này là *đọc theo tên chữ cái*.

Ví dụ: ЛА (летательный аппарат) cách đọc [эл - а], không đọc [ла]

РН (регулятор напряжения) cách đọc [эр - эн]

ТС (сигнальное табло) cách đọc [тэ - эс]

БК (блок коммутации) cách đọc [бэ - ка]

- Звуковой (tạm dịch “TVT bằng âm vị”) được cấu tạo bằng cách ghép các âm vị chữ cái đầu của các từ trong cụm từ nguyên gốc để tạo thành một âm tiết và được *đọc như một từ*.

Ví dụ: бап - [бап] блок аварийных предупреждающих
 сас - [сас] система автоматической сигнализации
 буг - [буг] блок усилителей гиродачиков
 ус - [ус] указатель скорости

Các TVT loại này nếu là tên riêng sẽ được viết hoa và viết thường nếu là danh từ chung.

Ví dụ: РАУ (Российская академия управления), nhưng вуз (высшее учебное заведение).

c. Смешанный (tạm dịch “TVT hỗn hợp”) là cách kết hợp các phương thức viết tắt đã nêu trên. TVT hỗn hợp lại được chia thành các dạng sau:

- Слогозвуковые (tạm dịch “TVT bằng âm tiết - âm vị”) Ví dụ: *самбо* - *самооборона без оружия*

- Звукослоговые (tạm dịch “TVT bằng âm vị - âm tiết”) Ví dụ: *ОСВОД* - *Общество Спасения На Водах*

- Буквозвуковые (tạm dịch “TVT chữ cái đầu - âm vị”) Ví dụ: *ФНРЮ* - *Федеративная Народная Республика Югославия*

Trong TVT đặc biệt là các TVT trong các chuyên ngành kĩ thuật có thể có các chữ số thể hiện các tham số kỹ thuật, số seri, số lượng các thiết bị... mà chỉ có các chuyên gia trong ngành mới có thể hiểu rõ.

Ví dụ: một số TVT về thiết bị máy bay Mic-21: АД-5А, КАП-2, АГД-1...

Ngoài các loại TVT kể trên trong tiếng Nga còn có các TVT dạng phiên âm được vay mượn từ các ngôn ngữ khác.

Ví dụ: CIA (CIA - Central Intelligence Agency)

ЮНЕСКО (UNESCO - United Nations Educational Scientific and Cultural Organization)

ЮНИСЕФ (UNICEF - United Nations Children's Fund)

Từ việc xem xét những vấn đề về cách cấu tạo, cách phát âm TVT tiếng Nga tôi cho rằng: thuật ngữ TVT có thể được hiểu là một đơn vị của chữ viết hoặc lời nói được tạo ra bởi các kí hiệu riêng biệt hoặc vô âm thanh được tách ra từ một từ hoặc cụm từ đầy đủ.¹⁶

Rõ ràng việc sử dụng TVT trong tiếng Nga nói riêng và trong ngôn ngữ nói chung đang là nhu cầu không thể thiếu để tăng cường truyền tải thông tin trong xã hội hiện đại. Tuy nhiên, xung quanh các TVT còn có rất nhiều vấn đề cần suy ngẫm và lí giải. Tại sao trong cùng một từ lại chấp nhận cùng lúc cả dạng viết chữ cái thường và chữ cái in hoa (АвГ - Tập đoàn hàng không, ХабА - Trường Tư lệnh

¹⁶ Nguyễn Tuấn Khoa, luận văn thạc sĩ: Phương pháp giảng dạy từ viết tắt tiếng Nga cho học viên trường Sĩ quan Không quân, ĐHNN-ĐHQG HN, 2010, trang 26

Không quân)...? Tại sao từ CMH (phương tiện thông tin đại chúng) đọc theo âm tiết như một từ [smi], còn từ МГУ (Trường Đại học Tổng hợp Matxcova) lại đọc bằng các chữ cái [эм-гэ-у] “em-ghe-u”, còn từ ЦСКА (Câu lạc bộ thể thao Quân đội) lại đọc một phần theo âm tiết, một phần theo chữ cái [цэс-ка] “tse-es-ka”?¹⁷. Vì vậy, vấn đề TVT cần tiếp tục được nghiên cứu và lý giải để có những góc nhìn mới và thấu đáo hơn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Tuấn Khoa, luận văn thạc sĩ: Phương pháp giảng dạy từ viết tắt tiếng Nga cho học viên trường Sĩ quan Không quân, ĐHNN-ĐHQG HN, 2010.
2. Vũ Thị Chín, TS, Giải mã từ viết tắt trong tiếng Nga hiện đại (Trên ngữ liệu báo chí), Tạp chí Ngôn ngữ số 5, 2012.

TÌM HIỂU VỀ TỪ VAY MƯỢN TIẾNG ANH TRONG GIÁO TRÌNH TIẾNG NGA NHỮNG NĂM GẦN ĐÂY

*ThS. Lại Thị Minh Nguyệt - Giảng viên,
Khoa Tiếng Nga, ĐHNN, ĐH Huế*

Trong bài viết này chúng tôi muốn đi sâu tìm hiểu nguyên nhân vì sao từ vay mượn tiếng Anh lại được sử dụng rộng rãi trong tiếng Nga. Tiếng Anh khi được du nhập vào tiếng Nga thì vỏ ngữ âm của từ tiếng Anh sẽ thay đổi thế nào. Từ tiếng Anh khi được dùng trong tiếng Nga nó có phạm trù về giống, số như từ tiếng Nga hay không, câu trả lời cho tất cả những câu hỏi đó chúng ta có thể tìm hiểu qua bài viết này.

Lời mở đầu

Vay mượn từ vựng là một hiện tượng tất yếu trong quá trình giao lưu văn hóa, kinh tế giữa các dân tộc. Qua thực tế chúng ta thấy rằng hầu như không có từ vựng của một ngôn ngữ nào lại chỉ hình thành và phát triển bằng con đường “tự nó”. Trong các ngôn ngữ được sử dụng rộng rãi trên thế giới như tiếng Anh, tiếng Pháp, tiếng Đức hay tiếng Tây Ban Nha người ta có thể dễ dàng tìm thấy hàng loạt những từ mà được vay mượn, hoặc vốn có nguồn gốc từ những ngôn ngữ khác.

¹⁷ TS Vũ Thị Chín, Giải mã từ viết tắt trong tiếng Nga hiện đại (Trên ngữ liệu báo chí), Tạp chí Ngôn Ngữ số 5, 2012, trang 31.

Tiếng Nga cũng không phải là ngoại lệ. Việc vay mượn từ hoặc sử dụng những từ vốn có nguồn gốc từ ngôn ngữ khác cụ thể ở đây là tiếng Anh là một hiện tượng phổ biến và cũng là một thực tế tất yếu khách quan. Đó là kết quả của quá trình tiếp xúc lâu dài về ngôn ngữ và văn hóa trong những điều kiện lịch sử nhất định, đặc biệt trong thời đại bùng nổ công nghệ thông tin, giao lưu văn hóa và hội nhập kinh tế quốc tế như hiện nay. Có hàng loạt những khái niệm mới mà con người cần phải tiếp thu để có thể bắt kịp với sự phát triển của thời đại. Có một điều đáng nói là thái độ tích cực, chủ động của người Nga trong quá trình tiếp thu những từ ngữ của ngôn ngữ khác. Là những giảng viên tiếng Nga, chúng tôi phải thường xuyên sử dụng giáo trình tiếng Nga và trong những năm gần đây chúng tôi nhận thấy rằng những từ vay mượn từ tiếng Anh xuất hiện khá nhiều và với tần xuất cao trong các giáo trình này. Điều này gây không ít trở ngại không những cho sinh viên - những người đang theo học mà đôi khi cả cho giảng viên - những người đang giảng dạy và nghiên cứu tiếng Nga. Xuất phát từ nhu cầu thực tế đó, chúng tôi tiến hành khảo sát, tìm hiểu và phân tích những từ vay mượn này. Tuy nhiên, trong khuôn khổ của bài báo thì chúng tôi cũng chỉ cố gắng tìm ra những từ vay mượn của tiếng Nga có nguồn gốc từ tiếng Anh xuất hiện trong những năm gần đây thông qua các giáo trình mà chúng tôi đã và đang sử dụng với mong muốn giúp cho những người đang học tiếng Nga có thêm hứng thú với ngôn ngữ mà mình đang theo học hoặc những người sử dụng tiếng Anh sẽ hiểu thêm được phần nào về một số từ vựng khi du nhập vào tiếng Nga thì vô ngữ âm của nó sẽ thay đổi ra sao.

Nội dung

Trước tiên chúng ta hãy tìm hiểu khái niệm về từ mượn trong tiếng Nga. Theo R.N. Popov thì “Từ vay mượn trong tiếng Nga đó là những từ có nguồn gốc từ tiếng nước ngoài, chúng đã hoàn toàn nằm trong hệ thống từ vựng tiếng Nga. Chúng có những đặc tính ngữ pháp của tiếng Nga. Chúng có thành phần cấu âm đặc trưng đối với hệ thống ngữ âm tiếng Nga. Chúng được viết theo các chữ cái trong bảng chữ cái tiếng Nga, chẳng hạn như từ *талант* - (tài năng) có nguồn gốc từ từ tiếng Anh - *talent* hay từ *лекция* (bài giảng) - từ tiếng Anh (*lecture*)”.

Từ vay mượn trong tiếng Nga có nguồn gốc từ nhiều ngôn ngữ khác nhau: tiếng Ý, tiếng Hà Lan, tiếng Đức, tiếng Pháp và tiếng Anh. Đặc biệt trong những năm gần đây, cùng với việc tiếng Anh trở thành ngôn ngữ được sử dụng rộng rãi trên toàn thế giới trong mọi lĩnh vực từ kinh tế, chính trị đến du lịch và văn hóa thì việc ngày càng có nhiều từ tiếng Anh trở thành một bộ phận trong từ vựng tiếng Nga cũng là điều dễ hiểu.

Việc từ tiếng Nga được vay mượn từ tiếng Anh và được sử dụng rộng rãi trong cộng đồng người Nga dẫn đến việc trong các giáo trình tiếng Nga trong giai đoạn gần đây cũng xuất hiện không ít nhóm từ này. Điều này một mặt gây hứng thú

cho những sinh viên đang theo học tiếng Nga và đã biết tiếng Anh, bởi vì sinh viên có dịp để so sánh đối chiếu với ngữ âm của từ vay mượn trong 2 ngôn ngữ, mặt khác đôi khi đó là những từ quá mới chưa được đưa vào từ điển thì không những sinh viên mà cả giáo viên nếu không biết tiếng Anh đôi khi cũng cảm thấy lúng túng.

1. Nguyên nhân sử dụng rộng rãi từ vay mượn tiếng Anh trong tiếng Nga trong thời đại ngày nay.

Ngay từ đầu thế kỷ XX đã có nhiều nhà ngôn ngữ học nghiên cứu về nguyên nhân vay mượn các từ có nguồn gốc từ tiếng nước ngoài trong tiếng Nga. Tuy nhiên việc làm sáng tỏ các nguyên nhân vay mượn là nguyên nhân bên trong hay nguyên nhân bên ngoài của ngôn ngữ thì vẫn chưa được phân định rạch ròi. Nhiều nhà ngôn ngữ học cho rằng nguyên nhân cơ bản của việc sử dụng từ vay mượn là do các mối quan hệ lịch sử của hai dân tộc nước Nga với nước Anh. Quá trình vay mượn từ còn gắn liền với những thay đổi trong các lĩnh vực đời sống chính trị, kinh tế, văn hóa và định hướng đạo đức của xã hội.

Trong các công trình nghiên cứu của mình, các nhà ngôn ngữ học đã chỉ ra một số nguyên nhân cơ bản sau:

- Nhu cầu gọi tên những sự vật, hiện tượng mới:

+ *ноутбук* (T.A notebook)

+ *принтер* (T.A printer)

+ *органайзер* (T.A organiser)

+ *сканер* (T.A scanner)

- Sự cần thiết phải giới hạn những khái niệm gần giống nhau về nội dung nhưng vẫn khác nhau:

+ *обслуживание - сервис* (T.A-service)

+ *сообщение- информация* (T.A-information)

+ *страх - паника* (T.A-panic)

Sự cần thiết phải chuyên biệt hóa các khái niệm trong một lĩnh vực nào đó, với một mục đích này hay mục đích khác, trong thương mại người ta dùng từ *экспорт* (T.A export) thay cho *вывоз*, hay trong y học người ta dùng từ *канцер* (T.A cancer) thay cho *рак*.

- Làm giàu ngôn ngữ của mình bằng cách sử dụng những từ biểu cảm hơn, chẳng hạn như dùng từ *имидж* (T.A image) thay cho từ *образ*, hay từ *шоу* (T.A show:) thay cho từ *представление*.

- Sự cần thiết phải cụ thể hóa ý nghĩa của từ:

+ *сендвич-гамбургер* (T.A sandwich- hamburger)

+ *фшибургер* (T.A fishburger)

+ *чикенбургер* (T.A chickenburger)

+ *киллер- профессиональный убийца* (T.A killer)
 - Do không có tên gọi một cách chính xác các hiện tượng, sự vật tương ứng trong tiếng Nga:

- + *спонсор* (T.A sponsor)
- + *чипсы* (T.A chips)
- + *спрей* (T.A spray)

2. Đặc điểm về vỏ ngữ âm và cách viết của từ tiếng Anh trong tiếng Nga

Một từ khi được chuyển từ một ngôn ngữ này sang một ngôn ngữ khác thì thông thường nó cũng thay đổi cái vỏ bên ngoài của mình để phù hợp với ngôn ngữ mà nó du nhập vào và do đó cách phát âm cũng như cách viết của từ đó cũng thay đổi. Mỗi một ngôn ngữ đều có một bảng chữ cái và phương thức cấu âm khác nhau. Chính vì lẽ đó những từ tiếng Anh khi du nhập vào tiếng Nga chúng sẽ được viết hay đọc giống như những từ tiếng Nga, điều này không gây khó khăn lắm cho người học vì họ dễ dàng nhận ra chúng trong tiếng Nga chẳng hạn như:

- Кока-кола (T.A Coca-cola)
- Мартини (T.A Martini: *rượu Mác-ti-ni*)
- Бар (T.A bar)
- Поп (T.A Pop: *Nhạc pốp*)
- Клип (T.A clip)
- Интернет (T.A Internet)
- Принтер (T.A printer)
- Пикник (T.A picnic)

Tuy nhiên có những chữ cái trong bảng chữ cái tiếng Anh thì lại không có chữ tương đồng trong bảng chữ cái tiếng Nga và do đó người ta phải tìm những chữ cái có cách phát âm tương tự hoặc gần giống với chữ cái đó trong tiếng Anh.

Đó là các trường hợp:

- Dùng phụ âm [Г] và chữ cái Г để phiên cho chữ [h].
- + *гамбургер* (T.A **h**amburger)
- + *Голливуд* (T.A **H**olliwood)

hay âm [X]:

- + *хобби* (T.A **h**obby)
- + *хакер* (T.A **h**acker)
- + *хот-дог* (T.A **h**ot-dog)
- + *хэппи - энд* (T.A **h**appy - end)
- + *скинхэд* (T.A **h**skinhead)

đôi khi âm này được bỏ hẳn đi:

- + *Юмор* (T.A **h**umour)
- Dùng âm [В] và chữ cái В để phiên [w].

- + *веб-сайт* (T.A *web-site*)
- + *вайн* (T.A *wine*)
- + *Голливуд* (T.A *Holliwood* :)
- + *сендвич* (T.A *sandwich*)
- Trong một số trường hợp dùng âm [y] và chữ cái y thay [w].
- + *уик-энд* (T.A *week-end*)
- + *уок* (T.A *walk*)
- + *уокмэн* (T.A *walkman*)
- + *Уолл-стрит* (T.A *Wall-street*)

Chữ **J** và đôi khi là chữ **g** trong tiếng Anh được đọc là [dʒ], âm [dʒ] trong tiếng Anh không phải là hai âm mà nó là một phụ âm mềm, tuy nhiên để thay thế cho âm này trong tiếng Nga lại phải dùng hai âm đi liền nhau là [дж]

- + *джинсы* (T.A *jeans* [dʒi:nz])
- + *джаз* (T.A *jazz* [dʒæz])
- + *имидж* (T.A *image*: [imidʒ])
- + *тинейджер* (T.A *teenager*: [ti:neidʒə(r)])

Ngay cả trong một số tên riêng của tiếng Anh thì khi sang tiếng Nga chúng cũng được biến đổi như vậy:

- + *Джон* (T.A *John*)
- + *Джордж* (T.A *Gorge*)

Theo quy tắc ngữ âm tiếng Nga, ngoại trừ những phụ âm luôn luôn cứng là Ж, Ш và Ц thì những phụ âm đứng trước **i** và **e** đều bị mềm hóa, chẳng hạn như từ *дети* sẽ được đọc là [d'et'u] hay *лес* sẽ được đọc [л'эс]. Tuy nhiên những từ tiếng Anh khi vay mượn sang tiếng Nga thì chúng không tuân theo quy tắc này và điều đó cũng lý giải tại sao một số phụ âm trong tiếng Nga khi đứng trước **i**, **e** vẫn không bị mềm hóa. Đó chính là những từ vay mượn hoặc những từ có nguồn gốc từ tiếng nước ngoài: *Интернет* [интэрнэт] (Internet), *принтер* [принтэр], *компьютер* [компыутэр], радио [радио] .v.v.

3. Đặc điểm về mặt ngữ pháp và cấu tạo từ của từ tiếng Anh trong tiếng Nga

Chúng ta biết rằng tiếng Nga là một ngôn ngữ biến hình, mỗi một danh từ trong tiếng Nga đều có hình thái về giống và khi đưa vào sử dụng trong lời nói thì chúng có thêm hình thái số và cách. Hình thái giống là một trong những nét đặc trưng nhất của danh từ trong tiếng Nga. Cần phải phân biệt giống của danh từ bởi vì những từ đi kèm với danh từ như tính từ, đại từ, số từ số lượng và động từ thời quá khứ đều biến đổi phù hợp với danh từ mà nó bổ nghĩa về giống:

- *интересный фильм*
- *интересная книга*

- интересное задание

Giống của danh từ chỉ người hoặc một số động vật được xác định bởi giới tính, còn trong các trường hợp khác giống được xác định bởi vĩ tố hay còn gọi là đuôi từ. Những từ như: *юноша, мужчина, дедушка, парень, мальчик, брат, отец, сын...* đều là những danh từ chỉ nam giới và do đó tất cả những danh từ này là danh từ giống đực, không phụ thuộc vào vĩ tố.

Những từ như: *женщина, девушка, дочь, бабушка, сестра, мать, тётя, няня...* đều biểu thị những người thuộc giới nữ thì tất cả những danh từ này là danh từ giống cái.

Tất cả những tên gọi nam giới (không phụ thuộc vào đuôi từ) đều là danh từ giống đực: **Иван** (*Ваня*), **Николай** (*Коля*), **Владимир** (*Вододия*), **Никита**, **Валентин** (*Валя*)...

Tất cả những tên gọi nữ giới đều là danh từ giống cái: **Татьяна** (*Таня*), **Анна** (*Аня*), **Валентина** (*Валя*)... do vậy những tên gọi nam giới trong tiếng Anh khi dùng trong tiếng Nga cũng đều là những danh từ giống đực:

- **Джон** (T.A *John*) - **Александр** (T.A *Alexander*)

- **Джордж** (T.A *Gorge*) - **Хэнри** (T.A *Henry*)

và những tên gọi nữ giới thì cũng sẽ là những danh từ giống cái:

- **Дайши** (T.A *Daisy*) - **Диана** (T.A *Diana*)

- **Элиза** (T.A *Eliza*)

Ngoài những trường hợp nêu trên thì trong tiếng Nga người ta căn cứ vào đuôi từ để phân chia danh từ thành danh từ giống đực, giống cái hay giống trung.

- Những danh từ có tận cùng là: **-а, -я** và dấu **-ь** là những danh từ giống cái: *страна, родина, деревня, жизнь...*

Những danh từ có tận cùng là phụ âm, **-й** và dấu **-ь** là những danh từ giống đực: *лес, город, мост, дом, музей, день, огонь...*

- Những danh từ có tận cùng là **-о (ё), -е** là những danh từ giống trung: *письмо, ружьё, море, здание...*

Dựa trên những đặc điểm biểu thị giống của danh từ tiếng Nga, những từ tiếng Anh khi du nhập vào tiếng Nga thì cũng có hình thái về giống và người ta cũng xác định giống của từ tiếng Anh theo quy tắc được áp dụng cho từ tiếng Nga.

Do sự trùng hợp ngẫu nhiên mà một từ tiếng Anh khi phiên âm theo tiếng Nga nó sẽ được coi là danh từ giống đực, giống cái hay giống trung. Chẳng hạn những từ như **Кока-кола** (T.A *Coca-cola*), **пицца** (T.A *Pizza*) v.v. trong tiếng Nga sẽ là những danh từ giống cái vì chúng đều có vĩ tố **-а**: **- холодная кока-кола, горячая пицца;** hay từ **сендвич** (T.A *Sandwich*) và **принтер** (T.A *Printer*) là những danh từ giống đực, vì thế ta có thể nói: *вкусный сендвич* hoặc: *хороший*

принтер; từ: **кафе** (T.A cafe) trong tiếng Nga là giống trung vì thế ta có thể nói: *большое кафе*

Đa phần danh từ tiếng Anh ở hình thái số nhiều có tận cùng là “s”:

- *club* - *clubs*

- *cake* - *cakes*

Tuy nhiên khi du nhập vào tiếng Nga thì chữ “s” lại không nói lên điều gì cả. Hầu hết từ vay mượn trong tiếng Nga là không biến đổi, tức là chúng không thay đổi hình thái về số và cách.

Trong tiếng Nga những danh từ giống trung ở cách một có hình thái số nhiều là **-а** hoặc **-я** :

- *письмо* - *письма*

- *государство* - *государства*

- *поле* - *поля*

Còn những danh từ giống cái và giống đực ở cách một khi biểu thị hình thái số nhiều thì chúng thường có tận cùng là **-ы** hoặc **-и**:

- *завод* - *заводы*

- *газета* - *газеты*

- *музей* - *музеи*

- *песня* - *песни*

Những từ vay mượn của tiếng Anh khi du nhập vào tiếng Nga để biểu thị hình thái số nhiều thì chúng lại tuân theo quy tắc được áp dụng giống như đối với danh từ giống đực và giống cái trong tiếng Nga, tức là chúng cũng có vĩ tố **-ы** hoặc **-и** để biểu thị hình thức số nhiều. Chẳng hạn những từ như **jeans**, **chips** trong tiếng Anh là những danh từ số nhiều và chúng luôn được dùng ở hình thái số nhiều thì qua tiếng Nga chúng cũng được dùng dưới dạng số nhiều là:

- *джинсы* (T.A jeans) hay *чипсы* (T.A chips)

Một số danh từ khác để biểu thị số nhiều người ta cũng thêm vào đuôi từ **-ы** hoặc **-и**:

- *симптом* - *симптомы* (T.A symptom- symptoms:)

- *кекс* - *кексы* (T.A cake -cakes)

- *чек* - *чеки* (T.A cheque-cheques, check- checks)

- *компакт-диск* - *компакт-диски* (T.A compact disk - compact disks)

Tuy nhiên một số từ tiếng Anh khi được dùng trong tiếng Nga có vĩ tố **-и** nhưng chúng lại không phải là danh từ ở hình thái số nhiều, chẳng hạn như :

- *хобби* (T.A hobby)

- *хиппи* (T.A hippie)

- *мартини* (T.A martini)

- *виски* (T.A whisky)

Từ một số danh từ vay mượn trong tiếng Anh người ta có thể thành lập tính từ bằng cách thêm vĩ tố **-ый** của tính từ :

- *джазовый***ый** (джаз)
- *компьютерный***ый** (компьютер)
- *он-лайн***овый** (он-лайн)

Những từ trong tiếng Anh có tận cùng là **-ing** khi sang tiếng Nga được viết là **-инг**:

- *bowling* - *боулинг*
- *marketing* - *маркетинг*
- *windsurfing* - *виндсерфинг*

Trong tiếng Anh, những danh từ có tận cùng là **-man** và **-er** thường là những danh từ chỉ người:

- *sportsman* - *teenager*
- *superman* - *worker*
- *businessman* - *leader*
- *policeman* - *hacker*

Vì vậy, những từ vay mượn từ tiếng Anh trong tiếng Nga có đuôi từ là **-мэн** hay **-ер** cũng thường là những danh từ chỉ người:

- *супермэн* - *superman*
- *бизнесмэн* - *businessman*
- *тинейджер* - *teenager*
- *лидер* - *leader*
- *менеджер* - *manager*

KẾT LUẬN

Vay mượn đó là con đường phát triển tất yếu của bất kỳ một ngôn ngữ nào. Ngày nay từ mượn tiếng Anh là một bộ phận không thể thiếu trong từ vựng tiếng Nga. Những từ vay mượn từ tiếng nước ngoài mà đặc biệt là tiếng Anh được sử dụng rộng rãi trong tiếng Nga trong mọi lĩnh vực từ báo chí cho đến các phương tiện thông tin đại chúng, từ đời sống, kinh tế, văn hóa xã hội cho đến, chính trị và kỹ thuật. Tuy nhiên từ vay mượn tiếng Anh trong tiếng Nga chủ yếu là danh từ và có một số tính từ được cấu tạo từ những danh từ đó. Từ vay mượn từ tiếng Anh không chỉ góp phần làm phong phú thêm vốn từ vựng của tiếng Nga vốn đã rất phong phú và đa dạng mà chúng còn đáp ứng được nhu cầu giao tiếp và biểu hiện của người Nga trong thời đại ngày nay, giúp cho người Nga dễ giao lưu, hội nhập cùng với các dân tộc phương Tây khác, đặc biệt là các dân tộc có sử dụng tiếng Anh. Hầu hết các từ mượn tiếng Anh khi du nhập vào tiếng Nga đều được biến đổi cho phù hợp với cách nói và cách viết của người Nga.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Аликанов К.М., Иванов В.В., Мальханова И.А. Русско-вьетнамский словарь. М.: Русский язык, 1979.
2. Родимкина А., Ландсман Н. Россия 2000. Санкт-Петербург: Златоуст, 2000.
3. Белошапкова В.А. Современный русский язык. М.: Азбуковник, 1999.
4. Брицын М.А., Кононенко В.И. Современный русский язык. М.: «Высшая школа», 1983.
5. Дьяков А.И. Причины интенсивного заимствования англицизмов в современном русском языке. Новосибирск: Язык и культура.
6. Попова Т.И., Юрков Е.Е. Поговорим. Санкт-Петербург: Златоуст, 2002.
7. Пулькина И.М., Захава-Некрасова Е.Б. Учебник русского языка для студентов-Иностранцев. М.: Русский язык, 1977.
8. Родикина А., Райли З., Ландсман Н. Россия сегодня. Санкт-Петербург: Златоуст, 2002.
9. Розенталь Д.Э., Голуб И.Б., Теленкова М.А. Современный русский язык. М.: Айрис пресс, 2004.
10. Эсмантова Т. Русский Язык 5 элементов. Санкт-Петербург: Златоуст, 2011.
11. Крысин Л.П. Иноязычие в нашей речи-мода или необходимость? <http://www.gramota.ru/mag-rub.html?id=7>.
12. Новейший словарь иностранных слов и выражений, Москва АСТ, Минск ХАРВЕСТ, 2002.
13. Словарь русского языка в четырёх томах, Москва, издательство «Русский Язык» 1983.
14. Словарь Ожегова: электронный словарь - 2013. URL: <http://www.ozhegov.org/words/15369.shtml>.

ЛЕКСИЧЕСКИЙ МИНИМУМ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ НЕФИЛОЛОГОВ

*Тью Фыонг Ань - канд. филол. н-к.,
Зав. кафедрой русского языка,
Институт внешней торговли*

***Аннотация:** Рассмотрены вопросы о роли лексических минимумов общего и профессионального общения в обучении РКИ и их принципах составления, а также различия в целях и методах обучения языку в российских и вьетнамских неязыковых вузах.*

***Ключевые слова:** лексический минимум, язык специальности, принципы разработки лексического минимума.*

Работа над лексической стороной речи на всех этапах обучения иностранному языку занимает исключительно большое место. Совершенно справедливо отмечал Б.В. Беляев, обращая внимание на значимость лексического аспекта в обучении иностранному языку: «Из всех основных аспектов иностранного языка, которые должны практически усваиваться учащимися в процессе обучения, наиболее важным и существенным с психологической точки зрения следует считать лексику, потому что без запаса слов, хотя бы и незначительного, владеть языком невозможно» (Беляев Б.В., 1965). Лексический уровень представляет собой «наиболее сложную, труднообозримую и недостаточно изученную систему с большим разнообразием связей, единиц, входящих в эту систему» (Костомаров В.Г., 1967).

Одна из основных задач описания языка в целях его преподавания иностранцам состоит в целесообразном и корректном с точки зрения науки ограничении языкового материала. Языковой материал, составляющий содержания обучения, представляет собой некоторое множество однородных в определенном отношении совокупностей языковых фактов, которые в методике получили названия «языковые минимумы». К основным языковым минимумам относятся лексические, грамматические, фразеологические, фонетические, страноведческие, словообразовательные и т.д. Перечисленные типы минимумов были подробно проанализированы в работах В.В. Морковкина и других лингвистов.

Лексический минимум обрел особый статус в эпоху стандартизации языкового образования, он выделился в самостоятельный компонент лингводидактического тестирования, в особый вид документа, регламентирующего динамику развития словарного запаса учащихся и определяется тем самым лексическую составляющую содержания обучения. С середины 90-х годов XX века, в российской теории и методике обучения РКИ разработка лексических минимумов оформилась в перспективную прикладную область, в рамках которой была создана градуальная серия лексических минимумов Российской государственной системы сертификационного тестирования граждан зарубежных стран по русскому языку (ТРКИ); выработан современный формат лексического минимума как специфического лексикографического произведения; намечены пути создания терминологических минимумов для иностранных учащихся российских вузов различных профилей и специальностей...

В рамках системы сертификационного тестирования иностранцев по русскому языку, в настоящее время созданы лексический минимумы общего владения элементарного, базового, I и II уровней. Объем лексического минимума элементарного уровня составляет 780 единиц, базового уровня - 1 300 единиц, первого уровня - 2 300 единиц, второго уровня - около 5 000 единиц. Составляя лексические минимумы для разных сертификационных уровней, их создатели исходят из следующих принципов:

- Стилистическая немаркированность;
- Способность слова входить в различные словосочетания;
- Семантическая ценность (способность слова обозначать часто встречающиеся предметы и явления);
- Высокая словообразовательная способность слова;
- Частотность при этом учитывались показатели частотности по словарям, по использованию в учебниках РКИ, а также «тематическая» частотность.

В отличие от лексических минимумов общего владения профессиональные лексические минимумы собирают и каталогизируют в основном терминологическую лексику. Теоретическими и практическими вопросами создания профессионально ориентированных (терминологических) минимумов по отдельным специальностям занимались Э.И. Амиантова, Г.А. Артемьева, Т.М. Балыхина, А.В. Величко, Т.В. Шустикова и др.

Суть двух понятий «лексический минимум общего владения» и «лексический минимум профессионального общения» более менее понятна всем обучающим и методистам. Первый адресован всем изучающим русский

язык и каталогизирует лексические единицы, востребованные в практике повседневного общения, второй предназначен для студентов, получающих профессиональное образование, и должен описывать лексику, необходимую для овладения языком специальности. С методической точки зрения минимум профессионального общения вторичен по отношению к минимуму общего владения. Анализируем соотношение понятий «терминологический минимум» и «лексический минимум профессионального общения». Оба минимума включают в себя лексические единицы языка специальности, но их функционал различен: терминологический минимум призван описать понятийный аппарат определенной науки, а лексический минимум должен охватывать не только терминологическое поле языка специальности, но и, как в случае с лексическим минимумом общего владения, выявлять всю наиболее востребованную в данной сфере лексику. Терминологические минимумы необходимы как дополнение к лексическому минимуму, так как, исходя из практики, один лексический минимум не может вобрать в себя все термины даже в области одной специальности. Значит, «лексический минимум профессионального общения» следует понимать как каталог лексических единиц, наиболее востребованных в сфере профессиональной коммуникации. Далее следует охарактеризовать принципы составления лексического минимума профессионального общения. В понятии «лексический минимум» уже заложен основной принцип его составления: это минимальное необходимое количество слов для успешного участия в акте коммуникации. Поэтому главным принципом составления профессионального лексического минимума это частотность. Однако в категорию высокой частотности могут попасть не ядерные слова словообразовательного гнезда, а их аффиксальные дериваты (например, не глагол, от образованное от него существительное со значением процессуальности или не прилагательное, а образованное от него наречие), тогда в лексический минимум будут включаться те лексические структуры, которые наиболее востребованы в данной сфере коммуникации. Таким образом второй принцип составления лексического минимума профессионального общения «словообразовательная востребованность». Учитывая тот факт, что терминологические конструкции, употребление которых ограничено тематическими рамками дискурса, могут не попасть в список высокочастотной лексики, в качестве третьего принципа могут выступать «терминологическая природа слова». Обычно для отбора высокочастотной лексики используются разные компьютерные программы. На первом этапе для анализа взяты русскоязычные учебники и учебные пособия, используемые в учебном процессе по конкретной специальности.

Второй этап связан с обработанной языкового материала, тексты всех источников, собранные в единый электронный документ, обрабатываются компьютерной программой, получается сводный текстовой файл, в котором представлен список слов, каталогизированных в порядке убывания в зависимости от количества их употребления во всех источниках. Заключительный этап связан с выделением лексических единиц, отвечающих на требования других принципов отбора, и таким образом составляют лексический минимум данной специальности.

Лексический минимум обладает высоким лингводидактическим потенциалом, которые проявляется в его информационной, справочной, ориентировочной, программирующей и обучающей функциях. Он нужен и тестологам, тесторам и тестируемым, преподавателям РКИ и иностранным учащимся, авторам учебников и учебных пособий по лексике русского языка.

В последние годы по похожим критериям и методам были выпущены многие лексические минимумы, описывающие пространство математики, биологии, физики, химии, медицины... в разных российских вузах. Следует отметить, что профессионально ориентированные лексические минимумы были созданы именно на вузовском уровне. На наш взгляд, это произошло по разным причинам, среди которых главными являются разницы в программах обучения специальности, в том, что это гуманитарная или естественная наука, и в количестве часов, уделенных на обучение языку.

Профессионально-ориентированное обучение иностранному языку в неязыковом вузе - обучение, которое учитывает специфику требований будущей профессии или специальности и предполагает чтение профессиональной литературы на иностранном языке, освоение профессиональной лексики и терминов, а также формирование навыков и умений общения в профессиональной среде. Именно в последнем заключаются основные различия в обучении языку специальности в российских вузах и в вузах вне России, а в конкретном случае, во вьетнамских вузах. Всем известно, что в Российских вузах целью учебных пособий русского языка для студентов - нефилологов и целью самого курса русского языка в неязыковых вузах является в первую очередь подготовка учащихся к слушанию лекций по специальности на русском языке. А вне языковой среде, в наших вьетнамских неязыковых вузах, целью в основном является подготовка студентов к деловому общению, чтение профессиональной литературы, сочинение докладов и рефератов уйдут на второй план. В качестве учебных пособий выбираются готовые учебники или пособия для студентов подготовительных факультетов российских вузов, учебники

русского языка как иностранного для студентов похожих специальностей в вузах России. Такие пособия безусловно не являются полными, систематизированным источниками, не удовлетворяют требования и цели курса русского языка в разных неязыковых вузах. При внимательном рассмотрении и сравнении с содержанием сертификационного экзамена по разным уровням владения русским языком делового общения, и с содержанием курсов профессионального обучения в вузах, выбранные пособия совсем не подходят. Такие учебные пособия обычно знакомят учащихся со слишком академической лексикой, что характерно научному стилю, или с нереалистичными коммуникативными ситуациями. В результате после окончания института очень часто выпускники знают то, что не нужно работе, а что нужно, не очень хорошо владеют.

Составления учебника русского языка для студентов конкретного профессионального профиля не представляется простым, быстрым и даже является неуместным заданием в сегодняшнее время. Тем не менее, современная и быстроменяющаяся реальность требуют высококвалифицированных кадров и хорошим знанием иностранных языков в профессиональной сфере. Использование хорошо отработанного лексического минимума профессионального общения и каком-то степени терминологического минимума могут эффективно способствовать формированию профессионально-ориентированной иноязычной лексической компетенции. Они служат хорошими помощниками обучающихся в отборе дополнительных к основному учебнику языковых материалов, подходящих к содержанию предметов специальности и соответствующих современной реальности. Для обучаемых лексический минимум профессионального общения это своего рода словник, маленький учебный словарь.

Таким образом, принимая во внимания тот факт, что учебник является одним из главных средств обучения, лексический минимум представляет собой сложную но полезную вещь в обучении иностранному языку в общем, языку специальности в целом. Сущность отбора лексических единиц заключается в выборе иностранных слов, которые необходимы для достижения различных целей обучения иностранным языкам, в том числе, формирования иноязычной коммуникативной компетенции. При отборе лексических единиц по специальностям в неязыковых вузах необходима экспертная оценка специалистов, преподающих специальные дисциплины.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Беляев Б.В. Очерки по психологии обучения иностранным языкам. 2-е изд. перераб. и доп. М., 1965.
2. Дементьева Т.М. Принципы отбора активной специальной лексики в профессионально ориентированном преподавании немецкого языка в сфере юриспруденции. Вестник ТГПУ - 2016 - 12(177).
3. Ильина И.А. Лексический минимум по языку специальности «Робототехника» как основа формирования лингвокоммуникативной компетенции иностранных магистрантов. Гуманитарный вестник МГТУ им. Н.Э. Баумана - 2013 - 2 (4).
4. Костомаров В.Г. Актуальные вопросы методики преподавания русского языка как иностранного// Тезисы докладов на X международном семестре преподавателей русского языка высших учебных заведений социалистических стран. М., 1967.
5. Лексический минимум современного русского языка. Под рек. В.В. Морковкина. М.: Русский язык, 1985.
6. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. 5-ое издание. Санкт Петербург: Златоуст, 2013.
6. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. 6-ое издание. Санкт Петербург: Златоуст, 2013.
7. Маркина Е.И. Лингводидактические основы разработки лексических минимумов по русскому языку как иностранному. Автореферат дисс. на соискание ученой степени кандидата педагогических наук. М., 2011.
8. Морковкин В.В. О новом типе лексического минимума современного русского языка. М.: Русский язык за рубежом, 1976, No 2.
9. Тестовый практикум по русскому языку делового общения. Бизнес. Коммерция. Внешнеторговая деятельность. Базовый уровень. М.: Русский язык. Курсы., 2010.

BẢN DỊCH ĐẦU TIÊN CUỐN TIỂU THUYẾT “PHỤC SINH” CỦA LEV TOLSTOI SANG TIẾNG VIỆT: NHỮNG GIÁ TRỊ VÀ HẠN CHẾ

**TS. Đặng Thị Thu Hương - Giảng viên,
Trường đại học Sư phạm Tp HCM**

Tóm tắt: Bản dịch đầu tiên cuốn tiểu thuyết *Phục sinh* của Lev Tolstoi sang tiếng Việt (1927-1928) là mốc lịch sử quan trọng trong việc nghiên cứu văn học Nga tại Việt Nam. Bài báo phân tích những hạn chế về văn phong (sự thiếu chính xác trong cách phát âm, lỗi chính tả, những từ cổ và thô ngữ, lỗi đảo trật tự từ) cũng như những giá trị về nội dung và tư tưởng của bản dịch.

Từ khóa: văn phong, bản dịch, sự tương đương, thô ngữ, sự phiên âm.

Nội dung:

Mở đầu cuốn sách *Tác phẩm “Phục sinh” ở nước ngoài* nhà nghiên cứu văn học A.L. Grigoriev cho rằng: “Không một tác phẩm nào của Tolstoi được quan tâm đặc biệt ở nước ngoài như tác phẩm *Phục sinh*. Sự ra đời của cuốn tiểu thuyết được coi như một hiện tượng”¹⁸. Cuốn tiểu thuyết *Phục sinh* mang lại cho nền văn học thế giới nguồn sống dồi dào của tình người sâu sắc cũng như chân lý cao đẹp. Tác phẩm là một trong những tuyệt tác có sức hút mạnh mẽ đối với độc giả phương Đông.

Lev Tolstoi nổi tiếng ở Việt Nam từ những năm đầu tiên của thế kỷ XX với bản dịch cuốn tiểu thuyết *Phục sinh* trên báo *Tiếng Dân*. Đây cũng chính là tác phẩm đầu tiên của Tolstoi được dịch sang tiếng Việt. Sự có mặt của *Phục sinh* ở Việt Nam thời điểm đó là một điều bất ngờ thú vị. Lý giải cho việc tiếp nhận một tác phẩm văn học nước ngoài, N. Konrat cho rằng: “Có sự xâm nhập dường như trước hết là do nó gây sự chú ý đặc biệt tại nước tiếp nhận, nó cần thiết và quan trọng đối với thực tế văn học”¹⁹.

Theo thống kê của chúng tôi, cho đến nay đã có năm bản dịch tiếng Việt của tác phẩm này:

1. Bản dịch *Phục sinh* của tác giả Hoa Trung trên báo *Tiếng Dân* năm 1927-1928.
2. Bản dịch *Sống lại* do nhóm dịch giả Phùng Ưông, Nguyễn Nam.

¹⁸ Григорьев А.Л. Роман «Воскресение» за рубежом // Толстой Л.Н. Воскресение / АН СССР; Изд. подгот. Н.К. Гудзий, Е.А. Маймин. М., 1964. С. 552.

¹⁹ N. Konrat (1996), Phương Đông và Phương Tây. H., 1996. Tr. 295.

3. Mộc Nghĩa, Ngọc Ân hoàn thành năm 1970 và in tại NXB *Văn học*. Tên gọi *Sống lại* được chỉnh sửa lại thành *Phục sinh* trong lần tái bản sau đó.

4. Bản dịch *Vùng đất hồi sinh* do Nguyễn Đan Tâm và Vũ Kim Thư dịch và in tại Nhà xuất bản *Phù Sa* năm 1973.

5. Bản dịch *Phục sinh* do hai dịch giả Vũ Đình Phòng và Phùng Ưông hoàn thành năm 1999 và in tại NXB *Hội nhà văn*.

Cần phải nhấn mạnh rằng cho đến hiện tại giới nghiên cứu văn học vẫn chưa xác định được ai là người đầu tiên dịch tác phẩm *Phục sinh* sang tiếng Việt. Lý do là bản dịch không ghi tên tác giả và bút hiệu người dịch đề là Hoa Trung. Rất nhiều nhà nghiên cứu (giáo sư Huỳnh Lý, dịch giả Thúy Toàn²⁰) cho rằng tác giả của bản dịch đầu tiên là giáo sư Đào Duy Anh - người thông thạo hai thứ tiếng Pháp và Trung. Tuy nhiên quan điểm này vẫn chưa được chính thức công nhận.

Bản dịch *Phục sinh* trên báo *Tiếng Dân* là tài liệu cơ sở để chúng tôi tiến hành nghiên cứu. Để người đọc tiện theo dõi, chúng tôi xin nói ngắn gọn về tình hình lưu trữ các số báo có bản dịch này. Hiện nay báo *Tiếng dân* nằm trong danh sách các tài liệu hạn chế của thư viện vì đã quá cũ. Rất tiếc nhiều số báo đăng tác phẩm *Phục sinh* không được lưu giữ do bị mất và hư hại. Ngoài ra có số báo được lưu trữ Thư viện Quốc gia Hà Nội, một phần còn lại nằm ở Thư viện Thành phố Hồ Chí Minh. Do những khó khăn nói trên chúng tôi không thể tập hợp đủ tất cả các chương của bản dịch.

Bài báo sẽ đi sâu phân tích văn phong được sử dụng trong bản dịch *Phục sinh* đầu tiên sang tiếng Việt.

Xin nhấn mạnh rằng chữ Quốc ngữ của Việt Nam ra đời vào thế kỷ 17. Đây được coi là bước tiến quan trọng trong văn hóa của người Việt Nam. Từ đây người Việt có ngôn ngữ riêng. Vào đầu thế kỷ XX chữ Quốc ngữ trở thành văn tự chính thức mặc dù vẫn tồn tại dấu vết của ngôn ngữ cổ, ví dụ như việc sử dụng lối nói ước lệ hay từ Hán - Việt cổ. Bản dịch đầu tiên của tác phẩm *Phục sinh* lưu giữ nhiều dấu vết của văn bản cổ.

Tiếng Việt là ngôn ngữ đơn lập với sáu thanh điệu: bằng, huyền (ˊ), sắc (ˊ), hỏi (?), ngã (~), nặng (.), tuy nhiên ở miền Trung và miền Nam thanh hỏi và thanh ngã được phát âm gần giống nhau và đôi khi người viết cũng bị nhầm lẫn dẫn đến việc viết sai chính tả. Có thể giải thích hiện tượng này bằng nhiều lý do: do chữ Quốc ngữ khởi nguồn từ Nam Kỳ trước năm 1900, hoặc do dịch giả Hoa Trung là người miền Nam, do bản dịch *Phục sinh* được đăng trên báo *Tiếng Dân* tại miền Trung Việt Nam (cách phát âm của người Trung và người Nam gần gũi với nhau),

²⁰ Thúy Toàn. Đi tìm người đầu tiên dịch tác phẩm của Lev Tolstoi sang tiếng Việt // Những con ngựa thồ (Văn học dịch – Dịch văn học). Hà Nội, 2011. Tr. 116-123.

nên bản dịch này có nhiều âm địa phương. Độc giả đương thời dễ dàng nhận thấy sự hiện diện của độ lệch về ngữ âm và chính tả trong văn bản này. Chúng ta hãy xem xét các ví dụ sau.

Trong bản dịch thường xuyên xuất hiện lỗi thiếu chính xác của nguyên âm trong các từ và cụm từ như: chánh phủ (chính phủ), “bệnh viện” (bệnh viện) v.v... Ngoài ra có nhiều từ sai lệch về thanh điệu khi sử dụng thanh ~ thay cho thanh ? như: vui vẻ, giúp đỡ, phản đối... Các phụ âm **d** và **gi**, hay **ch** và **tr** sử dụng trong bản dịch: bà gì (bà di), câu truyện (câu chuyện)... cũng khác xa với chính tả của tiếng Việt ngày nay. Lỗi thiếu chính xác về nguyên âm cuối cũng xuất hiện không ít trong bản dịch, ví dụ như từ “ráng” (cố gắng) trong văn bản lại ghi là “rán”.

Từ những ví dụ nêu trên có thể nói rằng hai trường hợp đầu tiên là lỗi sai điển hình trong phát âm của người miền Trung và miền Nam ảnh hưởng lên cách viết, còn hai trường hợp sau thuộc về lỗi sai chính tả. Hiện tượng này vẫn còn xuất hiện cho đến ngày nay.

Từ vựng được dịch giả Hoa Trung sử dụng không có khác biệt lớn so với từ vựng tiếng Việt hiện đại. Rất nhiều từ trong văn bản vẫn còn giữ nguyên được ngữ nghĩa cho đến nay. Tuy nhiên trong bản dịch có một số từ địa phương và từ Hán - Việt cổ ít hoặc hầu như không xuất hiện trong văn nói và văn viết ngày nay. Đây được coi là nét văn phong điển hình của báo *Tiếng dân*. Ví dụ: tiểu thơ (tiểu thư), thơ (thư)...

Tác giả Nguyễn Thị Lan Dung trong bài viết “Khảo sát bản dịch tiểu thuyết “Phục sinh của L. Tônxtôi trên báo *Tiếng Dân* năm 1927-1928” nhận định: “Xét riêng trên báo *Tiếng Dân*, hầu hết các bài báo đều có từ địa phương, do các nhà làm báo, cộng tác viên đều là người Trung và Nam. Có điều mức độ sử dụng từ địa phương giữa các bài báo không giống nhau. Kết quả khảo sát cho thấy ở những bài chính trị-xã luận mật độ từ địa phương ít hơn trong các bài dịch văn học và các sáng tác văn chương”²¹.

Bên cạnh các từ địa phương, bản dịch có nhiều từ Hán -việt cổ ngày nay ít được sử dụng hoặc đã thay đổi ý nghĩa. Xin dẫn chứng đoạn đầu tiên của bản dịch: *“Mấy trăm ức triệu người ở một xó địa cầu này cứ hết sức mà phá hoại tạo hoá đi; họ cứ đào đất rải đá, dây cỏ đốn cây đi, họ cứ săn cầm bắn thú đi; cái cảnh tượng bốn mùa bao giờ cũng vẫn thế; chiều xuân cũng vẫn đầm ấm dịu dàng; thái dương cũng vẫn êm đềm rực rỡ; hoa cỏ trong vườn ngoài nội vẫn phô màu tươi tốt, cây cối bên đường dọc phố vẫn đâm mòng nảy chồi, chim chích chim câu vẫn dúi dít đua nhau làm tổ cho đến con mồi con nhặng cũng reo mừng như chào hỏi bóng*

²¹ Nguyễn Thị Lan Dung. Khảo sát bản dịch tiểu thuyết “Phục sinh” của L. Tônxtôi trên báo “Tiếng Dân” năm 1927-1928. H, 2003. Tr. 34.

thieu quang»²². Cụm từ **trăm ức triệu** nghĩa là **hàng ngàn** không sử dụng trong tiếng Việt hiện đại, còn **thái dương** và **bóng thiếu quang** là các danh từ ư ớc lệ thường được dùng trong văn học Việt Nam cổ nhưng hiện tại rất ít khi người Việt sử dụng. Ngoài ra còn vô số từ Hán Việt cổ khác ngày nay hầu như không dùng, được đưa vào kho bảo tàng từ cổ như: bà tẩm (bà đỡ đẻ), y viện (bệnh viện), xướng (chuẩn bị) v.v...

Xin trích dẫn một ví dụ khác: “*Sau chàng (Si-mông-son) làm giáo sư trường làng, gia nhập vào hội Dân-ý, rồi đi diễn thuyết cổ động cách mạng*” (chương 53). Đầu thế kỷ XX từ **giáo sư** có nghĩa “người dạy ở trường trung học hay trường đại học”, nhưng trong tiếng Việt hiện đại lại mang ý nghĩa chỉ người được nhận hàm cao nhất phong cho cán bộ có trình độ cao trong giảng dạy, nghiên cứu và phát triển khoa học.

Về cơ bản, không có sự sai dị nhiều giữa trật tự từ ngày nay so với trật tự từ của bản dịch Phục sinh những năm 20. Tuy nhiên có một số từ và cụm từ có hiện tượng đảo trật tự. Đây được coi là một trong các dấu hiệu nhận ra văn bản của những năm đầu thế kỷ trước. Ví dụ: “*Đê-mịch-tri lại gần bàn giấy, kéo cái ngăn rút có đê nhan là “việc gấp” thì thấy ngay thơ triệu tập*” (chương 4). Trong câu trên cụm từ “đê nhan” chính là từ “nhan đê” trong tiếng Việt hiện đại. Ngoài ra trong bản dịch người đọc còn gặp các cụm từ khác như: Ý-đại-lợi khách sạn v.v...

Một trong những vấn đề thời sự đối với mỗi bản dịch chính là việc phiên âm các danh từ riêng chỉ người và vị trí địa lý. Đầu thế kỷ XX “truyền thống dịch văn học Nga mới bắt đầu xuất hiện tại Việt Nam, các dịch giả không biết tiếng Nga gặp rất nhiều khó khăn trong việc dịch tên các nhân vật”²³. Nhìn đại thể, trong bản dịch của Hoa Trung, các từ nước ngoài được phiên âm qua ngôn ngữ trung gian là tiếng Pháp và tiếng Hán: Дмитрий (Đmitri) được dịch thành Đê-mịch-tri, Маслова (Maslova) - Mật-lô-va, Катюша (Kachiusa) - Ca-tiểu-sa, Москва (Matxcova) - Mốt-cu, Сибирь (Sibir) - Tây-bá-lợi... Độc giả Việt Nam đương đại sẽ thấy cách đọc các tên riêng này lạ lẫm, nhưng dịch giả Hoa Trung đã rất cố gắng sử dụng chữ cái La tinh để phiên âm tên riêng và tên địa danh nước ngoài cũng như giúp cho các độc giả đầu tiên của Việt Nam dễ tiếp cận tác phẩm hơn.

Nghiên cứu bản dịch đầu tiên của *Phục sinh*, phó giáo sư Trần Thị Quỳnh Nga nhận định: tầng lớp trí thức của Việt Nam lần đầu tiên làm quen với tác phẩm đã bị xúc động mạnh vì “*luồng ánh sáng đặc biệt toát ra từ nội dung nhân đạo của*

²² Hoa Trung. Phục Sinh // Tiếng Dân. 1927-1928. Tiếp theo chúng tôi chỉ nêu lên số chương của tác phẩm dịch.

²³ Никулин Н.И. Произведения Льва Толстого во Вьетнаме // Лев Толстой и литературы Востока. М., 2000. С. 155.

tác phẩm”²⁴. Cuốn tiểu thuyết cuối cùng của Tolstoi gây ấn tượng sâu sắc cho độc giả Việt Nam không chỉ vì đó là một trong những tác phẩm nghệ thuật đỉnh cao, mà còn vì nội dung rất phù hợp với hoàn cảnh xã hội của nước ta trước năm 1945.

Liên quan đến giá trị của bản dịch *Phục sinh* đầu tiên tiến sĩ Đào Tuấn Ảnh viết: “Dịch *Phục sinh* tác giả nhắm tới một trong những vấn nạn nhức nhối của xã hội Việt Nam - mãi dâm, và hy vọng tác phẩm này giúp tìm ra “con đường sáng” bằng cách con người tự hoàn thiện đạo đức và hồi sinh tính thiện trong bản thân mình”²⁵.

Từ những phân tích trên chúng ta có thể đi đến kết luận bản dịch đầu tiên của có những sai lệch về ngữ âm, chính tả cũng như tồn tại các từ và trật tự từ cổ không còn sử dụng trong tiếng Việt hiện đại. Vấn đề phiên âm tên riêng từ tiếng nước ngoài sang tiếng Việt cho đến nay vẫn còn nhiều tranh luận. Mặc dù có những hạn chế nêu trên nhưng bản dịch đã đóng góp một giá trị không nhỏ cho nền văn học Việt Nam nói chung và văn học dịch nói riêng. Thông qua bản dịch chúng ta nhận thấy sự thay đổi và phát triển của tiếng Việt, cũng như sự hình thành các giá trị lịch sử xã hội và giá trị đạo đức.

Ngoài việc giới thiệu với độc giả Việt Nam nền văn học Nga vĩ đại, dịch giả Hoa Trung còn chỉ ra tính thời sự của xã hội Việt Nam lúc bấy giờ. Chính vì vậy, bản dịch đầu tiên của tiểu thuyết *Phục sinh* giống như “cánh én đầu tiên” được giới trí thức Việt Nam tiếp nhận và đánh giá cao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

TIẾNG VIỆT

1. Đào Tuấn Ảnh. Lev Tolstoi trong công cuộc hiện đại hóa văn học Việt Nam (Giai đoạn trước 1945)//Nghiên cứu văn học. 2010. No 12.
2. Hoa Trung. Phục Sinh//Tiếng Dân. 1927-1928.
3. Nguyễn Thị Lan Dung. Khảo sát bản dịch tiểu thuyết “Phục sinh” của L. Tônxtôi trên báo “Tiếng Dân” năm 1927-1928. H, 2003.
4. N. Konrat (1996), Phương Đông và Phương Tây. H, 1996.
5. Thúy Toàn. Đi tìm người đầu tiên dịch tác phẩm của Lev Tolstoi sang tiếng Việt// Những con ngựa thơ (Văn học dịch - Dịch văn học). Hà Nội, 2011.
6. Trần Thị Quỳnh Nga. Tiếp nhận văn xuôi Nga thế kỉ XIX ở Việt Nam. Tp HCM, 2010.

²⁴ Trần Thị Quỳnh Nga. Tiếp nhận văn xuôi Nga thế kỉ XIX ở Việt Nam. Tp HCM, 2010. Tr. 26.

²⁵ Đào Tuấn Ảnh. Lev Tolstoi trong công cuộc hiện đại hóa văn học Việt Nam (Giai đoạn trước 1945) // Nghiên cứu văn học. 2010. No 12. Tr. 66.

TIẾNG NGA

1. Григорьев А.Л. Роман «Воскресение» за рубежом//Толстой Л.Н. Воскресение АН СССР; Изд. подгот. Н.К. Гудзий, Е.А. Маймин. М., 1964.
2. Никулин Н.И. Произведения Льва Толстого во Вьетнаме//Лев Толстой и литературы Востока. М., 2000.

CHÚNG TÔI ĐƯỢC ĐI HỌC TIẾNG NGA TỪ HƠN NỬA THẾ KỶ

*Nhà văn, dịch giả Thúy Toàn,
Hội viên Hội nhà văn Việt Nam*

Vừa học xong lớp 8 phổ thông khu học xá Trung ương, khi ấy đang lưu trú trên đất bạn Trung Quốc tránh bom đạn giặc Pháp, thì được tin Hiệp định quốc tế về đình chiến ở Việt Nam đã được ký kết. Tôi cũng như nhiều người khác khắp khởi mừng chờ đợi ngày một ngày hai được trở về nước nay đã yên bình và năm học tới sẽ được học nốt lớp 9 cuối cùng của hệ phổ thông chín năm ngay tại quê nhà. Nhưng chẳng bao lâu sau, đầu tháng tám, nhà trường công bố danh sách 100 người được chọn đi học tiếng Nga ở Liên Xô, trong đó có tôi và mấy bạn cùng lớp. Yên bình rồi, đất nước bước vào xây dựng lại, mọi ngành kinh tế, văn hóa, xã hội sẽ phát triển mạnh, sẽ có các chuyên gia các nước anh em đến giúp nhân dân ta, đặc biệt nhiều chuyên gia Liên Xô - “anh cả” phe XHCN, cần có người làm cầu nối - đó là những người phiên dịch tiếng.

Ngày sang đầu tháng 9, đoàn “100 Nga ngữ Mạc Tư khoa” chúng tôi cùng với hai đoàn khác; đoàn các anh, chị lớn tuổi đi học các khoa học cơ bản, và đoàn 100 các em nhỏ đi đào tạo lâu dài, lần lượt lên một đoàn tàu hỏa khởi hành đi Moskva. Sau nhiều ngày vượt một chặng đường dài chuyển tàu chờ ba đoàn chúng tôi, chiều ngày 4 tháng mười năm 1954 đã đến được Moskva, thủ đô Liên bang Xô viết. Đoàn “Nga ngữ 100 Mạc tư khoa” chúng tôi được đón về ký túc xá trường nâng cao nghiệp vụ của Bộ Giáo dục Liên xô. Chúng tôi được ổn định chỗ ăn chỗ ở, phân chia nhóm, lớp học và sang ngày hôm sau bắt đầu ngay vào công việc học tiếng Nga.

Chỉ ít ngày sau chúng tôi nhận được thư Bác Hồ gửi cho “các cháu đi học kỹ thuật, tiếng Nga, và các cháu thiếu nhi”. Ngày 3 tháng 12 “Nga ngữ 100 Mạc tư khoa” chúng tôi tổ chức lễ đón thư Bác Hồ. Bác Hồ dặn chúng tôi: “*Phải giữ gìn kỷ luật nghiêm chỉnh, phải đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau, phải yêu kính nghe lời các thầy cô giáo, cố gắng thi đua học hành. Phải đoàn kết và học tập các anh chị thanh niên*

và nhi đồng Liên xô... Bác gửi các cháu nhiều cái hôn và nhờ các cháu chuyển lời Bác chào các thầy cô giáo, các bạn và các đồng chí Liên xô đang giúp đỡ các cháu”. Tiếp theo sang năm 1955, sau chuyến thăm chính thức Liên xô của đoàn đại biểu Đảng chính phủ do Bác Hồ dẫn đầu, trên đường về nước, đến ga Iêc út, ngày 19 tháng bảy, Bác Hồ lại gửi bức thư thứ hai: “Gửi các cháu lưu học sinh kỹ thuật, tiếng Nga và các cháu thiếu nhi học ở Mạc tư khoa” trong đó Bác Hồ viết: “Bác rất hài lòng được biết tất cả các cháu đều cố gắng chăm chỉ học tập và biết tiết kiệm. Như thế là rất tốt, thế là các cháu đã thực hiện được lời Bác dặn: ở Liên xô cũng phải luôn luôn nhớ đến hoàn cảnh khó khăn ở trong nước...” “các cháu học kỹ thuật và học tiếng Nga cần nhận rõ mình học cốt để phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân. Học ngành nào cũng cần phải căn cứ vào nhu cầu của Tổ quốc của nhân dân mà định. Không thể tùy theo sở thích của riêng mình...” “... Đảng, Chính phủ và nhân dân ta rất mong muốn các cháu ngày càng tiến bộ, học tập được nhiều kết quả để mai sau về phục vụ nhân dân. Bác theo dõi sự tiến bộ của các cháu. Bác mong các cháu có nhiều thành tích mới báo cáo cho Bác. Bác hôn các cháu. Bác Hồ”.²⁶

Phải nói thêm, trước đây, ngay trong giai đoạn kháng chiến bước sang thế tấn công, năm 1950, Bác Hồ đã chỉ thị gửi hàng nghìn học sinh đi học chuẩn bị cho ngày kháng chiến thắng lợi, trong đó đã có tới hơn 40 người đi học tiếng Nga tập trung đầu tiên tại trường chuyên tu học viện (chuyên Nga) ở Bắc Kinh. Bà giáo tiếng Nga đầu tiên, là bà Elidabeta Paplôpna Ly (Ly Sa) người Nga, phu nhân của nhà hoạt động cách mạng Trung Quốc nổi tiếng Lý Lập Tam. Đoàn tàu chở chúng tôi đi Moskva năm ấy được một trong những học viên tốt nghiệp lớp tiếng Nga Bắc Kinh này tháp tùng là anh Hồ Sỹ Bằng. Anh làm nhiệm vụ phiên dịch và hướng dẫn chúng tôi. Lần ấy là lần đầu tiên được nghe anh nói tiếng Nga với các bạn Liên Xô, chúng tôi phục lắm và mơ ước rồi mình cũng nói được, hiểu được, dùng được tiếng Nga như anh. Dần dà chúng tôi còn được tiếp xúc với những người đã từng học cùng anh Hồ Sỹ Bằng: anh Vũ Toàn, anh Nguyễn Tiến Thông, Nguyễn Mạnh Cầm, Tạ Hữu Canh thay đổi nhau làm việc, qua lại sứ quán ta ở Moskva. Các anh trưởng thành đều là những cán bộ xuất sắc đầu tiên của ngành ngoại giao. Rồi được tiếp xúc với các tài liệu, công trình biên soạn giảng dạy tiếng Nga, từ điển Nga - Việt, Việt - Nga của các anh đã trở thành các chuyên gia, các bậc thầy tiếng Nga nổi tiếng như các anh Trần Thống, Dương Văn Thành, Vũ Đăng Át, Lưu Văn Lăng (Nguyễn Danh Khuê). Nhiều anh đã trở thành dịch giả văn học nổi tiếng như Nguyễn Mạnh Cầm (sau này là đại sứ ở Liên Xô rồi Bộ trưởng Bộ Ngoại giao, Phó Thủ tướng Chính phủ...) là dịch giả đầu tiên tác phẩm *Số phận một con người* của văn hào Nga

²⁶ Trích theo ghi chép của anh Trần Khuyển và Đặng Nguyên đăng trong sổ tay nhật ký riêng trên báo Thanh niên số 20 ngày 17-23/5/1983

Xô viết Mikhain Solokhov, xuất bản tại Hà Nội ngay từ năm 1959, được tái bản nhiều lần. Anh Huy Vân (Nguyễn Đình Vạn) đã cùng nhà văn Thép Mới dịch tác phẩm kinh điển *Thép đã tôi thế đấy* của Nicolai Ostrovski cũng được xuất bản từ năm 1959 lập tức trở thành sách gối đầu giường của bao thế hệ thanh niên nước ta. Anh Đỗ Trọng Thi cùng với nhà văn Xuân TỬ dịch tác phẩm Taras Bunbar của văn hào cổ điển Nga Nikolai Gogol... Đặc biệt anh Hà Ngọc (Hà Ngọc Quế) nhiều lần được dịch cho Bác Hồ, là dịch giả nhiều tác phẩm nổi tiếng của văn học Nga trực tiếp từ tiếng Nga, như *Truyện sông Đông* của Mikhain Solokhov, *Con đường dưới hàng cây* và tuyển tác phẩm của văn hào Ivan Bunhin, người Nga đầu tiên được giải thưởng Nobel về văn chương, nhiều tác phẩm của các tác giả V.Bukov, B.Trakovski, K.Simonov..., qua tiếng Nga dịch và giới thiệu phổ biến tác phẩm của nữ văn sĩ người Anh Eten Lilian Voinitso *Ruổi trâu*, được in đi in lại tới gần chục lần.

Thế hệ lớp tiếng Nga Bắc Kinh trên là những tấm gương động viên cổ vũ cho lứa “Nga ngữ 100 Mạc tư khoa” chúng tôi suốt quá trình học tập và cả khi ra công tác sau này.

“Nga ngữ 100 Mạc tư khoa” chúng tôi được đào tạo chín chu, vượt bao nhiêu khó khăn vất vả, thầy không biết tiếng Việt, trò ú ớ tiếng nước ngoài nói chung, chứ không chỉ chưa biết tý gì về tiếng Nga. Ấy vậy mà chỉ qua hơn một năm học một số anh chị trong chúng tôi đã được điều động ra làm việc ở Sứ quán ta tại Moskva. Các anh chị ấy đáp ứng ngay được đòi hỏi của công việc phiên dịch ngoại giao và rồi trưởng thành mau chóng thành những cán bộ ngoại giao xuất sắc. Được tiếp tục đào tạo theo ngành và tự rèn luyện mau chóng trưởng thành. Giờ đây nói đến lĩnh vực này mọi người không thể không nhắc đến những tên tuổi như chị Hồ Thử Lan, từng là phát ngôn viên của Bộ Ngoại giao trong giai đoạn lịch sử nhiều sự kiện nóng bỏng. Anh Vũ Khoan, từng giữ các chức thứ, bộ trưởng, rồi phó thủ tướng Chính phủ. Anh Hồ Huấn Nghiêm, từng giữ chức thứ trưởng, đại sứ CHXHCNVN tại Liên Xô, anh Trịnh Trang từng là Phó chủ tịch, Tổng thư ký Hội hữu nghị Việt Xô, Hội hữu nghị Việt - Nga nhiều khóa, anh Lưu Văn Lợi, người dịch ở Hội nghị Pari...

Cùng với các anh chị ở ngành ngoại giao, đối ngoại, phải kể đến đội ngũ phiên dịch quân đội: các anh Trần Thuật, Đặng Nguyên, Thọ Diệu, Nguyễn Hùng... gắn bó một đời với quân ngũ và qua rèn luyện, học tập đều trưởng thành đến cấp tá, ăn lương tướng và lại còn có công trình nghiên cứu, sách vở để lại cho quân đội ta, chẳng hạn như anh Đặng Nguyên có tên là người biên soạn cuốn từ điển quân sự Nga - Việt đầu tiên.

Cuối năm 1956, sau hai năm học, phần lớn “Nga ngữ 100 Mạc Tư Khoa” được trở về nước tỏa đi khắp mọi công trường xây dựng nhà máy, các cơ quan trung

ương, các bộ, tổng cục. Bắt đầu từ công việc của người phiên dịch tiếng Nga phần lớn anh chị em trưởng thành trở thành các cán bộ lãnh đạo chuyên ngành, có kiến thức sâu nhờ thông qua nghiên cứu các tài liệu, sách báo tiếng Nga. Anh Tuấn Nghĩa trở thành người lãnh đạo của cả ngành du lịch Hà Nội. Anh Quang Trường trở thành giám đốc Textimex, thường trú tại Moskva trong giai đoạn có nhiều biến động lịch sử... Anh Lê Quang Trọng trở thành tiến sĩ chuyên gia về ngành thủy sản. Anh Lê Phục Quốc trở thành kiến trúc sư ngành xây dựng, dựa vào tiếng Nga nghiên cứu chuyên ngành ra nhiều sách, công trình khoa học về lịch sử và lý luận khoa kiến trúc. Các anh Trần Khuyến, Mộng Quỳnh trở thành các dịch giả có tên tuổi.

Số anh chị em 19 người được giữ lại đưa vào học Đại học Sư phạm mang tên Lênin, phải nói đã vượt nhiều khó khăn gian khổ, đã hoàn thành nhiệm vụ học hành đến nơi đến chốn của mình. Nói tóm lại, đã làm được theo lời Bác Hồ căn dặn. Như tôi chẳng hạn, như đã nói ở phần mở đầu, là vừa mới học xong lớp tám phổ thông, đã hết kiến thức phổ thông đâu! Phải tự học và học ở anh chị em đồng môn để hoàn chỉnh kiến thức phổ thông. Chỉ riêng các môn xã hội thôi, chúng tôi phải nhờ bên nhà gửi sách vở, tài liệu sang, phân chia nhau đọc, xây dựng các chuyên đề thuyết trình cho nhau nghe. Và phải tìm sách tiếng Nga, bắt đầu từ hệ phổ thông tự mày mò nghiên cứu, bổ sung cho các bài giảng các năm đại học... Và cuối cùng cả 19 anh chị em chúng tôi đều tốt nghiệp, đa số được nhận bằng đồ về phục vụ tại một số trường dạy tiếng Nga, văn học Nga và một số cơ quan nghiên cứu.

Nhiều người trong số ở lại, tốt nghiệp đại học cùng với anh chị em trước đó đã ra trường sau hai năm học tiếng Nga của lớp “Nga ngữ 100 Mạc Tư Khoa”, sau này được đào tạo tiếp cũng trưởng thành có học hàm, học vị cao như PGS. TSKH. ngữ văn đầu tiên Đỗ Xuân Hà, Nguyễn Ngọc Hùng; PGS. TS. Trần Vĩnh Phúc, Trịnh Xuân Thành, Nguyễn Hào; PGS. TSKH. Viện sĩ Viện Hàn lâm Khoa học Liên xô Nguyễn Tuyết Minh; NGU'T. TS. Trịnh Thanh Nhàn; PGS., nhà nghiên cứu, nhà văn, dịch giả Lê Sơn; NGU'T. Vũ Thế Khôi, người đã từng biên soạn nhiều bộ sách giáo khoa dạy tiếng Nga cho người Việt, là dịch giả tác phẩm bất hủ của văn học Việt Nam “Truyện Kiều” sang tiếng Nga, điều mấy ai có thể làm được.

Một số anh chị em, không có điều kiện đào tạo tiếp nhưng nỗ lực tự mày mò học hỏi cũng trưởng thành những nhà giáo ưu tú, nhà nghiên cứu hay anh Đào Tấn Anh, từ người phiên dịch trở thành chuyên gia, biên tập ở các Nhà xuất bản Việt Nam và Nga, hiệu đính bộ “Toàn tập Lênin” bằng tiếng Việt, sau đó được Chủ tịch Xô Viết tối cao Liên Xô tặng huy chương, sau khi về hưu anh còn trở thành nhà văn, nhà thơ, tác giả 5 tập sách ăn khách. Đặc biệt là những tên tuổi được kính nể, như kỹ sư hóa chất, họa sĩ, nhà ngôn ngữ học, Chủ tịch Hội Quốc tế ngữ Tp. Hồ Chí Minh, Phó Chủ tịch Hội Quốc tế ngữ Châu Á Thái Bình Dương Trần Quân Ngọc...

Hay đạo diễn điện ảnh, từng là Chủ tịch Hội điện ảnh Việt Nam - Đặng Nhật Minh, bắt đầu từ người dịch đối thoại phim ảnh cho thuyết minh công ty phát hành phim... Hay anh Tô Liên cũng từ phiên dịch tiếng Nga, trở thành họa sĩ nổi tiếng, có nhiều triển lãm cá nhân tranh lụa độc đáo ở trong và ngoài nước.

Riêng bản thân tôi, từ hồi còn là sinh viên năm thứ 3 (1959) đã tập tọe dịch thơ và truyện ngắn được đăng báo tường của trường, sau đó ở một số báo Nga và trong nước. Cả cuộc đời công tác trong ngành Nga học tôi đã xuất bản được trên 10 tập dịch thơ của các nhà thơ Nga thế kỉ 19 và Liên xô đương đại, khoảng 10 tập bài viết về lí luận và thực tiễn trong lĩnh vực dịch thuật.

Cũng xin phép được khoe thêm với độc giả là trong số chúng tôi có 2 người được giải thưởng quốc gia của Liên bang Nga: Tôi được Tổng thống Nga Dmitri Medvedev trao tặng Huân chương hữu nghị năm 2010, chị Nguyễn Tuyết Minh được Tổng thống Nga Vladimir Putin trao tặng Huy chương Pushkin vào năm 2017.

Giờ đây ở tuổi 80, như phần đông anh chị em trong tập thể “Nga ngữ 100 Mạc Tư Khoa”, ngoảnh lại con đường đời đã qua, bản thân tôi cũng theo được bằng anh chị em, góp được một phần nhỏ nào đó vào sự nghiệp chung, qua tiếng Nga và tự hào được đứng trong số những người được đào tạo tiếng Nga hơn nửa thế kỷ trước, tiếp nối lớp tiếng Nga Bắc Kinh 1950. Tự hào với các tên tuổi lớp đàn anh và bạn bè đồng môn trưởng thành từ tiếng Nga. Cảm ơn thầy cô Nga đã không chỉ dạy cho mình tiếng Nga mà còn dạy cho mình có bản lĩnh tự hoàn thiện, cảm ơn nhân dân Nga đã nuôi nấng đùm bọc cho ăn học để mình có kiến thức có “cây gậy” làm người và có được mình như ngày hôm nay, tổng kết một đời, cũng có chút gì đó để lại cho thế hệ con em.

ЛЕТНИЕ КУРСЫ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ

*Фан Тхи Ле - ученица 11 класса,
Специкола им. Фан Бой Чау, пров. Нгеан*

Этим летом мы с друзьями ездили в Москву. Это поездка, о которой я давно мечтала. Когда я была маленькой, мой дедушка мне рассказал, что Москва - это самый красивый и богатый город России. Я хотела посетить её хотя бы один раз.

В Москве очень много деревьев, и я никогда не думала, что Москва такая огромная. Каждый день люди спешат на работу, тысячи машин движутся по улицам. В школе я изучаю русский язык, поэтому я очень заинтересовалась историей и традицией России. В Москве очень много достопримечательностей. Мы вместе посетили Кремль, Красную площадь, усадьбу Царицыно, старую улицу Арбат... Но больше всего мне понравился Парк Победы. Это очень красивый и большой парк. Люди ходят туда и отмечают День Победы каждый год. Посетив мероприятие к Дню Победы, я

лучше узнала военную историю России. Для меня это самое памятное и полезное в поездке.

Когда впервые поехала на метро, мне очень понравился московский метрополитен. Станции московского метро - один из самых больших, красивых, старинных и интересных. Каждая станция напоминает выставку в художественном музее. Сначала мне было немного страшно и непривычно. Но потом я почувствовала себя лучше. Я считаю, что метро - это самый быстрый, полезный вид транспорта. На метро люди удобно ездят на работу, в школу и университет. У нас во Вьетнаме нет метро, поэтому на улице очень много видов транспорта и очень шумно.

Мы учили русский язык в Государственном институте русского языка имени А.С. Пушкина. В нем есть библиотека, столовая, общежитие, спортивный зал и т.д. У нас в группе были и ученики, которые приехали из разных стран: Италии, Японии, Англии... Все они очень симпатичные и дружные. Мы учили грамматику, практиковались говорить и слушать на русском. Благодаря этому курсу я стала лучше владеть русским языком.

Итак, это было моё первое путешествие в Москву. Для меня Россия - героическая дружественная страна с великой историей. И это одна из причин, почему я люблю Россию и русский язык.

МОИ ПЕРВЫЕ ЧУСТВА О РОССИИ

*Бу Тхань Лонг - ученик 11 класса,
Спецшколы им. Нгуен Хуэ, г. Ханой*

Четвёртого июля я вернулся в Россию, после 9 лет проживания во Вьетнаме. Россия - как моя вторая родина. Я не родился в этой стране, но провёл там всё моё детство. Однако, я забыл всё о России. Забыл, как выглядит Красная площадь, как красив Зимний дворец и даже сам русский язык я тоже забыл. Скучал я по ней и мечтал о возвращении. И как славно, что мечта сбылась, когда я получил стипендию на летние курсы в Москве. И теперь, ещё раз, буду любоваться красотой моей любимой страны, моей «новой» России.

Прилетев туда, мне казалось, что всё новое. И то, что сразу удивило меня - это русская погода. Летом во Вьетнаме погода жаркая, солнечная, иногда идут ливни, а здесь средняя температура 13 градусов тепла и погода изменчивая. Сейчас солнце ярко светит, но уже через 15 минут может пойти

дождь! Сказали, что такая погода впервые была в Москве этим летом. В прошлом году летом погода была гораздо теплее и солнечнее.

Кроме погоды, я заметил и другие отличия от Вьетнама. День продолжается очень долго. Даже поздним вечером всё светло. Мне кажется, что в 9 часов вечера в России на улице светло как в 4 часа дня во Вьетнаме. Ещё в Москве гораздо больше деревьев и зелени в общем. Зелень можно увидеть почти везде в Москве. И последнее, в Москве почти нет мотоциклов. По дороге едут только машины и общественный транспорт, как трамваи, троллейбусы и автобусы. Весь транспорт едет по своей линии, как будто прямая линия нарисована по линейке. А во Вьетнаме совсем другие правила движения.

Это всё об отличиях. Продолжим о впечатлениях. Первое впечатление на меня произвела московская общая транспортная сеть. Москва большая, но даже если ты хочешь поехать с одной стороны на другую, то на метро это займёт всего около 2 часа. С этой сетью ты можешь попасть, куда тебе нужно. Другое, что мне понравилось, это русская кухня. Ел я и в столовой, и в ресторане русские блюда, например: котлеты, борщ, сало, пюре и так далее. Но то, что мне понравилось больше всего - это традиционные котлеты, сделанные из говядины и свинины, обычно в круглой форме. Я особенно люблю есть котлеты с пюре. Это так вкусно! И последнее, что оставило у меня сильное впечатление - это достопримечательности в Москве. В этом городе есть так много достопримечательностей, что посетить все во время моих каникул невозможно. За 5 дней я посетил некоторые известные места, такие как Исторический музей, Парк победы, Красную площадь и так далее. А из всех мест, посещённых мной, мне больше всего понравилась могила неизвестного солдата, или если точнее, Вечный огонь в Александровском саду. «Вечный огонь» - это не просто название, он действительно «вечный», он горит всегда: и летом, и зимой, и даже во время дождя. Он - символ бесконечного уважения и сожаления всех неизвестных солдат, которые погибли во время Великой Отечественной войны. Смотря на огонь, моё настроение стало таким странным, что я даже не мог его понять: и горе, и уважение, и грусть, и надежда. Известный учёный Михаил Ломоносов сказал: «Народ, не знающий своего прошлого, не имеет будущего», поэтому нам всем нужно помнить и уважать эту грустную, но великую часть русской истории.

Мне осталось около двух недель в Москве, и потом мне надо опять возвращаться во Вьетнам. За оставшееся время, я надеюсь, что смогу посетить еще больше достопримечательностей, чтобы красота Москвы врезалась в мою память и стала прекрасной, незабываемой частью моей жизни. Вернувшись во

Вьетнам, конечно будет скучно, но я люблю Вьетнам, как люблю Россию, поэтому желаю в недалёком будущем вернуться на мою вторую родину - Россию!

ПЕРВЫЙ РАЗ В РОССИИ

*Бу Ван Ли - ученица 11 класса,
Специкола иностранных языков при ХГУ, г. Ханой*

Перед поездкой я сама себя много раз спрашивала “Когда вернусь во Вьетнам?”, а после поездки я еще раз спрашивала себя “Когда же можно вернуться в Россию?”. Так как это мой первый раз в России, для меня поездка принесла много нового и интересного.

Одним из самых интересных занятий была учеба. Мы с друзьями учились в государственном институте русского языка имени А.С. Пушкина. Это дом русского языка в России. Кажется, что у меня увеличился (пополнился, расширился) словарный запас и навыки аудирования улучшились после курса, с помощью преподавателей. Если у студентов есть вопрос, преподаватели старались объяснять самым понятным способом. Они также много знают не только о русском языке, но и об истории России. Преподаватели еще порекомендовали нам, посетить интересные места в Москве и в России. В институте еще проводится много мероприятий. Там мы записались в клуб по интересам. Мы с друзьями участвовали в Интерклубе, где было много студентов из разных стран. В клубе мы узнали о культуре, о кухне России и подружились с иностранными студентами. У меня появились друзья из Тайвани, Кореи, Италии, Болгарии и т. д.

Самое интересное после учебы - это экскурсии. Москва известна своими достопримечательностями, такими как Красная площадь, Арбат, Большой театр, Маленький театр, Царицыно, Третьяковская галерея и многие. Я была удивлена, узнав, что в Москве есть много музеев, например Парк Победы, Исторический музей, Государственный музей А.С. Пушкина, Музей Булгакова и так далее. Все эти места стоит посетить. Для меня самой интересной достопримечательностью стал Парк Победы. Парк Победы - это музей о второй мировой войне в России. Я посетила много залов и сделала несколько фотографий. После посещения я почувствовала благодарность за то, что сделала Россия для мира. Я бы хотела вернуться туда еще раз, если получится. Мы часто пользовались метро, чтобы добраться до тех или иных

достопримечательностей. Так как самый типичный вид транспорта в России - метро. Каждый день я выезжала и возвращалась на метро, русские тоже ездят на метро. Знаете ли вы, что станции метро здесь очень красивые, как дворцы, особенно станции Комсомольская, Маяковская, Киевская, Площадь революции. На станции метро Площадь революции можно сфотографировать скульптуры, а также потрогать их на удачу.

Блюда и напитки здесь не только дешевые но и очень вкусные. Я впервые попробовала пельмени, вареники, щи, борщ, колбасу, квас и так далее. По-моему, квас похож на Кока-Колу zero без газа, а сметана на вкус кислая и горькая, поэтому мне не очень они понравились. Но самое вкусное блюдо для меня - пончики. В первый раз я съела их в Царицыне, в холодный дождливый день, поэтому пончики были такими теплыми и вкусными. Если вы будете в России, не забудьте купить русские сувениры: матрешку, самовары, платки русские... Когда я была в Царицыне, я увидела одну матрешку, которую полюбила с первого взгляда и решила немедленно купить. Продавец был настолько гостеприимен, что вместе с ней подарил мне один сувенир.

Эта поездка во многом была для меня «первым разом». В первый раз я училась с иностранцами, в первый раз ездила на метро, в первый раз так много слушала и говорила по-русски и делала многие другие вещи. Благодаря летнему курсу в Москве, в России, я лучше изучила русский язык, больше полюбила Россию, и самое главное, обрела много новых друзей.

ПЕРВОЕ ПОСЕЩЕНИЕ РОССИИ

*Нгуен Хоанг Минь - ученик 10 класса,
Специкола им. Нгуен Хуэ, г. Ханой*

Это был мой первый раз в России. Раньше я узнавал о России через книги по истории и фильмы. Как я узнал из истории, Советский Союз был крупнейшей из социалистических стран, и теперь Россия по-прежнему прочно связана с моей страной - Вьетнамом. В кино Россию показывают как страну с жестокой мафией, воровством и людьми, носящими оружие на улице. Но когда я приехал в Россию, я увидел, что это неправда. Люди здесь очень дружелюбные, всегда готовы помочь. Каждый раз, когда я иду в магазин или в супермаркет, мне помогают добрые продавцы.

Пейзажи и природа здесь очень красивые. В первый день я посетил Красную площадь. Я увидел, какая это великолепная площадь с множеством музеев, ресторанов и сувенирных магазинов. На Красной площади есть много мест для туристов, которые можно посетить и сфотографировать: Кремль, Исторический музей, Могила неизвестного солдата. Музеи со стороны выглядят маленькими. И это правда, что они не очень большие. Но они были построены с большим количеством этажей, поэтому в них можно увидеть множество предметов искусства, исторических артефактов и многое другое. Я также посетил множество других мест: Парк Победы, Государственный музей А.С. Пушкина, Арбат, Большой театр, Малый театр, Царицыно, Третьяковскую галерею и многие другие. Каждое место красиво по-своему, они все превосходили моё воображение. Чтобы добраться до тех мест, я пользовался метро. Я был в Сингапуре, там тоже есть метро, но станции в Москве другие: они красиво украшены, чтобы показать иностранцам, что русские люди любят свою страну, гордятся ею. Поездка стала также возможностью для меня попробовать русские блюда. Я попробовал пельмени, колбасу, вареники и многое другое. Хотя вкус этих блюд отличался от вьетнамской еды, все они были восхитительны. Один напиток мне особенно понравился - это квас. Сначала я подумал, что это какая-то разновидность кока-колы, но он немного похож на пиво, причём он становится слаще и вкуснее при хранении в холодильнике.

Кроме самого путешествия, очень интересным и полезным оказался учебный курс. Я думаю, что мои навыки говорения и аудирования, благодаря ему, улучшились. Учителя всегда были готовы прийти на помощь и всегда старались помочь нам понять. Во время обучения в летней школе я встретил множество новых друзей и познакомился с многими ребятами из разных стран.

Когда я собирался вернуться в свою страну, в конце курса, я был наполовину счастлив, наполовину печален. Счастлив, потому что после месяца отсутствия я наконец увижу своих родителей, но одновременно грустил, потому что я лишь немного познакомился с Москвой. Надеюсь, что в ближайшем будущем у меня будет еще шанс вернуться в Россию и смогу остаться там дольше.

МОЙ ПЕРВЫЙ ЛЕТНИЙ КУРС

*Доан Ле Фьонг Тху - ученица 11 класса,
Спецшколы им. Нгуен Хуэ, г. Ханой*

В первый день в России я подумала, что я увидела Россию по-другому. В России автобусы, автомобили, трамваи и метро. Люди не ездят на мотоциклах. Чтобы проехать на автобусе или на метро, нужно сначала узнать маршрут по карте, а потом купить проездной билет. На эскалаторе нужно стоять справа, чтобы слева люди могли пройти и обогнать вас...

Погода здесь отличается от Вьетнама. Холодно все время, когда во Вьетнаме жарко. Ночь начинается поздно, в 10 часов ещё светло, поэтому люди обычно находятся на улице довольно поздно.

Помимо учебы с утра мы посетили множество прекрасных мест днем. У нас было время, чтобы сходить на Красную площадь, в Третьяковскую галерею, на Арбат, в Парк Победы, Исторический музей, парк Царицыно и так далее. Все эти места знамениты во Вьетнаме, а теперь я впервые сама увидела их и мне очень понравилось. Есть еще много мест, которые я хочу посетить и сделать много фотографий. Но для меня лучшее место - это первое место, которое мы посетили, когда мы приехали в Россию - Красная площадь. Мы с друзьями сделали там целую гору фотографий. Метро тоже стоит того, чтобы его посетить, потому что, когда я туда пришла, у меня появилось ощущение, что я в другом мире, как в Гарри Поттере. В метро много станций, и все они отличаются друг от друга - от классических до современных.

Блюда и напитки в России не только вкусные, но и очень своеобразные. Я попробовала чёрный хлеб, пельмени, борщ, сметану, квас и другие новые для меня продукты. Хотя я впервые их попробовала, мне они все понравились, было вкусно.

Кроме экскурсий важна и учёба. Мы с друзьями учились в Институте русского языка имени А.С. Пушкина. Мы познакомились с новыми друзьями и новой учительницей, все они очень дружелюбные, хорошие люди. Они приехали из разных стран, но у всех нас была одна общая цель - улучшить наши знания русского языка. Наша учительница была к нам очень добра, и она также дала нам рекомендации, какие места красивы и достойны посещения, а также как туда добраться. В институте Пушкина есть много клубов, например киноклуб, клуб русских народных танцев, интерклуб и так далее. Они были интересны и полезны.

ARTEK 3.0 – HIỆN THỰC HOÁ GIẤC MƠ

МОЙ АРТЕК

***Ву Хай Лонг - ученик 11 класса,
Специкола им. Нгуен Чай, пров. Хайзыонг***

Для меня, это был самый прекрасный шанс. Когда я узнал, что я один из десяти человек, которые будут участвовать в финале конкурса в детском лагере “Артек”, я понял, что мне очень повезло и я был так весел. Благодаря этим каникулам у меня навсегда останутся тёплые воспоминания. Мой лагерь называется “Хрустальный”. В лагере 14 отрядов. Команду Вьетнам распределили в два отряда: три человека в девятом отряде и шесть человек - в двенадцатом. Я из двенадцатого отряда. У нас три человека из Грузии, четыре человека из Хунгарии и четыре человека из Болгарии. В первый день вожатые познакомили нас всех друг с другом. Потом мы вместе придумали название, девиз и кричалку отряда.

Этот лагерь произвел на меня сильное впечатление. Лагерь очень широкий. И чтобы пройти от корпуса до столовой нужно 10 минут. У нас 5

обедов в день, в большой столовой. У нас красивые комнаты, в каждой комнате 8 кроватей. Сначала в нашей комнате было только 2 мальчика: я и Лаша - полный мальчик из Грузии. Потом в наш отряд пришли ещё 5 человек, они из Кыргызстана. И в нашей комнате стало на 2 мальчика больше - это Байхан и Алыбек. Они очень хорошие, добрые и дружеские. Мальчики из Грузии и Кыргызстана очень хорошо говорят по-русски, потому что они изучают русский язык с 9 -10 лет. А я только 2 года его изучаю, поэтому мое произношение и аудирование не хорошие. Иногда я должен был говорить по-английски, чтобы объяснить всё ясно. Это большой труд для меня. Но спустя несколько дней мой русский язык улучшился, я подружился с новыми людьми, у меня стало много друзей.

Мы купались на море. Море очень красивое, прозрачное и прохладное. В море много медуз. Мы плавали с медузой, и нам очень понравилось. Мы много ездили на экскурсии.

Через некоторые дни в наше отряде стало больше на 4 человека из Венгрии и 3 человека из Армении. Теперь у нас 29 человек. Мы вместе участвовали в многих мероприятиях: купались на море, ездили на экскурсии, участвовали в рискованных походах в лесу, занимались альпинизмом, участвовали в русских классах, участвовали в спортивных соревнованиях, помогали друг другу в строительстве отряда, танцевали, пели... После всех мероприятий и соревнований мы стали ближе друг к другу, каждая секунда стала более значимой. С помощью вожатых и учителей Ксюши и Алексея мы выиграли и получили первое место на соревновании пения. Мы получили награду - Поход на гору "Дубрава" на 2 дня. Там прекрасно: воздух чистый, погода прохладная, температура ночью 10-12 градусов. Там мы отдыхали. Мне было очень приятно. Нет интернета - но всё хорошо! Мы играли друг с другом. Вожатые и наши учителя сделали нас ближе друг к другу. Мы вернулись в лагерь и продолжили участвовать в разных мероприятиях. Мы были на уроке, на котором учителя из других стран учили нас русскому языку. Очень интересно, полезно и весело. Мы ездили в музеи, были на концерте, где много известных певцов. Еще мы участвовали в фестивале, в котором рисовали, пели, объединялись в самолёт... Было очень интересное событие "Закрытие смены русского языка института им. Пушкина", с русскими танцами и очень значимой песней, которая говорит о маме. И все мы говорили "Мама, я тебя люблю" на разных языках. Лагерь закончился за 21 день. Мне очень повезло, я счастлив. У меня много друзей из других стран. Эти прекрасные моменты я никогда не забуду. В прощальный день было очень много слез. Я помню всех и все. Я хочу вернуться обратно в Артек!!!!

НЕЗАБЫВАЕМАЯ ЧАСТЬ МОЕЙ ЮНОСТИ

*Линь Тьи – ученица 10 класса,
Спецшколы им. Фан Бой Чау, пров. Нгеан*

Артек дал мне возможность делать то, чего я никогда раньше не делала. У меня никогда не было мысли идти пешком 13-14 километров в день, потому что во Вьетнаме я использовала свой велосипед, чтобы пойти даже в школу. Кроме того, Оргкомитет лагеря “Артек” организовал множество полезных мероприятий, чтобы улучшить наше здоровье. Я всегда буду помнить время, когда моя команда - команда 12 отправилась в лес, чтобы принять участие в игре. Игра включала в себя ходьбу на веревке. Мне было очень страшно, но все участники поощряли и мотивировали меня. Более того, нам выпала возможность посетить Ялту. Я узнала много нового, эта поездка дала мне много эмоций. Также больше всего мне нравилось учиться играть на традиционных музыкальных инструментах и учиться петь оперную песню, может быть, потому, что я уже умею играть на фортепиано и гавайской гитаре.

Артек сделал меня лучше, я получила много новых навыков. Когда я была в Артеке, первое, ему мне пришлось научиться - это самостоятельности. Мне пришлось стирать всю мою одежду самой, убирать постель после сна, и это то, что сделала моя мама для меня. Я также научилась работать в команде. Я никогда не забуду, как люди говорили, слушали и делились мнениями вместе; как люди помогали друг другу, когда у меня были трудности... Артек также дал мне много хороших друзей. Я вспомнила время, когда нам приходилось готовиться к нашим выступлениям. Мы очень много репетировали и сильно переживали. Но когда мы были на сцене, все было идеально. Мы были награждены первой премией, специальным призом... которые являются усилиями всех членов команды и наших капитанов - Оли, Грустама и Басы. Я до сих пор помню первый день, когда была исполнена песня “Goodbye Artek” - Камилла была единственной, кто плакала. Никто не мог понять, но на прошлой неделе, когда эта песня была сыграна, люди в моей команде обнялись и плакали вместе. То, что мы испытали, время, когда мы смеялись и плакали вместе... Я никогда не забуду.

Для меня, Артек - это место, где мы можем стать здоровее, улучшить наши навыки, где можно стать лучше. Артек объединяет людей, это место, где

можно найти новых друзей из любой страны. Я люблю Артек, люблю людей Артека и надеюсь вернуться как можно скорее. Из Вьетнама с любовью!

АВГУСТ 2017 ГОДА Я ПРОВЕЛА В ЗАМЕЧАТЕЛЬНОМ ЛАГЕРЕ “АРТЕК”

*Камилла - ученица 11 класса,
Специкола им. Нгуен Чай, пров. Хайзыонг*

Раньше я не знала что это за лагерь, где он находится. Но благодаря конкурсу, проходившему по всему Вьетнаму, мне удалось узнать о Артеке больше, а самое главное побывать там. Всей командой ,из девяти человека, со Вьетнама мы отправились в замечательный «город» в АРТЕК! Артек это маленькая страна, с очень больши возможностями. Это то место где сбываются детские мечты, там хочет побывать не только ребенок, но и взрослый.

Приехав туда мы сразу почувствовали атмосферу любви и дружелюбия!!! Там было очень много ребят из разных стран, так как смена была иностранная. Мы со всеми нашли общий язык, даже у ребят, у которых было плохое произношение, без труда со всеми подружались и свободно друг друга понимали. Там у нас было много разных кружков, конкурсов, походов, экскурсий, а так же полезный уроков от Послов Русского Языка!

В первую очередь я бы хотела рассказать о самом главном походе на Аю-Даг. Мы всем лагерем «Хрустальный» смогли покорить его и встретить там рассвет, мы все восхищались им на самой высокой точке горы!!!! Ах, море, какое оно прекрасное! Кристально чистая вода и полупрозрачные , как мармелад, медузы. В Артеке так же есть артековские кричалки и песни, которые самый настоящий Артековец должен знать! Мы их пели всегда и везде. Как же не забыть самые вкусные и труднодоступные вафли, блинчики, гренки, печенья и все сладости с анимации, а труднодоступные они, потому что там всегда ОЧЕНЬ большая очередь!!!

В течении смены у нас были уроки с послами русского языка, они нас обучали русскому языку, игре на ложках, русским народным танцам! Так же у нас были замечательные вожатые, которые нас любили, берегли, кормили, ругали и ,бывало, краснели и радовались за нас. Побывав в Артеке я многого узнала, многому научилась. Самые последние дни для меня были самыми трудными, печальными. Я ни как не могла осознать что, вот вот скоро мы

уедем, и может быть, никогда не встретимся... в последние дни ребята старались уделять другу больше времени, быть более сплоченными, помогать во всем друг другу. На последней, прощальной массовке Артека была зажигательная музыка! В конце этого мероприятия, каждый отряд должен был встать в сплоченный круг, и из стороны в сторону, качаясь, напевать песню Артека. Это был самый грустный, за всю смену, день! В этот день было пролито очень много слез, самых настоящим, полны грусти и хотя вернуть время назад слез... ведь это день был предпоследний день в Артеке. На следующий день, после последней массовки все ребята раздавали друг другу подарки и писали теплые пожелания в специальные, записные книжки. Каждый писал что чувствовал, а так же писал адрес, номер телефона, и персональные данные, чтобы поддерживать общение и не терять друг друга.

Вот настал тот самый день отъезда... каждый встал пораньше, чтобы собрать свои вещи и самое главное, для того чтобы провести это последнее время с любимыми друзьями! Весь день все плакали, все до одного, за эту смену все стали для друг друга родными и не заменимыми. Было очень тяжело со всеми прощаться, каждый что-то делал кому то на память, или что-то брал. Например: камень с моря, бутылочку с надписью «АРТЕК», либо же покупал что то в киоске. Придя на остановку, где ждали нас автобусы на обратный путь, никто не смог сдержать слез. Все плакали обнимались, говорили друг другу теплые слова, обнимание.

Вот и закончилась смена, оставив в наших сердцах много любви и воспоминаний. Я никогда не забуду АРТЕК, людей с которыми я там проводила время.

Я хочу поблагодарить всех всех всех, Послов русского языка, вожатых, ребят, преподавателей которые дали нам возможность побывать там!!!!

У меня нет слов и наверно их не хватит чтобы передать всю благодарность за время провождение в АРТЕКЕ!

Я всегда буду помнить и скучать по этому месту и я обещаю туда вернуться, но уже вожатым!!!

ЗАМЕЧАТЕЛЬНЫЙ АРТЕК

*Буй Тхань Хыонг - ученица 11 класса,
Специкола им. Нгуен Чай, пров. Хайзыонг*

Лето - это время для отдыха. Летом я часто провожу время со своей семьей и своими друзьями. Моя семья часто ездит на море или в деревню, чтобы отдохнуть. Но этим летом я была в Артеке. Это было моим самым замечательным летом в моей жизни. Я его никогда не забуду.

Артек - это международный детский лагерь. Туда попасть мечтают все дети на земле. Попасть в Артек не легко. Моя команда - Вьетнам должна была пройти 2 экзамена и мы их сдали и смогли поехать в Артек. Мы были очень рады и с нетерпением ждали день, когда мы сможем поехать в Артек. Первые дни в Артеке нам сначала было трудно, потому что мы ещё не привыкли к местному времени, русской культуре и её климату. А ещё нам было трудно общаться, мы ещё очень плохо знали русский язык и почти не могли говорить по-русски. Но нам очень повезло, что в Артеке очень хорошие, добрые и дружелюбные друзья. Я попала в 12 отряд. В этом отряде было 6 человек из разных стран и они очень-очень хорошие и дружелюбные люди. Они помогли улучшить мой русский язык и сейчас я могу свободно говорить на нём. Кроме друзей у нас были ещё душевные вожатые они нам как отец и мать. Они нам всегда помогали. Они на нас обижались, потому что мы все время проигрывали и не слушали их, но они нас всегда прощали и не смотря ни на что они любят нас. Оля, Паша и Рустам эти имена я никогда не забуду. В артеке я познакомилась с многими друзьями они стали для меня как родные братья и сестра. И моя лучшая подруга это Нуржан. Она очень красивая, добрая и дружелюбная. Она ещё хорошо играет в спортивные игры, особенно в волейбол. Её друзья из Киргизыстана тоже очень хорошие. Ещё мне понравился Байхал. Он настоящий мужчина. Он очень здоровый, веселый, хороший и очень заботливый. В последние дни он часто разговаривал со мной и обижал меня. Говорить с ним очень интересно, как будто он знает меня очень давно. Мне было очень приятно. Еще перед отездом он сказал, что мы обязательно встретимся в Санкт-Петербурге. Это было наше обещание друг другу.

Кроме хороших друзей, в артеке очень много интересных фестивалей. Мы все вместе старались занять первые места и у нас все получилось. Мы стали самым лучшим отрядом в лагере.

Три недели в Артеке, это были самыми счастливыми днями в моей жизни. Я их никогда не забуду. Артек - это страна для радости и дружбы. Артек всех нас соединяет. Артек - это наша большая семья. Наш любимый Артек. Не забудем во век.

ЛУЧШЕЕ ЛЕТО В АРТЕКЕ

***Буй Хунг Шон - ученик 10 класса,
Спецшколы им. Нгуен Чай, пров. Хайзыонг***

У каждого есть своя история. У меня тоже. Этим летом я участвовал в детском лагере «Артек». Я был в девятом отряде. У нас было 30 человек из 20 разных стран. Они очень веселые. Это действительно международный лагерь. Я плохо знал русский язык и сначала я плохо говорил по-русски. Но сейчас я лучше говорю и много знаю благодаря моим друзьям в лагере. Они всегда помогали мне, когда я не понимал или что-то не знал, и когда мне было трудно говорить. Мне было очень весело!!! Они прекрасные друзья. Я очень скучаю по ним и по вожатому - Серёже, которого я называл папой. Он называл меня «сынок». Я думаю, что я никогда не смогу забыть об этом. В этом лагере мы пели, играли, выиграли и даже... проиграли, но мы все равно были счастливы. Я занимался волейболом, я хорошо играю и мне очень нравится этот вид спорта. Наши вожатые самые хорошие. Я очень люблю их. Мне было очень комфортно в лагере. Я не хотел уехать. В столовой была вкусная еда. Я хочу сказать всем большое спасибо. Спасибо моей доброй учительнице, спасибо Ханойскому филиалу Института русского языка им. А.С. Пушкина, спасибо организаторам за этот шанс. Большое спасибо всем. Это моё лучшее лето.

ПРЕВОСХОДНЫЙ АРТЕК

***Нгуен Тхи Тхань Лам - ученица 11 класса,
Спецшколы им. Фан Бой Чау, пров. Нгеан***

Артек - не только гордость, удовольствие, но и общий дом, друг и память.

Приехала в Артек после длинной дороги, и поэтому я очень устала. Но пейзаж в Крыму, в Артеке грандиозный и красивый, который не увидишь нигде.

Жила с одной девочкой в комнате № 411, я начала думать о том, что мне надо делать, чтобы адаптироваться к новым условиям? Как можно познакомиться с новыми друзьями? Правда, мне надо было приспособиться к кое-чему. Все было просто превосходно! 13 стран, 30 человек - милые, талантливые - мы друг другу сделали забавные сувениры в Артеке. Девять отрядов с тремя вожатыми делали меня лучше. Я дышала чистым воздухом. Спасибо растениям и морю.

Я стала более радостной, счастливой. Спасибо за всё это!

Я беззаботно жила, стала более открытой ко всему новому. Спасибо большое!

Я более здоровая, выносливая. Спасибо дорогам и горкам!

Я ещё люблю природу и животных. У меня сейчас самые близкие друзья и лучшие воспоминания.

Я училась и много узнала и теперь умею делать много нового. Спасибо учителям за уроки!

Я стала здоровой. Спасибо врачам и медсестрам!

Я люблю русский язык и русских людей. Спасибо, Россия, Крым, Артек!

Я благодарю замечательных людей, которые работают с энтузиазмом и любовью для нас.

Я не могу перечислять всё здесь, но я знаю: я никогда не забуду эти дни!

Всем Всем Хрустальный привет!

БУДУ ПО АРТЕКУ СКУЧАТЬ

*Хай Ань - ученица 11 класса,
Спецшколы им. Нгуен Чай, пров. Хайзыонг*

У каждого есть свое воспоминание о лете. У меня тоже. Этим летом я ездила в лагерь «Артек». Я была в 12-ом отряде, в лагере «Хрустальный». У нас 29 человек из 6 стран. Ребята такие приятные и дружелюбные. Я очень плохо знаю русский язык, но все помогали мне понять то, о чём они говорили. Сначала я совсем мало понимала других, но через 3 недели я уже могла слышать лучше и понимать некоторые слова. В лагере мы делали так много всего: занимались спортом, плавали, пели, танцевали, поднимались на

вершину горы, а также играли в традиционные игры... Мы гордились тем, что наш отряд победил и получил награду - пикник в горах на сутки. Там мы хорошо провели время. Хотя все время мы уставали, но это было отличное время. Наши вожатые самые хорошие. Они как мои родители, как мои друзья. Я очень люблю их.

Я хочу сказать всем большое спасибо. Спасибо моей доброй учительнице, спасибо Ханойскому филиалу Института русского языка им. А.С. Пушкина, спасибо за то, что они есть в моей жизни. Они научили меня очень многому, дали познать русский язык глубже... После Артека, я полюбила русский язык и Россию еще больше! Я буду по всем скучать. Я постараюсь отлично закончить школу и поехать в Россию учиться.

